

Joanna Murray-Smith

SAMICA ČLOVEŠKE VRSTE

Mag. Tina Kosi, upravnica
Dr. Borut Smrekar, pomočnik upravnice
Janez Pipan, režiser
Tatjana Doma, dramaturginja
Miran Pilko, tehnični vodja
Jože Volk, lektor

Jerneja Volfand, vodja programa
Telefon +386 (0)3 4264 214
Faks +386 (0)3 4264 220
E-naslov jerneja.volfand@slg-ce.si

Barbara Herzmansky, vodja marketinga in odnosov z javnostmi
Telefon +386 (0)3 4264 205, +386 (0)51 651 821
E-naslov barbara.herzmansky@slg-ce.si

Urška Zimšek, blagajničarka
Telefon +386 (0)3 4264 208
E-naslov blagajna@slg-ce.si
(Blagajna je odprta vsak delavnik
od 9.00 do 12.00 in uro pred predstavo.)

Tajništvo
Janja Sluga, poslovna sekretarka
Telefon +386 (0)3 4264 202
Faks +386 (0)3 4264 220
Centrala +386 (0)3 4264 200
E-naslov tajnistvo@slg-ce.si

Spletna stran www.slg-ce.si

Ustanovitelj SLG Celje je Mestna občina Celje.
Program gledališča finančno omogoča Ministrstvo za kulturo RS.

SVET SLG CELJE

Tatjana Doma, Miran Gracer, Zdenko Podlesnik (predsednik),
Stane Seničar, mag. Anton Šepetavc

ČLANI STROKOVNEGA SVETA SLG CELJE

Milena Čeko Pungartnik, Marijana Kolenko, prof. dr. Radko Komadina,
Minca Lorenci, Barbara Medvešček, dr. Katja Mihurko Poniž
(predsednica)

Joanna Murray-Smith

SAMICA ČLOVEŠKE VRSTE

(The Female Of The Species)

Komedija
Prva slovenska uprizoritev

Prevajalka **Tina Mahkota**
Režiser **Dušan Mlakar**
Dramaturginja **Tina Kosi**
Scenograf **Marko Japelj**
Kostumografinja **Maja Ballund**
Lektor **Jože Volk**
Izbor glasbe **Dušan Mlakar**

IGRALCI

Margot Mason Anica Kumer
Molly Rivers Minca Lorenci
Tess Thornton Barbara Medvešček
Bryan Thornton Bojan Umek
Frank Rastko Krošl
Theo Reynolds Miro Podjed

Vodja predstave **Zvezdana Kroflič Štrakl** • Šepetalka **Breda Dekleva** • Lučni
mojster **Mitja Ščuka** • Tonski mojster **Drago Radakovič** • Rekviziter **Emil Panič** •
Dežurni tehnike **Svetislav Prodanovič** • Šivilje **Dragica Gorišek**, **Marija Žibert**,
Ivica Vodovnik • Frizerki **Maja Zavec**, **Marjana Sumrak** • Garderoberke **Melita**
Trojar, **Mojca Panič**, **Zdenka Anderlič** • Odrski mojster **Gregor Prah** • Tehnični
vodja **Miran Pilko** • Upravnica **mag. Tina Kosi**

Premiera 18. septembra 2009

Tina Kosi

Samica človeške vrste

Komedija *Samica človeške vrste* se zgodi v nekaj urah v stanovanju Margot Mason, feministične pisateljice, ki je pred 30 leti napisala uspešnico *Cerebralna vagina*, kasneje pa je izšla še serija njenih drugih uspešnih knjig. Sedaj se prvič v življenju sooča s hudo pisateljsko krizo. Ko Margot razmišlja, kako bi nasloвила svojo novo knjigo, k nji vdre njena nekdanja študentka Molly Rivers, hči ene najzvestejših Margotinih občudovalk, ki zahteva opravičilo za škodo, ki so jo nenehno spreminjajoče se teorije življenja in kontradikcije v posameznih delih Masonove povzročile številnim ženskam po svetu, predvsem pa Mollyjini materi in njej sami. Po prijaznem začetnem pogovoru Molly izvleče pištolo in priklene Margot kot svojo talko na mizo. Takrat pride na obisk Margotina hči Tess, ki je materino veliko življenjsko razočaranje, saj se je namesto kariere in razvoju feminizma posvetila gospodinjstvu, možu in trem otrokom. Dogodki se sprevržejo v komično farso, ki odpira vprašanja tako feminizma kot tudi družinske problematike nerazčiščenih odnosov iz preteklosti. S tem, da je dramatičarka Murray-Smithova lik Margot Mason naredila za mater, je odprla povsem nove možnosti razvoja lika, saj je prvi val feministk na žensko gledal zgolj kot na delavko v družbi in karieristko.

Čeprav je osnovna tema resna – feminizem in njegova družbena zapuščina, jo Murray-Smithova obravnava z briljantno komiko. Znotraj razpona med svojim delom in dano življenjsko situacijo deluje Margot Mason komično, mestoma pa celo absurdno s svojo nečimrnostjo, egom, slepoto in potrebo, da je nenehno v centru dogajanja. Osebna nasprotja med dramskimi osebnimi in njihove zamere se mešajo s kritiko feminizma, zgodba pa se dodatno zaplete, ko vanjo vstopijo še moški. Joanna Murray-Smith je dejala, da je igro napisala za svojo lastno zabavo. »Mislim, da je pomembno, da se je publika, ki je prišla s predstave, v prvi vrsti dobro zabavala, v drugi pa da je pomislila o izhodiščih te igre in feminizmu.«

JOANNA MURRAY-SMITH

Joanna Murray-Smith je ena najpopularnejših avstralskih sodobnih dramatičark. Njene igre se uprizarjajo po vsem svetu, med njenimi najbolj znanimi deli

so: *Bombshells, Rapture in Honour*, v katerem je leta 1998 v broadwayski produkciji nastopila Meryl Streep.

Samica človeške vrste je njena prva prava komedija. Kot pravi v svojem predgovoru k igri, jo je navdihnili podoba feministke določene starosti v svoji delovni sobi v podeželski hiši ob koncu poti, ki jo ugrabi jezna mlada ženska. Snov za komedijo pa je črpala iz resnične življenjske zgodbe, ki je bila objavljena po vseh svetovnih medijih in v katero sta bili vpleteni avstralska feministka Germaine Greer in mlada študentka.

23. aprila leta 2000 je Greerovo napadla 19-letna študentka z Univerze v Bathu, ki ji je pred tem pogosto pisala. Vlomila je v njen dom v Essexu, privezala Greerovo v kuhinji in uničevala njeno stanovanje. Ob tem je kričala: »Mummy, mummy!« Po eni uri so Greerovo rešili njeni gostje, ki so prišli na večerjo. Našli so jo pretreseno, ležečo na tleh, medtem ko jo je študentka vlekla za noge. Študentka ni bila oborožena, vendar je bila kasneje obsojena za napad in telesno poškodbo. Te obtožbe so nato umaknili in jih nadomestili z obtožbo za nadlegovanje. Študentka je krivdo priznala in je bila obsojena na dve leti pogojno pod pogojem zdravljenja pri psihiatru. Greerova ni bila poškodovana in je po dogodku povedala novinarjem: »Nisem jezna, nisem prizadeta, nisem poškodovana. Dobro sem. Nisem zgubila smisla za humor. Jaz nisem žrtev v tem primeru.«

Ta dogodek je služil kot izhodišče Joanni Murray-Smith za njeno igro *Samica človeške*

vrste (2006). Trdila je, da so značaji in dogajanje v komediji stvar fikcije in da v svoji igri ni skušala portretirati osebnosti Germaine Greer, čeprav komični učinki segajo na področje feminizma in bazirajo na temah, s katerimi se Greerova ukvarja. Murray-Smithova je dejala: »*Potrebna bi bila pogumnejša ženska od mene, da bi naravnost pisala o Greerovi.*« Kljub očitkom, da je glavna ženska oseba – feministična pisateljica, ki jo je Murray-Smithova poimenovala Margot Mason – nosilka številnih karakteristik Germaine Greer, se je avtorica komedije branila, da te lastnosti niso le karakterne značilnosti Greerove, temveč so to lastnosti širokega kroga feministk iz tega obdobja.

Mediji so se ob premierah po svetu na široko razpisali o Germaine Greer, ki je trdila, da igre ni niti prebrala, niti videla uprizoritve, vendar je bila do obojega negativno nastrojena. Greerova se je spraševala: »*Zakaj ekipa in producenti ves čas govorijo o meni, ko pa na drugi strani trdijo, da ni Germaine Greer tista, o kateri je napisana igra. Joanna Murray-Smith je neumna reakcionarka, ki se hvali, da ni prebrala niti enega samega feminističnega teksta.*«

GERMAINE GREER

Se je rodila 29. januarja 1939 v Melbourneu v Avstraliji. V mladosti je obiskovala zasebno samostansko šolo in dobila štipendijo za študij na univerzi v Melbourneu, kjer je diplomirala iz angleščine in francoščine s književnostjo. Po študiju se je preselila v Sydney, kjer se je pridružila anarhističnemu gibanju Sydney Libertarians. Že takrat je dejala: »*Bila sem že*

anarhistka, samo da nisem vedela, zakaj sem anarhistka. Ta skupina me je spravila v stik z osnovnimi teksti in izvedela sem to, o čemer mi je govorila notranja logika, kakor sem čutila in mislila.»

Leta 1972 se je opredelila kot anarhistična komunistka, ki ji je blizu marksizem.

Najprej je predavala na Univerzi v Sydneyju, kjer je za svoje delo *The Development of Byron's Satiric Mode* prejela štipendijo za doktorski študij, ki ga je naredila v Cambridgeu.

Leta 1968 je doktorirala na temo elizabetinske drame *The Ethic of Love and Marriage in Shakespeare's Early Comedies* in začela predavati na univerzi Warwick, istega leta se je poročila z avstralskim novinarjem Paulom du Feujem, vendar je poroka trajala le tri tedne, v tem času pa ga je Germaine Greer večkrat prevarala. Uradna ločitev je sledila leta 1973.

Po uspehu knjige *The Female Eunuch* – v kateri na izjemno duhovit način opisuje odnos do žensk skozi zgodovino in navaja konkretne primere iz priročnikov, knjig in esejev – je pustila službo na univerzi in potovala po svetu, da bi predstavljala svojo knjigo. Potovala je po Evropi, Afriki in Aziji, v Bangladešu je preučevala situacijo bangladeških žensk, ki so bile posiljene med konfliktom Bangladeša s Pakistanom. Leta 1972 je bila aretirana na Novi Zelandiji, ker je v svojem javnem govoru uporabila besede kot so 'bullshit' in 'fuck'. Leta 1979 je postala direktorica Centra za študij ženske

literature v Oklahomi. Leta 1989 je delala na Cambridgeu, a je dala odpoved zaradi negativne publicitete, ki ji jo je prinesel spor s kolegom Rachaelom Padmanom, ki je bil transseksualec. Nasprotovala je, da bi dobil štipendijo na ženskem kolidžu, saj se je rodil kot moški. Tudi sicer so jo kritizirali zaradi podcenjevanja transseksualcev, ki jih je imenovala 'moški, ki so spremenili spol', saj je menila, da njihov obstoj škoduje ženskam v njihovi identiteti in dobrem mnenju o sebi.

Je pisateljica, novinarka in predavateljica na fakulteti, predvsem pa je znana kot ena najpomembnejših feminističnih bork poznega 20. stoletja. Trenutno je častno upokojena profesorica na Univerzi v Warwicku, kjer predava angleško literaturo in primerjalne študije.

Literatura

- Joanna Murray-Smith: *The Female of the Species*, Nick Hern Books, London, 2008.
- Germaine Greer: *The Female Eunuch*, Harper perennial, London, New York, Toronto and Sydney, 2006 (prva objava 1970).
- <http://www.variety.com/review/VE1117931508.html?categoryid=33&cs=1>
- <http://www.guardian.co.uk/stage/2008/jul/31/theatre.women>
- <http://www.theaustralian.news.com.au/story/0,25197,23176762-16947,00.html>
- http://www.listener.co.nz/issue/213/artsbooks/10979/portrait_of_a_feminist_.html
- <http://theatrenotes.blogspot.com/2006/09/female-of-species.html>
- <http://www.theage.com.au/articles/2006/08/28/1156617251743.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Joanna_Murray-Smith

Protagonistka igre *Samica človeške vrste* je Margot Mason, uspešna avtorica knjig s feminističnim pogledom na odnose med spoloma. Ker gre za komedijo, je seveda tudi ona izpostavljena avtoričinemu kritičnemu pretresu, ki razgali človeške slabosti tako, da vzbujajo pri občinstvu smeh. Avtorica se duhovito in komediografsko spretno poigrava s stereotipi, v katere smo v sodobni družbi ujeti tako ženske kot moški.

Čeprav je šibanje človeških slabosti značilnost komedije, so bile lastnosti, ki so jih komediografi izpostavljali posmehu, največkrat povezane z ženskim spolom. Tako denimo lik skopuha nima nobene povezave z moškim spolom, saj se ta človeška slabost pojavlja tudi pri ženskah. Klepetavost in kokektnost pa sta celo danes še prevečkrat opredeljeni kot lastnosti, ki naj bi izhajali iz »narave« ženskega spola. Zato je razumljivo, da so avtorice med žanri le redkokdaj izbirale komedijo. Odločitev, da moški lik izpostavijo posmehu, seveda ni bila dobrodošla pri tistih, ki so imeli v rokah moč za odločanje o tiskanju ali uprizarjanju tekstov, izpostavljanje ženskega lika pa je bilo za feministično osveščene avtorice prav tako problematično, saj niso želele nadaljevati tradicije, ki je bila do žensk mnogokrat bolj neprizanesljiva kot do moških. Zato je odločitev Joanne Murray-Smith, da je Margot Mason bojovita feministka, že na prvi pogled zanimiva. Najprej zaradi tega, ker prelamlja tradicijo, v kateri so bile uspešne, izobražene in nekonvencionalne ženske izpostavljene posmehu. Joanna Murray-Smith ne smeši teh Margotinih lastnosti, temveč vzbujajo smeh njene duhovite replike, v katerih ne manjka ironije in sarkazma, humornih aluzij na anomalije sodobne družbe, iskrivih besednih iger, a tudi nepričakovanih razpletov dogodkov. Predvsem pa ima komičen učinek snemanje krinke, za katero vse dramske osebe, ne le Margot, skrivajo svoj pravi jaz, da bi ugajale ali se zoperstavljale drugim.

Joanno Murray-Smith je za pisanje navdihnil drobci iz biografije Germaine Greer, vendar njena komedija ne prikazuje le zgodbe neke uspešne feministične avtorice, temveč je hkrati tudi duhovita revizija drugega vala feminizma. Z naslovi knjig in z dialogom med Margot in Molly razkrije vse teme, ki se jim je feministično gibanje v šestdesetih in sedemdesetih letih 20. stoletja intenzivno posvečalo: pravico do razpolaganja z lastnim telesom in s tem povezano svobodno odločitev za otroka, pravico do uresničitve poklicnih ambicij, zahtevo po enakopravnem položaju med spoloma v družbi, a tudi odnosa med ženskami, med materami in hčerami ter spopade s predhodnicami, literarnimi ustvarjalkami in teoretičarkami. V dobi, ki jo nekateri označujejo kot postfeministično, Joanna Murray-Smith opozori, da feminizem še vedno ni dosegel svojih ciljev ali se izkopal iz vseh svojih aporij, zato je še vedno živ in izziva ponovna soočanja. Vendar jih avtorica ne ironizira, o tem, da so ključnega pomena za napredek človeštva, ne dvomi, četudi pokaže, da vse poti, po katerih so hodile Margot Mason in njene sodobnice, niso bile najboljše, čeprav so bile v danem trenutku edine možne.

Komedija *Samica človeške vrste* je zato tudi svojevrstna revizija feminizma zadnjih desetletij 20. stoletja. Predvsem seveda tistih, ki so našli pot v akademski in kulturniški esteblišment. Margot Mason predstavlja figuro, ki je znala svojo bojevitost dobro unovčiti in je kakšnega od idealov tudi zavrgla za umetniške slike, veliko hišo s preprogami in drugimi dragocenostmi. Ko se pojavi Molly, je njena ustvarjalna kriza na

vrhuncu, zato ji je pripravljena prisluhniti in narediti ne le obračun svoje poklicne kariere profesorice in avtorice, temveč tudi matere in ženske. Margot je v krizi, čeprav ima za sabo najbolj uspešno profesionalno pot, kar je mogoče. A živčni zlom njene hčerke Tess, ki se je odločila za družino, v kateri se vse vrti le okrog otrok in moža, zaradi česar je, kot pravi Margot, »zdolgočasena in dolgočasna«, govori o tem, da tudi odločitev za drugačno življenje ni nujno boljša.

A nič bolj prepričana vase ali zadovoljna s seboj nista Tessin mož Bryan in taksist Frank, ki ugotavljata, da nista izpolnila pričakovanj svojih partnerk, čeprav sta se trudila približati novi, senzibilni podobi moškosti. Zdi se, da je s svojim življenjem še najbolj zadovoljen Theo, ki več ne skriva, da je gej. A tudi Margot je končno pripravljena, da opravi s svojimi strahovi, da pogleda vase in si prizna, da je ranljiva in da ji pretekla slava, četudi še tako živa, ne more več nuditi navdih. Margot po eni strani sicer gre čez lastne maksime o vedno močni, bojeviti in angažirani feministki, ki za lastno hčerko in vnuko nima časa, ker rešuje svet, a po drugi strani ostane dominantna figura v igri, saj vse druge osebe ostajajo v njeni senci. Margot je neuničljiva samica človeške vrste, ki s svojo intelektualno superiornostjo in originalnim smislom za humor obvladuje in nenazadnje tudi fascinira svojo okolico. Toda avtorica do njene preobrazbe, kakor razkrivajo didaskalije, ohrani distanco, Margot zanjo ni velika junakinja, ikona feminističnega gibanja, temveč le oseba, ki niha med samopovečevanjem in strahom pred staranjem, osamljenostjo in pozabo. Morda je presežek *Samice človeške vrste* prav v tem, da

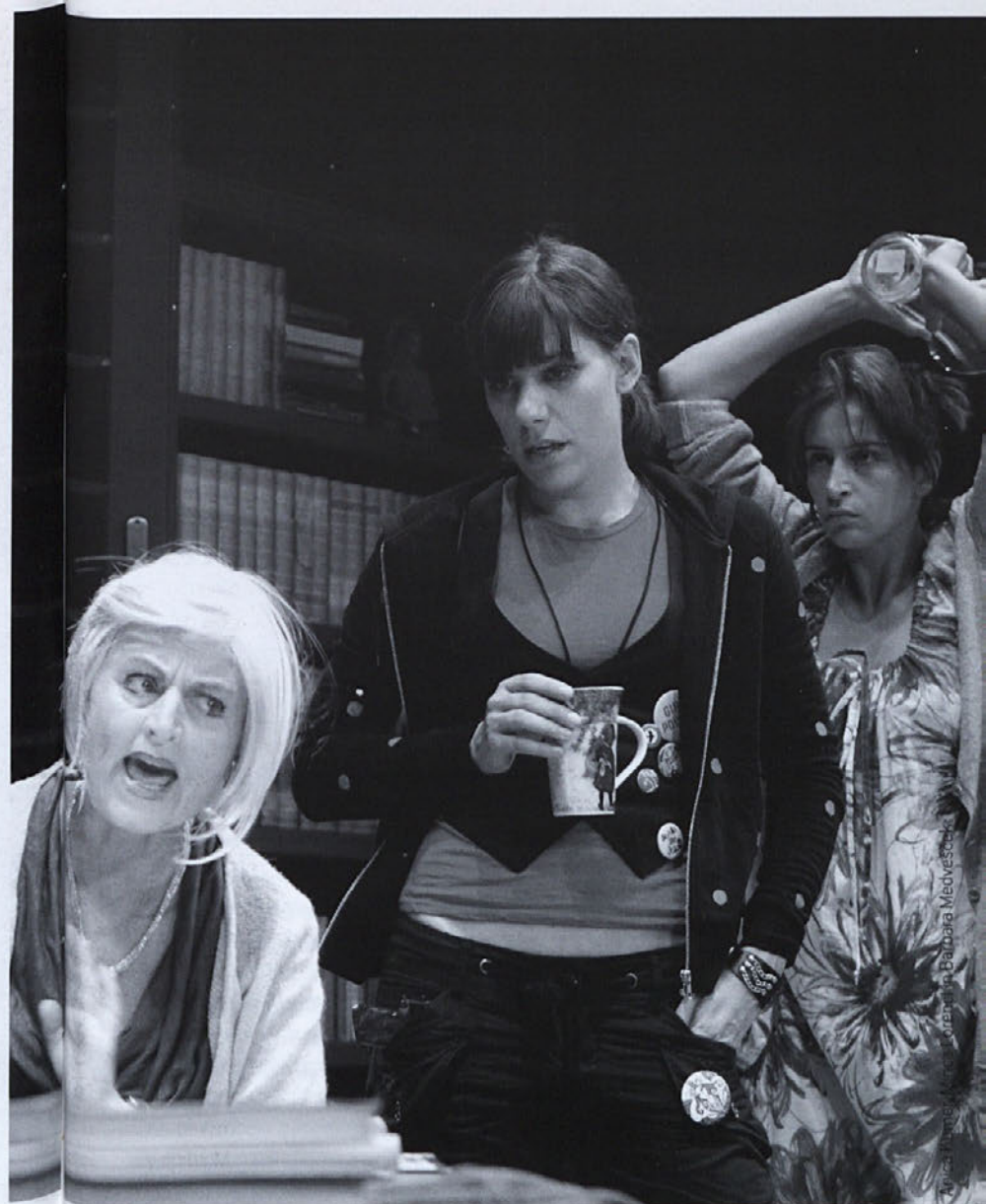

Foto: Tine Kovač / Barbara Medvedec

razkrije, kako zapleteni so odnosi med spoloma, kako o njih nikoli ni mogoče povedati zadnje besede in da je prav v tem diskretni šarm feminizma – v nenehnem preizpraševanju in iskanju novih možnosti, s katerimi bi presegli ujetost v utesnjujoče dvojice. Pomembne figure feminizma so bile vselej odločne, a so se hkrati zavedale, kako omejujoč je pogled, ki ni sposoben zamenjati perspektive. Zato je za velika imena feministične misli in angažmaja značilno vztrajanje v ambivalenci, ali kakor je to

spoznanje koncizno formulirala dr. Eva D. Bahovec: »Rdeča nit feminizma je torej njegova ambivalentnost: izhodiščni dvom, ovit v tradicionalno razvrednotenje ženske in njenega telesa, drži mesto neki temeljni dvoumnosti, razcepljenosti, paradoksu same feministične pozicije, ki mora vztrajati v zunanjosti, marginalnosti in izključenosti iz sveta razmerij gospodstva, hkrati pa nanj ne pristaja.« (Christine de Pizan in problem začetka, v: Christine de Pizan: Mesto dam, Ljubljana: Delta 1999)

Ko Margot Mason sebe označi kot provokatorko, vzpostavi povezavo s feministično tradicijo, a hkrati je jasno, da je njen feminizem le intelektualno igranje z besedami, polnjenje lastne in blagajne njenega založnika, saj je Margot z resničnim svetom, v katerem se za mnoge ženske še ni spremenilo skorajda nič, stik popolnoma izgubila.

Ko se družina, ki se je zbrala pri njej, med seboj spravi, in ko se tla, ki so se jim zamajala pod nogami, umirijo, jih ne zanima nobena

velika tema več, temveč le še prijetna večerja na prostem ob figah in pršutu. Margot »zamrzne« v podobo samovšečne, egocentrične figure, ki oznanja, da je ni stvari, s katero bi se jo dalo utišati. A ko njena hči izreče besede »Ranljiva vagina. Kako lepo.« je jasno, da je feminizem, kakor ga razglašala Margot Mason, zašel s svoje poti, saj se je pridružil mainstreamu, pristal na ukvarjanje z lastnimi problemi, ki ne bodo pretresli temeljev sveta. Čeprav je tema, o kateri naj bi govorila Margotina nova knjiga še kako pomembna za določeno skupino žensk – uspešnih, a v sebi še vedno po ljubezni hrepenečih Amazonk, vendar ne more ogroziti nikogar, subverzivnega naboja, ki je največja odlika feminizma, *Ranljiva vagina* zagotovo ne bo imela. Zaradi tega je odločitev Joanne Murray-Smith za komedijo pravilna, saj problemi, ki so jih pred občinstvo razgrnili liki v *Samici človeške vrste*, niso niti zelo dramatični kaj šele tragični, zato milni mehurček naše otopenosti v soočenju z njimi lahko prebode le glasen smeh. V tem smislu Joanna Murray-Smith sledi žlahtni komediografski tradiciji, saj njena komedija ni le sprostitve, temveč vzbuja tudi premislek, iz katerega se lahko porodi angažma, upornišтво, s katerim je svojo kariero začela Margot Mason in z njim presegla feministično »patetično cmizdrenje«. Prav zaradi tega, ker je še kako res, da sta patos in tarnanje nad zlo usodo žensk, kakor piše tudi Eva D. Bahovec, neproduktivna, je komedija *tukaj in zdaj* najbrž najbolj primerni literarni žanr za pretres feminizma, saj priča, da je feminizem mogoče živeti in se celo smejeti.

Tina Kosi

Anica Kumer, legenda in sonce celjskega gledališča

Anica Kumer je v svoji dolgoletni karieri močno zaznamovala ne samo Slovensko ljudsko gledališče Celje, kjer je ustvarila 120 vlog, temveč tudi celoten slovenski gledališki prostor. O njenih vlogah je bilo v preteklosti napisanega veliko; številne nagrade – med njimi najpomembnejša nagrada, Boršnikov prstan, ki ga je Anica prejela leta 2003 – potrjujejo njen sloves izjemne igralkice. Ob tem ostajajo nam, ki smo imeli to srečo in čast, da smo z Anico lahko skupaj ustvarjali gledališče, v spomin globoko vtisnjene vrednote: neskončna kreativnost, predanost delu, pozitivna energija ... Anica Kumer je v gledališče vedno prihajala nasmejana, pripravljena na vaje ali predstave, kot velika vzpodbuda ostalim kolegom in vedno dobre volje čakajoča novih izzivov. Zнала se je prilagoditi različnim avtorskim poetikam režiserjev, zato so z njo radi delali režiserji vseh generacij.

Anica Kumer je v svoji bogati karieri blestela v vseh dramskih zvrsteh, od tragičnih vlog do komičnih, od psihološkega realizma do groteske, od muzikala do predstav za otroke. Njene prve pomembne vloge segajo v obdobje konca šestdesetih let – vloga Anke v Cankarjevih Hlapcih v režiji Mileta Koruna, kasneje vloga Pavle v Cankarjevih Romantičnih dušah v režiji Dušana Mlakarja in nato še njena najbolj znamenita vloga Jacinte v Pohujšanju v dolini šentflorjanski, za katero je leta 1967 prejela diplomsko Boršnikovega srečanja in nagrado Sklada Staneta Severja, in vloga Lepe Vide v Lepi Vidi obe v režiji Mileta Koruna. Prejela je nagrado Prešernovega sklada – nagrajena je bila tako za vlogo Jacinte kot tudi vlogo Tosce v Zuppetovi Tosci v režiji Ljubiše Ristića. Za Lepo Vido je Anica Kumer prejela Sterijino nagrado leta 1980. Leta 1982 je bila ponovno nagrajena za vlogo Isabelle v igri Sestri Wendy Kesselman v režiji Zvoneta Šedlbauerja. Prejela je tudi nagrado Zlati smeh za vlogo žene v Queneaujevih Vajah v slogu v režiji Jurija Součka na Dnevih komedije v Zagrebu. Dvakrat je bila žlahtna komedijantka na Dnevih komedije v Celju za vlogo Mici v Hočevarjevi Smejči v režiji Francija Križaja in za vlogo Ane Andrejevne v Gogoljevem

Revizorju v režiji Matije Logarja. Strokovna žirija je ob podelitvi Borštnikovega prstana leta 2003 v svoji obrazložitvi zapisala: »Uveljavila se je kot igriva interpretinja duhovito niansiranih komičnih vlog in kot igralka, ki zna dramski lik razpreti, zna iskati in s sredstvi svoje specifične, krhke, subtilne, sugestivne igre izpovedati živo človeško jedro nepomirljivega, dramsko vselej intenzivnega boja z drugim, s svetom in s samim seboj. Igra Anice Kumer ne mara klišejskih likov, vselej govori o mnogoplastni človekovi naravi in usodi.«

Anici Kumer je uspelo, kar uspe le redkim igralkam; vsa njena kariera je bila bogata, polna raznolikih vlog in priznanj. O preteklosti je bilo napisanega že veliko, manj pa o zadnjem obdobju, čeprav je Anica tudi v tem ustvarila nekaj izjemnih vlog.

Lansko sezono se nam je vtisnila v spomin v Lorcini *Hiši Bernarde Alba*, ki jo je režiral Diego de Brea. Odigrala je vlogo Marie Josefe – matere Bernarde Alba, ki jo drži zaprto v hiši. Anica je globoko ponotranjeno igro oblikovala vrhunsko. Ves čas sedeča na vozičku, polna prezira nad hčerami Bernarde Alba, ki nikoli ne bodo doživele tega, kar je doživela ona sama, ki jim ne želi zapustiti ničesar svojega ... Hiša Bernarde Alba je bila nagrajena na mednarodnem festivalu komornega gledališča Zlati lev v Umagu z nagrado Zlati lev za najboljšo predstavo v celoti. Kritika je zapisala: »Anica Kumer kot Maria Josefa je tako rekoč v vsej igri obsojena na to nemo navzočnost, ki jo odigra z izjemno koncentracijo ...« (Peter Rak: Brutalna

Anica Kumer, Barbara Medvešek in Rastko Krosi

magičnost, Delo, 11. 12. 2009, str. 23). Prav ta koncentracija in sposobnost vživljanja v različne like je rdeča nit njene bogate igralske kariere. V *Terorizmu* je odigrala več vlog, in sicer vlogo Stevardese, Druge ženske, Prve ženske. Vloge so se med seboj zelo razlikovale, najboljša pa je bila prav v prizoru na klopi v vlogi Prve ženske, ko je z vso resnostjo doživljala grotesken prizor, zgodbo o dečku, ki je nehote sprožil usodno nesrečo. Kot Dorina mama v *Seksualnih nevrozah naših staršev* je psihološko prepričljivo upodobila lik ženske, razpete med lastne intimne želje in omejene v življenju zaradi psihično bolne hčere. Blestela je v klasičnih igrah od Barbare v *Celjskih grofih* do Alice More v *Človeku za vse čase*. Kot Helene Damson je v *Gorgoninem daru* upodobila vlogo vdove, ki po smrti moža dramatika Edwarda Damsona razkriva njegovo življenjsko zgodbo svojemu nezakonskemu sinu. Zanj je kritika zapisala: »Predvsem je treba omeniti odlično Heleno Anice Kumer, ki je pričarala nepozaben lik bolečine in žalosti polne, vendar pa odločne dramatikove vdove ...« (Dario Svetej: Pronicanje v globino, Večer, 23. 10. 1996). Ena njenih najboljših vlog v zadnjih letih pa je bila nedvomno Gospa de Montreuil v *Markizi de Sade*: »Nosilno vlogo oblastniške gospe de Montreuil, ki natanko pozna mehanizme vladanja in manipulacije v družbi, ... je z ledeno premočrtnostjo in svetohlinsko premetenostjo ... napolnila Anica Kumer« (Slavko Pezdir: Sadizem pod šminko, Novi tednik, 19. 10. 2000, str. 8).

Občinstvo je Anico oboževalo v komedijskih žanrih, saj je znana kot oblikovalka različnih

komičnih vlog. Izvrstna je v vseh komedijskih žanrih: od realizma do groteske, absurda in ludizma. Svoj zaključek uradne gledališke poti v SLG Celje je Anica proslavila z vlogo Margot Mason, zagrizene feministične pisateljice, v komediji avstralske dramatičarke Joanne Murray-Smith *Samica človeške vrste*. Njena komičnost, ki je ostra in neizprosna do vseh drugače mislečih, meji na absurdnost, ko se s svojim velikim egom vedno znova postavlja v središče dogajanja, ob tem pa se skozi njeno ostrino kaže tudi velik intelektualni potencial in hkrati izraža dvom in osebne težave, ki jih ima ob pisanju svoje nove knjige.

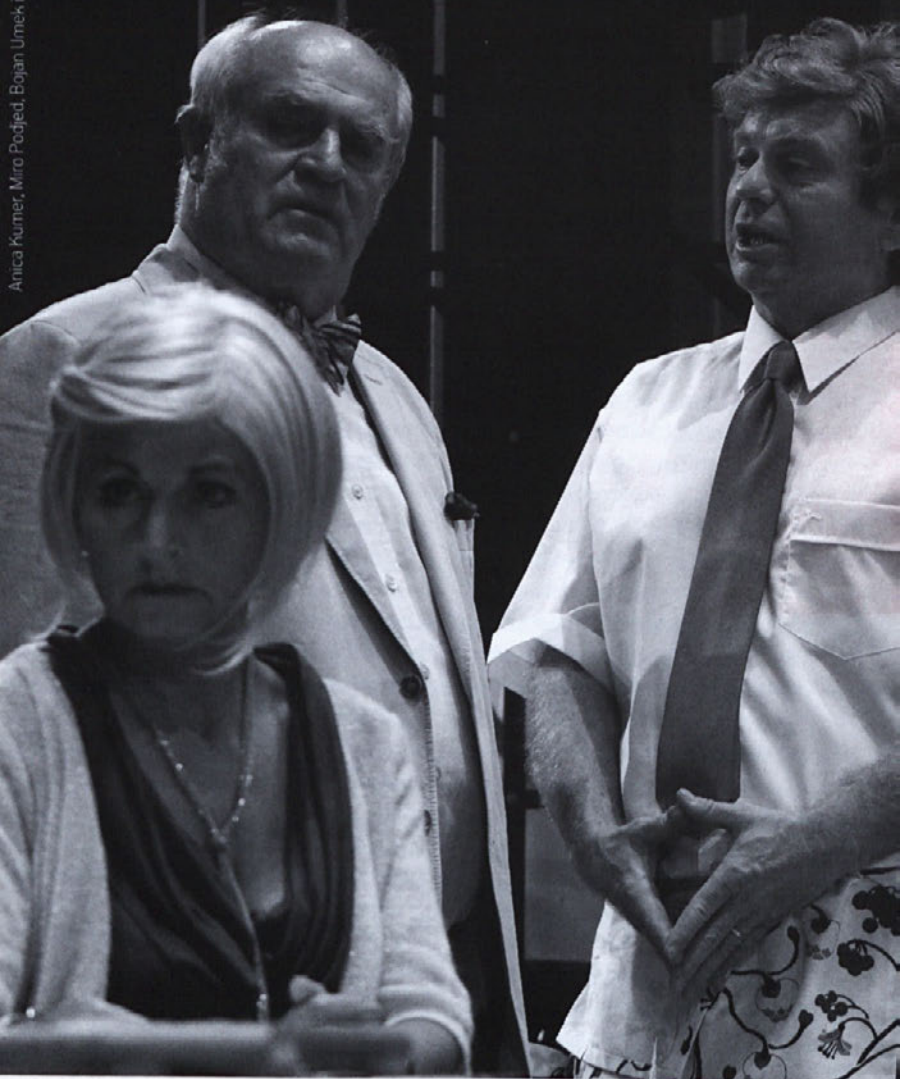
S prepletanjem različnih nivojev komičnih žanrov se je posebej izkazala kot Špela v *Trikoju* Milana Jesiha v režiji Luke Martina Škofa. Dokazala je svoj smisel za komiko, absurdnost in grotesknost kratkih fragmentarnih prizorov, ki govorijo o odnosih med žensko in moškim. Anica je pokazala širok spekter različnih vlog, ki se v skladu z dramsko predlogo gibljejo od zapeljivke, gospodinje, gospe, čistilke, kmečkega dekleta in ki bazirajo na funkciji specifične jezika Jesihove dramatike. Kritika ji je bila zelo naklonjena in je zapisala: »Uspešna taktika, ki jo odlično izpelje Anica Kumer, je gledališka igra, ki prav tako ostane na površini in ne zaide v psihologizacijo, temveč s preciznim obvladovanjem igralskih izraznih sredstev striktno izpelje jezikovne oz. družbene klišeje. Učinek popolnega poistovetenja s klišejem je humoren, a hkrati grenak, saj odpre vprašanja, kako družba skozi jezik določa naše želje in naše

življenjske vzorce» (Samo Gosarič: *Disciplina ludizma*, Večer, 7. 4. 2009, str. 14). In še: »... Take razmere omogočajo igralcem, da se razigrajo, in celotni kvartet je dano možnost tudi izkoristil – najprej izvrstna Anica Kumer, ki vidno uživa v barvitnem prehajanju različnih starostnih, vedenjskih in socialnih karakteristik njene Špelce ter s svojo prezenco in energičnostjo najbolj izrazito pospešuje odrsko dogajanje« (Ignacija J. Fridl: *Ničnost sveta po imenu ljubezen*, Dnevnik, 9. 3. 2009, str. 17). Pa tudi: »... In celjska ekipa v sestavi Anica Kumer, Barbara Medvešček, Bojan Umek in David Čeh nalogo opravi odlično. Za gledalce je to skoraj šolska lekcija igralske virtuoznosti, izjemna vaja v slogu, ki pa ni sama sebi namen, temveč širokopotezno briše tradicionalne ločnice med visoko in popularno umetnostjo in med umetnostjo in življenjem ter opozarja na absurdnost vsake človeške komunikacije, vendar smo nanjo pač hočeš nočeš obsojeni« (Peter Rak: *Mali dramski biser*, Delo, 11. 3. 2009, str. 23). S sposobnostjo natančnih preskokov znotraj tako velikega števila vlog, motiviranostjo, neverjetno energijo in humorjem je Anica Kumer ponovno dokazala, da je prva dama celjskega gledališča.

Občinstvo je nasmejala kot odlična Olive Harriet Smythe v *Spustite me pod kovter*, gospa Markham, kjer je igrala uspešno pisateljico otroških knjig, ki se znajde v vrtincu ljubosumja, prevar in spolnosti. Sama pa s svojo naivnostjo dobrodušno sprejema svet okoli sebe in ne prepozna resnice. Komičnost in pretresljive tragične trenutke je Anica Kumer znala izkoristiti v

vlogi France v monokomediji *Seks? Izvolite in naj vam tekne*. Skozi vrsto raznolikih prizorov je Anica Kumer ustvarila niz podob, ko je skušala predstaviti učne lekcije spolnosti. V njih imitira dekleta in ženske vseh starosti, pa tudi moške vloge in dialoge, ki jih je odigrala mojstrsko sama. »... v odličnem, na lokalnem dialektu zgrajenem dialogu Adama in Eve, ko izbere groteskni ton pripovedi, je Kumrova neprekosljiva – na oder vnese karizmo ... (Primož Jesenko: *Spalnična intima kot kabaret*, Delo, 12. 10. 2004). Po nizu duhovitih prizorov pa je v zadnjem prizoru posilstva izkazala vso prizadetost z minimalnimi gledališkimi sredstvi, ponotranjeno bolečino, ki je prizadela slehernega v dvorani.

Izjemna je bila v klasičnih komedijah, če se samo spomnimo njene Dorine v *Tartuffu* in Ane Andrejeвне v *Revizorju*, za katero je bila nagrajena kot Žlahtna komedijantka. Kot jezikava služkinja Dorina je bila Anica Kumer gonilo vsega odrskega dogajanja: »Anica Kumer postaja legenda odra za smeh. Kot Dorina je nehote odigrala v *Tartuffu* središčno vlogo ...« (Tomaž Simon, Radio Slovenija 1, 15. 3. 2003). S svojim ostrim jezikom je skušala odpreti oči zaslepljenemu Orgonu. Bila je iznajdljiva, nesramna, simpatična in živa podoba služkinje, ki se znajde v vsaki situaciji. Publika pa jo je naravnost oboževala v sodobnih ljudskih komedijah. Vrhunec teh je bila vloga Žive Breskvar Piškur v Partljičevi *Gospe poslančevi*, kjer Anica Kumer blestela kot zagrizenka v političnih vodah. »Igralske priložnosti so najbolje izkoristili Anica Kumer v naslovni vlogi, ves čas zazrta v svoj cilj, zagrizen in nepopustljiva, pripravljena na

Joanna Murray-Smith

SAMICA ČLOVEŠKE VRSTE

Prevod po izdaji: Nick Hern Books, London, 2008

Krstna uprizoritev: Melbourne Theatre Company, Melbourne, 26. avgust 2006

Prevedla: Tina Mahkota

MARGOT MASON,
MALO ČEZ ŠESTDESET,
PRIVLAČNA, MARKANTNA, POŠAST

MOLLY RIVERS,
MALO ČEZ DVAJSET, INTELIGENTNA

TESS THORNTON,
BLIZU ŠTIRIDESET, IZGUBLJENA

BRYAN THORNTON,
BLIZU ŠTIRIDESET, TODA ZELO
DEŠKI, ČEDEN IN BUTAST

FRANK,
MALO ČEZ TRIDESET, ČEDEN,
ZELO MOŽAT

THEO REYNOLDS,
MED ŠESTDESET IN SEDEMDESET,
ŽIVAHEN, ČEDEN

AVTORIČINA OPOMBA

Samico človeške vrste je navdihnila ena sama podoba: feministko zrelih let v delovni sobi njene podeželske hiše na koncu dolgega dovoza ugrabi jezna mlada ženska. Čeprav je igro navdihnil re-snični dogodek, v katerega sta bili vpleteni Germaine Greer in neka mlada študentka, in so o njem poročali svetovni mediji, so osebe in zgodba popolnoma izmišljeni.

Zahvaljujem se Simonu Phillipsu in enkratnemu osebju Melbourne Theatre Company, režiserju Patricku Nolanu in igralcem v krstni izvedbi. Hvala tudi neomajnim in dobrohotnim Davidu Richenthalu in Mary-Beth O'Connor, Guyu Kitchennu in Jonu Bathu iz agencije Cole Kitchenn ter Nicku Hernu in Mattu Applewhiteu ter Sarah Jane Leigh in Cathy King.

Prav posebno zahvalo dolgujem Rogerju Mitchellu in celotni zasedbi londonske uprizoritve. In, kot vedno, Esteli in Raymondu.

Joanna Murray-Smith

PRIZORIŠČE

Očarljiva podeželska hiša. Elegantna delovna soba, zapolnjena s knjigami, ki jih njihova lastnica, Margot Mason, kupuje vse življenje. Ena od knjižnih polic je v celoti posvečena njenim lastnim delom, ki nosijo naslove, kot so: Gospa Ovaryjeva, Vik in krik: Avtobiografija, Srček, jaz sem gej: Popolna nepomembnost moške seksualnosti, Ti prasci lažnivi, Past materinstva, Nadomestno hormonsko terapijo, prosim, in to takoj, Bolniške sestre in despoti: srednjestojni zakon, Predigra je zakon, Ne me jebat: Ženske, seksualnost in svoboda, Ljubezen in druge kletvice. K vtisu prefinjenega okusa in visokega življenjskega standarda znatno prispevajo čudovite preproge, slike in umetnine, prinesene z vseh koncev sveta, pa tudi starine in moderni umetniški predmeti, skrbno izbrani, a razstavljeni brez pravega načrta. V sobi so velika pisalna miza, kavč in francosko okno, ki se odpira v idilično okolje. Ob straneh sta nakazana široka hodnika; njune stene krasijo številne umetniške slike. En hodnik vodi v kuhinjo, drugi v gornje nadstropje.

Margot Mason, privlačna ženska poznih srednjih let, oblečena elegantno, a sproščeno, se živčno prestopa po sobi in pogovarja po brezžičnem telefonu. Na pisalni mizi sta prenosnik in izvod njene znamenite knjige Cerebralna vagina. Margot je oblastna, teatralična in glasna, a v njeni manični delavnosti je zaznati znamenja določene negotovosti.

MARGOT: Ma, jebi se! ... Ne, Ti se jebi! Zaradi takih, kot si ti, se upravičeno govori, da je založništvo v riti. Ti pa tvoji Fengšuji za začetnike! Jebenti, Theo, kaj pa svetovljanski memoari intelektualcev? ... Ma, ne, jasno, da garam. Vsa razburjena se vrže na kavč. Garam ko črna živina, ampak mi gre pač počasneje, kot sem predvidevala ... Res nimaš kakšne mravljice, da bi ti v kakšni irski mansardi štepala lahkotno čtivo za ženski segment trga? Kaj o šopingu. Pa o seksu. Pa o tem, kako grozni so možiki. ... Da naj »malo pošvindlam«? Jebenti, če to samo še enkrat slišim. »Malo pošvindlam«? ... Jebenti, če ti pravim, da garam. Spretno in brez navora si med govorjenjem odpenja modrc in si ga poskuša sneti, ne da bi slekla gornja oblačila. Pač bom oddala, ko bom ... Ja, no, to je pa tvoj problem ... Ne, tvoj problem je to ... Mi pač ne steče, pa kaj?

Sleče si modrc in ga zaluča na drugi konec sobe.

Ne vem, zakaj ne. Težave imam s formuliranjem ... ja, celo jaz, ja. Se mi pa ves čas oglašja en določen občutek, Theo: stagnacija. Malo me skrbi, čisto malo, ja, da zdaj je pa končno doletelo tudi mene ... No, ampak ... Glej, tako zelo sem se sita, da se komaj še poslušam. Vem, da je smešno, ja. Ker, kdo pa je zanimivejši od mene? V četrtek pridem v London. Eno majceno olje je prišlo na trg, ki me zelo zanima ... na dražbi, ja, v Sothebyju ... Velja. Samo da me

ne boš spet peljal v kakšno poceni etnično restavracijo ... Halo?

Divje pritiska tipke na telefonu. Telefon je mrtev.

Halo? ... Ha-lo? Klinc.

Odloži telefon in gre k odprtemu prenosniku na mizi. Usede se in prebere, kar je napisala. Na glas razmišlja o naslovih, ki jih med tipkanjem bere z zaslona.

Dialektični eksperiment patriarhalne paradigme. Sranje, kdo bo pa to kupil? Razmišlja. Mmm ... Kaj vzvišenega, pa vendar trendovskega. Seks, smrt in ... Ne, Ženski ... nekaj, Žensko ... Ah. ... Nekako moram stlačiti noter šoping pa visoke pete in šminko ... Kaj pa kakšen neologizem, ki bo prišel v slovar, kakšna izvirna skovanka? Klitorizem! S klicajem. Utopični uterizem. Ne. Ne. Bog te nima rad, ženska, misli, misli! Samo naslov rabim, pa bo steklo samo od sebe! Kaj enostavnega.

MOLLY: Samica človeške vrste.

Molly Rivers je stopila v sobo skozi francosko okno. To je mlada ženska, precej trčeno oblečena, v roki ima plastično vrečko. Margot jo mimogrede ošine, kajti povsem se osredotoča na naslov na zaslonu, ki ga je pravkar natipkala. Iskanje naslova jo je naravnost uročilo.

MARGOT: Samica človeške vrste? Ni slabo.

MOLLY: Znam z besedami.

MARGOT: Samica človeške vrste. (Razmišlja.)

To je gotovo že kdo uporabil, a ne?

MOLLY: Včasih enostavno enostavno prezremo.

MARGOT: Res je!

MOLLY: Delate.

MARGOT: Delam.

MOLLY: Krava vam blokira vhodna vrata.

MARGOT razmišljeno: Krava, ja.

MOLLY: Kar leži tam.

MARGOT še vedno strmeča v zaslon: Mmm, ja, krava. Winfreyjeva.

MOLLY: Zato sem šla okoli ...

MARGOT: Ja, ja ...

MOLLY: Okno je bilo odprto.

MARGOT: Najbrž, ja.

MOLLY: Francosko, ne?

MARGOT: Francosko? Ja. Francosko okno.

Rada imam francoska okna.

MOLLY: Zakaj?

MARGOT: Kaj zakaj?

MOLLY: Zakaj francoska?

MARGOT: Zato, ker so elegantna, tanka in ... grandiozna. *Samica človeške vrste*. Mmm. *Oponaša glas in držo novinarja*. »Najnovejša in izjemna uspešnica Margot Mason z naslovom *Samica človeške vrste* genialno nadgrajuje avtoričine teze iz njenega prejšnjega hita *Gospa Ovaryjeva*.« »In nazadnje vam predstavljamo izčrpno knjigo, ki je z vrha prodajnih lestvic končno izrinila *Da Vincijevo šifro*. To je *Samica človeške vrste*. (Premolk.) Dobro je.

MOLLY: Dobro.

MARGOT: Inteligentno.

MOLLY: Meni je všeč.

MARGOT *navdušena nad sabo*: Neverjetno, kako mi nazadnje zmeraj uspe. Samo svojo muzo moram počakati, pa je.

MOLLY: Ampak –

MARGOT: Na koncu mi rata – na koncu mi zmeraj rata!

MOLLY: Ampak –

MARGOT: Samo zaupati je treba! Zmeraj se najde rešitev!

MOLLY: Tega sem se jaz spomnila.

Margot končno dvigne pogled.

MARGOT: Vi?

MOLLY: Ja.

Premolk.

MARGOT: Ah. No, ja ... Ste prepričani?

MOLLY: Ja. Stopila sem noter in rekla –

MARGOT: Ja, ja! Že prav! Tako dobro pa *spet* ni! Ja, kako ste pa –? To je vendar moja –

MOLLY: Ja, je –

MARGOT: – Moja hiša.

MOLLY: Ja.

MARGOT: Moja soba.

MOLLY: Ja.

MARGOT: Moje francosko –

MOLLY: Ja.

MARGOT: Okno.

MOLLY: Ja.

MARGOT: Sredi dela sem. *Delam*, naenkrat pa –

MOLLY: Se pojavim jaz.

Premolk.

MARGOT *umirjeno, čeprav se ji zdaj le posveti*:
Kdo pa ste vi?

MOLLY: Me ne ...?

MARGOT: Bi vas morala? Se opravičujem, ampak –

MOLLY: Me res ne poznate?

MARGOT: Sva se že srečali? Veste, stvar je v tem, da si jaz preprosto nikogar ne zapomnim. Jaz sem ena tistih, o katerih ljudje pravijo: »*Stokrat sva se že videli, pa se zmeraj dela, da me ne pozna*.« (*Trudi se, da bi se nekako opravičila, zavedajoč se, kako grdo je to*.) Ampak jaz se *ne delam*, res se ne delam. Jaz si obrazov čisto zares ne zapomnim.

MOLLY: Sem prepričana, če bi se potrudili –

MARGOT: *Prisežem*.

MOLLY: Enkrat ste me peljali v mesto.

Februarja. S faksa. Se spomnite? Konj na sredi ceste? Ostro ste morali zaviti?

MARGOT: A, konj, ja.

MOLLY: Konja se pa menda spomnite?

MARGOT *se ga seveda ne spomni*: Konj, pa res.

MOLLY: Konj. Zaviti ste morali.

MARGOT: Ja, zaviti.

MOLLY: Jaz sem bila v avtu z vami.

MARGOT: Saj res, zdaj ko ste omenili, se pa spomnim, da je bil nekdo z mano v avtu. Študentka.

MOLLY: To sem bila jaz.

MARGOT *se je nikakor ne spomni*: Ja, pa res.

Ja. Vi ste bili v avtu, ko je konj zavil. Ja, kako ste me pa našli?

MOLLY: Na internetu.

MARGOT *naravnost očarana nad hlinjenim ogorčenjem, ki ga zdaj zaigra*: Na internetu!

»Kje sta se spoznala?« »Na internetu.«
»Zakaj te je žena zapustila?« »Zaradi interneta.« »Kje, jebenti, si tičal zadnja tri leta?« »Na internetu.« Preklet internet zajeban. Pred šestdesetimi leti bi bil odgovor na vse to: »Med vojno«. Oh, kako banalno!

MOLLY: Poguglala sem vas.

MARGOT: Dajte no? Medtem ko jaz, takole skrita bogu za hrbtno, sto kilometrov od najbližjega macchiata ... Mati božja, zdaj pa res nihče več ni varen! *Neznansko prezirljivo.* »Poguglala!«

MOLLY: Potem sem šla pa na vlak in na bus, na koncu pa še malo peš. Zdaj me imate pa tukaj –!

MARGOT: Ja, pa rok za oddajo tudi!

MOLLY: – V hiši vélike Margot Mason!
Premolk.

MARGOT *negotovo:* Sva bili medve mogoče kaj dogovorjeni?

MOLLY: Upala sem, da bova. Pisala sem vam. Ampak ste rekli, da ste ravno sredi nove knjige. In da –

MARGOT: Da mi kuzla v rit skače. Kar je popolnoma res. Moj urednik je pravkar doživel živčni zlom, tako da hitim –

MOLLY: Potem sem si pa rekla, zakaj ne bi enostavno kar prišla.

MARGOT: Aha ...

MOLLY: Kadar si jaz kaj zabijem v glavo –

MARGOT: Aha.

MOLLY: – tisto tudi izpeljem. Kar bo, pa bo. A je kaj narobe?
Premolk.

MARGOT: Kdo ste vi?

MOLLY: Kdo sem? *Premolk.* Molly. Molly Rivers.

MARGOT: Molly Rivers. Poslušajte, Molly Rivers, rade volje vam na hitro skuham kavo ali čaj – če ste že tako daleč hodili – potem pa vam pokličem taksi. Jaz plačam. Do postaje. Na moj račun.
Premolk.

Nelagodno. Vi pa mi lahko pustite kaj malega, kar ste napisali, da bom v miru prebrala. Potem se vam bom pa oglasila.

MOLLY: Ko boste končali novo knjigo?

MARGOT: Vidite, malo dlje bo trajalo, kot sem predvidevala. Intelktu res ne moreš mahati s štoparico, a ne? Ne deluje ... *(Njena pozornost spet skrene na iskanje naslova.) Štoparica za intelekt ... Intelektualna štoparica ... Kakšen sofisticiran pojem v kombinaciji s čim presenetljivim: Flaubertova papiga. Kafkov tič. Margot Masonove ... (Ničesar se ne domisli.) ... menopavza.*

MOLLY: Vem, da vas motim –

MARGOT: Knjiga je vsega kriva, razumete? Drugače bi z veseljem ... Ampak kaj, ko mi ta idiot, Theo, diha za ovratnik. In če sem čisto odkrita ... me ta knjiga ubija. *Ubija me.* Moram se disciplinirati. Tako da se bova morali medve ... mi je zelo žal ...

MOLLY: Oh ...

MARGOT: Dogovoriti za kdaj drugič. Rade volje si vas bom notirala ...

MOLLY: Notirala?

MARGOT: Notirala, ja. V rokovnik. Čez kakšen mesec, recimo. Samo da končam knjigo.

MOLLY: Ne bi mogla počakati, da boste imeli premor?

MARGOT: Ne. Ne bi mogli.

MOLLY: Ampak če sem prišla tako daleč –

MARGOT: Ne.

MOLLY: Samo eno urico, nič več –

MARGOT: Prignali me boste do tega, da ne bom več vljudna. Česar pa zelo ne maram. Ampak, veste, Molly Rivers, jaz sem pisateljica. In najpomembnejše, kar morate vedeti o dobrih avtorjih, je to, da je njihova prva ljubezen njihova muza.

MOLLY: Seveda. Kakšna idiotka sem!

MARGOT: No-o, ne bi ravno rekla, da –

MOLLY: Totalna idiotka! Kako mi je nerodno! Me je pač zaneslo, ker sem tako sita, da moram zapravljeti čas s tistimi smrtno zapisanimi, zavaljenimi, mrtvimi, belimi

moškimi, ki vodijo tisto predpotopno institucijo.

MARGOT *navdušeno*: Me veseli, da ste mene izvezli.

MOLLY: Preveč sem se navdušila. Kot kakšna trapasta šolarka! Fantazirala sem o tem, kako bom tukaj, *tukaj*, v hiši Margot Mason z Margot Mason – z veliko Margot Mason!

MARGOT: Punca draga, pomirite se. Jaz sem samo ena stara ... filozofinja. Trapasta stara intelektualka.

MOLLY: Ste nori? (Pa saj ne morem verjeti, da sprašujem Margot Mason, če je nora!) Vi ste *legenda*.

MARGOT: Jaz? *Krohotaje*. Legenda? *Absolutement non!* Jaz sem samo dobro ohranjena veteranka!

MOLLY: Vi ste že od nekdaj na sceni!

MARGOT: No, *nekaj* časa. Od nekdaj pa že ne. Saj nisem Cher.

MOLLY *hlavno*: Obljubite, da mi boste oprostili. Tega ne bi prenesla, da bi imela ženska, ki je odločilneje vplivala na moje življenje kot kdorkoli, o meni slabo mnenje. *Margot preučuje njeno silovito in strastno zanesenost*.

MARGOT *omehčana zaradi laskanja*: No ...

MOLLY *se povsem zaveda učinka svojih besed*: Hvala vam, zelo mi je odleglo, samo to hočem, da veste. Zmeraj me je motilo, veste, da imajo ženske različnih generacij tako poredko priložnost, da *komunicirajo*, razumete?

MARGOT *z zanimanjem*: To najbrž kar drži ...

MOLLY: Ampak vi imate zdaj toliko dela, zato se bom raje poslovila. Nasvidenje in veliko sreče!

MARGOT: No, glejte – počakajte malo. V bistvu se mi ne mudi tako zelo. Če so čakali osemnajst mesecev na rokopis, bodo pa že zdržali še urico ali dve.

MOLLY: Ne, ne bojo!

MARGOT: Bojo, ja.

MOLLY: Ne, ne bojo! Ne bojo!

MARGOT *zadirčno*: *Usedite se!*

Molly se nejevoljno vrne h kavču in sede.

MARGOT *navdušena nad svojo reakcijo*: Me

pa veseli, da me še kaj presenetijo. Tukaj ždim, opravljam svoje male rituale, svojo dolgočasno rutino, dejansko pa je zame zelo pomembno, da doživim dan kot nekaj – ne docela predvidljivega. Vidim, da ste neučakani! To imam rada! Obožujem neučakanost! Res, Molly, vesela sem, da ste prišli. *Čisto zares*. Če sem čisto iskrena, in med nama povedano, mi ta knjiga ne gre tako dobro od rok kot prejšnja.

MOLLY: *Bolniške sestre in despoti: srednjeevropski zakon?* Ki je marsikoga precej razjezila.

MARGOT: Ogrozila, *bejbi*. Ogrozila.

MOLLY: Pa saj ste že vse povedali, a niste?

MARGOT: Ni je stvari, draga moja, ki bi človeka bolj spodbudila, da izvrti še kakšno misel, ki bi se jo dalo objaviti, kot je visoka hipoteka za samotno hišo v Umbriji.

MOLLY: Toliko tem ste že obdelali, vse od vaših zgodnjih del o seksualnosti in odnosih med spoloma –

MARGOT: Naj živi slava!

MOLLY: O reprodukciji. O vzdržnosti. O kulturnem izkoreninjanju. O menopavzi. O osebni identiteti. O geriatričnem erotizmu –

MARGOT: Oh!

MOLLY: Da ne?

MARGOT: O geriatričnem? *Ljubica*, vem, da sem stara. Jaz se spomnim časov, ko je bil *brazil* še film. Ampak šestdesetletnice so zdaj nove štiridesetletnice, ni tako?

MOLLY: Vaša cerebralna transcendenca. *Margot se spet loti težav z naslovom in pošili proti pisalni mizi*.

MARGOT: *Cerebralna transcendenca?* Če le ne bi bila že napisala *Cerebralne vagine*! Sem vedela, da ne bi bila smela tako zgodaj uporabiti izraza »*cerebralna*«. Razen če ... Kaj pa *Transcendence*: *vagina se vrača?*

MOLLY: Neznanski vpliv ste imeli na mnoge ženske. To vem iz lastne izkušnje. Name, na mojo mamo –

MARGOT: Na vašo mamo?

MOLLY: Na mojo pokojno mamo.

MARGOT: *Pokojne matere: feministična zapuščina.* Kaj pravite? Malček depresivno, ne?

MOLLY: Sama sem doživela zelo veliko hudega –

MARGOT *medlo:* Hudega, ja, hudega, vse je tako hudo!

MOLLY: Nekaj časa sem delala v maroški restavraciji, kjer me je lastnik spolno zlorabljal.

MARGOT *vedro:* Koga pa niso spolno zlorabljali, vas vprašam. Poznam ženske, ki hodijo na psihoterapijo, ker niso bile spolno zlorabljene. »Kaj je bilo narobe z mano?« se sprašujejo.

MOLLY: Moja mama je umrla pod kolesi vlaka po lastni volji.

MARGOT *mimogrede navrže:* Grozno, strašno, pošastno.

MOLLY: S knjigo v roki.

MARGOT *očarana nad sabo:* Kakšen izreden prizor! Smrt avtodidaktinje pod avtomobilskimi kolesi. Posluš! Kraljica besednih iger se vrača!

MOLLY: »Sebe lahko najdeš v resnici ali izgubiš v lažeh, nikoli pa se ne moreš najti v lažeh.«

MARGOT *polaskano:* Bravo!

MOLLY: Ta citat so uporabili na ovitku, ne?

MARGOT: Ja. V prvi izdaji. V vseh kasnejših pa samo še citat Isabel Allende.

MOLLY: Ki vas je razglasila za genialno.

MARGOT *zadovoljno:* No, ja.

MOLLY: Vi pa ste izjavili, da je *genialna* ona, kajti njena knjiga ...

MARGOT: No-o ja ...

MOLLY: Kako pa je kaj z njo? Z Isabel Allende?

MARGOT: Ljubica, reče se *aljende*. Ni je stvari, ki bi toliko povedala o človeku, kot to, kako

izgovarja imena pisateljev. Predvidevam, da vi rečete 'ondatje'. Ali celo 'ondati', a ne, ljubica? Tako kot 'oddati'. Ampak reče se 'ondači', dajte si že zapomniti. *S pedantno, gledališko dikcijo.* John Coetze. Kazuo Ishiguro. Kenzaburō Ōe. Gao Xingjian.

MOLLY: *Aljende!* Najlepša hvala. Ona je fantastična!

MARGOT: Fenomenalna, ja. Fenomenalno ... fenomenalna. Ena sama ... fenomenalnost je je. Ampak če mene vprašaš, genialna pa ni.

MOLLY: V anketi v *Timesu* ste se uvrstili na drugo mesto lestvice najvplivnejših sodobnih žensk.

MARGOT: V anketi! Kako bedasto. In kako vulgarno. Sploh pa je bila razlika ubogih dvanajst glasov. Vem, da je zelo predrzno, kar bom zdaj rekla, ampak res mislim, da imam precej daljši rok trajanja od ostalih.

MOLLY: Od La Paglie?

MARGOT: Te intelektualne pornozvezde? Pa od Faludijeve in Fallacijeve – kakšna imena pa so to, lepo vas prosim? Kot da smo v kakšni italijanski restavraciji. »Jaz bom faludije s pestom, prosim!« Pa od Naomi s tistim sračjim gnezdom na glavi, ki obtožuje osemdesetletnike, kako jo šlatajo – bog v nebesih! Nobena ni bila kot jaz. Jaz sem bila resnično škandalozna, in ravno to je tisto, kar feminizem, iskreno rečeno, rabi. Rabi teater, ali pa je eno samo patetično cmizdrenje.

MOLLY: Prebrala sem vse, kar ste napisali!

MARGOT: O bog!

MOLLY: Celó *Charlotte Brontë: notranja sovražnica.*

MARGOT: Ki je izšla, preden ste se vi rodili!

MOLLY: *Oboževala sem njeno Jane Eyre.* Dokler nisem prebrala vaše knjige. In odkrila, kako zelo sem bila zmanipulirana od buržoaznih pojmov »literature kipečih nedri«.

MARGOT: Ne rečem, da nisem v tistih časih rahlo pretiravala.

MOLLY: Zelo smešno je bilo, ko ste izjavili, da bi se *Jane Eyre* morala imenovati *Jane Airbag*.

MARGOT: Ste vi končali? Mislim, diplomirali?

MOLLY: Ne, falirala. Hotela sem postati pisateljica. Ampak nimam talenta.

MARGOT: Oh, tako redki ga imajo. Je pa zelo modro, fenomenalno modro je, da veš, da ga nimaš. To zelo občudujem! Oh, kako to občudujem! Pa sem vas jaz dejansko – učila –?

MOLLY: *Feminizem in fikcija*. Lani.

MARGOT *se je nikakor ne spomni*: Ah, ja. Seveda. Ja. Brihtna punca.

MOLLY: Nikakor ne.

MARGOT: Saj. Kot da to kaj šteje? Hočem reči, univerze so postale hipermarketi našega časa. Gremo v šoping po diplomo. Polica šest – postmoderna literarna teorija, polica sedem – detergents, žitarice za zajtrk pa magisterij iz rokanja. Najraje bi zgrabila te mlade ženske in jih pošteno stresla. Pojdite raje ven in si poiščite revolucijo! Vpijte! Kričite! Agitirajte!

MOLLY: Moje pisanje vam sploh ni bilo všeč.

MARGOT: O, ti smola. Ampak to, da sem brutalna – mar ni bolje, da veš, pri čem si, kot da zapraviš cela leta, da bi postal nekaj, kar res ni zate?

MOLLY: Kaj pa, če preprosto še nisi prišel do tistega?

MARGOT: Ne še? Draga moja, kako dolgo pa naj bi čakali? Mozart je napisal svojo prvo kar-pač-že, ko je bil star dve leti in pol! Če govorimo o talentu. Ali ga imaš ali ga pa nimaš!

MOLLY: Oh.

MARGOT: Potem pravite, da ste študij pustili? In zdaj – kaj?

MOLLY: Zdaj kelnarim. In kdaj pa kdaj malo poziram naga.

MARGOT: Opa! *Eksotično*. Strašno mi je všeč, da temu zdaj pravijo *eksotično*, čeprav ponavadi ni nič drugega kot nekaj domačih punc, ki plešejo po mizah. A če prav razumem, je to zdaj »prva bojna črta«. Kako veličastno ironični obrat spolnega popredmetenja

žensk. In to, kako jim ve to zdaj lepo mečete nazaj v obraz, a ne? Ve zdaj pravite:

»Izkoriščanje je v očeh tistega, ki gleda«.

Zelo tako *tretji-val-feminizma-varianta*, a ne?

MOLLY: Ja, itak.

MARGOT *se ne zmeni za njeno pripombo*:

Ampak, veste, boj je tisto, kar nas dela velike. Nihče, ki živi v vati, ne doseže ničesar velikega.

MOLLY: Ste se vi morali kdaj boriti?

MARGOT: Jaz? Draga moja, se jaz kdaj *nisem* borila? Ni enostavno, veste, če te tako zelo skrbi za usodo sveta. Vem, da se sliši pretenciozno. Ampak mene res skrbi. *Pa za umret naporno je tudi*.

MOLLY: Ali pisatelji stvari čutijo globlje?

MARGOT: Kaj bi vi rekli?

MOLLY: Da znajo po mojem to tudi zelo dobro hliniti.

MARGOT *prikrije trenutno nelagodje*: Kako obožujem mladostni cinizem! To njegovo svežino! Mogoče imate prav. Mogoče besede sčasoma res izpodrinejo čustva. Zelo bom morala paziti, če bom slučajno kdaj le dokončala to knjigo –

MOLLY: Zadržujem vas!

MARGOT: Ničesar ne zadržujete, ljubica.

Problem je v meni. Jaz imam – *Umolknje*.

MOLLY: Kaj imate?

MARGOT: Enostavno imam pač –

MOLLY: Kaj?

MARGOT: Enostavno imam pač eno majhno ...

MOLLY: Kaj?

MARGOT: Eno majčkeno ...

MOLLY: Eno majčkeno ...?

MARGOT: Krizico ... kako spraviti skupaj to knjigo. Voilà. Pa sem izrekla.

MOLLY: Kdaj jo morate oddati?

MARGOT: Včeraj.

MOLLY: Koliko ste pa že napisali?

MARGOT: Ko sem nazadnje štela ...? Eh ...

Vključno z 'in'-i in 'ne'-ji ... Dvesto trindvajset. Besed. *Premolk*. Kaj pa, če sem res povedala že vse, kar imam povedati?

MOLLY: Prepričana sem, da niste.

MARGOT: Kaj pa, če sem? Ne morem se v nedogled pustiti vlačiti iz naftalina za televizijske pogovorne oddaje kot nekakšna relikvija iz minulega obdobja politične angažiranosti –

MOLLY: Mogoče pa krizo samozavesti potrebujete.

MARGOT: Potrebujem?

MOLLY: Da boste postali skromnejši. Premolk.

MARGOT *vznemirjeno:* Zanimivo.

MOLLY: Mogoče je ustvarjalni zastoj božji prst, ki vam kaže, da morate narediti inventuro pri sebi. Da je čas, da prevetrite svoj ego. Skromnost je lahko zelo poživljajoča.

MARGOT *osuplo:* Ah! Vse, kar je prav! Ne rečem, to je tako zelo budistično, tako zelo jin in jang, ni pa nujno povsem relevantno zame. *Si opomore.* Kakorkoli že, samo da ne bi, bog obvaruj, poklicali *Timesa*!

MOLLY: Ljudje zaradi vas spreminjajo svoje življenje. Pa vi vse to resnično verjamete, ali vas enostavno draži, da povzročate vihar?

MARGOT: Ah, *Molly, Molly, Molly.* Seveda je prostor tudi za provokacijo. Za to, da tu in tam nastaviš kakšno bombo. Dandanes na univerzah mrgoli prestrašenih moških in žensk, ki se obupno in za vsako ceno oklepajo svojih služb. Lizuni posedajo v čednih pisarnicah z ritjo lepo na varnem, vedoč, da jih imajo vplivneži radi, ker nikoli ne izjavijo ničesar takega, kar bi lahko sprožilo težave. Toda ravno to so ljudje, od katerih je družba nekoč pričakovala, da zastavljajo vprašanja, ki postavljajo na preizkušnjo strukture našega bivanja. Če oni ne zastavljajo najtežjih vprašanj, *kdo jih pa bo?* Ti novi akademiki pa so strahopetni birokratki, skriti v varnih oklepih svojih subaru terencev!

MOLLY: Samo, a ne gre tudi za to, da pač industrija deluje? Industrija Margot Mason, mislim? In ves ta cirkus.

MARGOT *rahlo zaničevalno:* Cirkus? To, da s prstom kažeš na krivice, da bi svet postal bolj pošten? To je cirkus?

MOLLY: Se vam ne zdi, da ste v nekem smislu *družbo* zgolj vlačili za sabo po svojih osebnih razkritjih?

MARGOT: Vlačila družbo za sabo? Kaj hočete reči?

Molly jemlje s police eno Margotino knjigo za drugo, citira iz njih in jih vse bolj napadalno meče po tleh.

MOLLY: V prvi knjigi ste se zavzemali za osvoboditev žensk s pomočjo nebrzdanega osvobajanja njihove seksualnosti.

MARGOT: Na kratko povedano.

MOLLY: Nato ste napisali, da je edina pot izključno *vzdržnost*. Da spolna osvobojenost ovira intelekt žensk.

MARGOT: Malce bolj zapleteno, ampak, ja –

MOLLY: Nato ste razglasili, da bi se morale ženske odpovedati temu, da imajo otroke, ker bodo le tako lahko razvijale svoje možgane –

MARGOT: Ja.

MOLLY: Čemur je sledil vaš strastni *traktat* o tem, da je edina pot k resnični ženskosti ta, da ima ženska otroke.

MARGOT: Mmm ...

MOLLY: Nadalje ste, če se ne motim, že v svoji prvi knjigi napisali, da bi se morale ženske v ponesrečenih zvezah znebiti otrok –

MARGOT: No, bila sem mlada in –

MOLLY: V svojih spominih pa ste zagovarjali, da je materina ljubezen genetska zasnova za uspešno življenje –

MARGOT: Molly, jaz –

MOLLY *z debelo knjigo v roki:* Če se ne motim, ste najprej trdili, da so moški grozni.

MARGOT: Vsaj nekaj sem imela prav!

MOLLY *vse bolj silovito in sovražno:* Potem so postali moški spet fenomenalni. Moški so dobri edino za seks. Feminizem se šele začel. Feminizma je konec. Feminizem je

sveta vojna. Jaz sem feminizem. Jaz nisem bila nikoli feminizem. Feminizem je odjebal. *Dolga pavza. Margot obstane kot prikovana, ko končno dojam, kako neznansko razjarjena je Molly.*

Kaj se zgodi z ženskami, ki na podlagi vaših izjav spremenijo svoje življenje?

MARGOT *živahno:* One ... mi sledijo.

MOLLY: Kaj pa, če je prepozno?

MARGOT: Dekle drago, jaz nisem osebna trenerka življenja. Jaz sem *provokatorka. Spogledata se. Dolga pavza.*

Molly, lepo, da ste me obiskali. Zdaj pa mislim, da bi lahko počasi –

MOLLY: Nisem še končala.

Premolk.

MARGOT: Zakaj dejansko ste prišli sem?

MOLLY: Ker zahtevam opravičilo!

MARGOT: Opravičilo za kaj?

MOLLY: Za vse!

MARGOT: *Jaz se ne opravičujem!*

Molly izvleče pištolo in jo uperi v Margot.

MOLLY: Usedite se!

MARGOT *prestrašeno:* Vse v redu. Čakajte malo. Vse v redu.

MOLLY: Vem, da je v redu.

MARGOT: Vse je v redu.

MOLLY: V redu. V redu? Prav. *V redu je.*

MARGOT: Vse se bo uredilo.

MOLLY: Vse se je že uredilo. Uredilo se bo, ker –

MARGOT: Ker se ni nič zgodilo.

MOLLY: – *Ker imam jaz pištolo. Zato se bo uredilo.*

Jaz imam pištolo. In vas nameravam z njo ubiti.

MARGOT: Molly. Dajte, no, Molly. Pomirite se.

MOLLY *se ne pomiri:* Saj sem mirna. Zelo.

MARGOT: Nobena škoda ni bila storjena. Nič se ni zgodilo. Čisto nič. Če zdaj odložite pištolo in odidete, se tudi nič ne bo zgodilo.

MOLLY: Ampak najprej vas bom morala ustreliti.

MARGOT: Ne me ustreliti!

MOLLY *dvigne pištolo:* Ustrelila vas bom!

MARGOT: Ne!

MOLLY: Ustrelila! Še malo, pa bom ustrelila!

MARGOT: Kako malo?

MOLLY: Zelo zelo malo.

MARGOT: Molly. Molly. Bodite pametni. Tega v resnici *nočete.*

MOLLY: Že zelo dolgo to hočem! *In sploh nisem edina.*

MARGOT: Jezni ste. Ne bi vas smela priganjati. Zakaj ne bi raje odložili pištole, pa bova še kakšno rekli?

MOLLY: O, to si pa res zelo želim, da bi medve kakšno *rekli.*

MARGOT: *Na deželi smo,* razumete? Tu zvok *potuje.* Prejšnji teden je Veronica Talbot pustila čajnik na štedilniku, ko je šla nasekat drva, in sem ga slišala do sem, ko je zažvižgal. 35 kilometrov stran.

MOLLY: Vi res mislite, da sem jaz neumna, a ne?

MARGOT: Poslušajte, pojma nimam, kakšno zamero gojite do mene! Jaz sem pisateljica in profesorica. Trudim se po svojih najboljših močeh. Iskrena sem.

MOLLY: Iskreni pa že niste. Zaradi karizme vam je greben zelo zrasel.

MARGOT: Kako tudi ne! Pomislite malo!

MOLLY: Zdaj vas imam pa res dovolj! *Pomeri s pištolo.* Do tri bom štela. Ena –

MARGOT: Ne!

MOLLY: Dve!

MARGOT: Ne streljajte!

MOLLY *povesi pištolo:* Samo pogledjte se!

Kakšna hinavka! Skrbno negujete svoje donosne pogodbe za knjige, nagajate pozirate fotografom in se razkazujete, kakšna kul stara hipuzla ste, blebetate o človekovih pravicah. Zdaj se pa pogledjte! Pa do česa vam v resnici sploh je?

MARGOT: Le do česa mi ni? *Do človeštva* mi je.

MOLLY: Moje življenje je uničeno zaradi vas.

MARGOT *zbadljivo:* Oh, *kako* pa to? Zaradi mene? Zaradi mene, zaradi mene? Oh, ta kult večne žrtve!

MOLLY: Vi ste začeli s kultom tega, da je vsakdo žrtev!

MARGOT: Jaz sem rekla: »Vzemite svojo usodo v lastne roke!« *Premolk.* Poslušajte,

Molly. Verjamem, da imate veliko razlogov, da ste jezni. Ampak jaz gotovo nisem vaša največja težava.

MOLLY: »Privoščite si«, ste rekli. Rekli ste: »Ženske bi morale najprej ukrepati, potem pa razmišljati.«

MARGOT: To je bilo namenoma rečeno hudomušno.

MOLLY: Ženske bi morale »zadušiti dvome, pograbit svojo čustveno energijo in jurišati na barikade esteblišmenta«. No, vi ste esteblišment.

MARGOT: Tisto je bila retorika!

MOLLY: Vse je bilo retorika! Ženskam ste rekli, naj se, če so nesrečne, znebijo otrok, pa bo!

MARGOT: Mlada sem bila. *Morala* sem iti v skrajnost. Zaradi tistih, proti katerim sem se borila. Poslušajte, mi ne bi raje povedali, kaj je šlo narobe pri vas?

MOLLY: Mamo ste mi ukradli!

MARGOT: Oh, dajte no! Ne morem biti odgovorna za dejanja ženske, ki je bila slučajno v najdovzetnejšem življenjskem obdobju ravno takrat, ko sem se jaz začela oglašati!

MOLLY: Verjela je v vas!

MARGOT: Nihče ne zapusti otroka zaradi nečesa, kar je nekje *prebral*.

MOLLY: A tako? Življenje ste posvetili temu, da bi spreminjali ljudi, nočete pa prevzeti odgovornosti za spremembe, ki so jih naredili?

MARGOT: Poslušajte, Molly – nimate vi nobenih prijateljev, da bi se z njimi pogovorili? Ali pa družine?

MOLLY: Neverjetno, da vi to rečete! Kako ste že zapisali? »Samozadostnost je ženska viagra«.

MARGOT: Hlepim po neodvisnosti. Je to narobe?

MOLLY: Vi ne potrebujete nikogar, a ne? Nobenih prijateljev. Niti družine ne.

MARGOT: Moja hči ima svoje življenje, ki ga mora sama živeti.

MOLLY: Ona –

MARGOT: Ona mora biti ona sama.

MOLLY: Kaj to pomeni?

MARGOT: Da se je sama odločila.

MOLLY: Vi pa –

MARGOT: Ona je žena in mati.

MOLLY: Moje sožalje! Zvečer gotovo ležite v postelji in se sprašujete, kje ste ga polomili!

MARGOT: *Glavo si razbijam!* Kaj se je zgodilo? Naredila sem vse, kar sem mogla. Punca je imela vse! Zdaj pa je ... zdolgočasena in dolgočasna. S *simpatičnim* možem. S *krasnimi* otroki. Z *udobno* hišo. (*Premolk. Brez ironije.*) *Kakšno življenje je to?*

MOLLY: Kaj pa si ona misli o vas?

MARGOT: Ona meni *zavida*, Molly. Kako tudi ne? In mislim, da sluti, da se mi je izneverila. Nekoč je bila to zelo bistra punca, ki pa se je enostavno ustrašila.

MOLLY: Česa se je ustrašila?

MARGOT: Da bi slučajno odstopala od povprečja. *Povprečnost*, kako jo sovražim! Tess je žrtvovala vsako najmanjšo malenkost, zaradi katere je bila kdaj vsaj malo zanimiva.

MOLLY: Toliko o brezpogojni –

MARGOT: Nič takega ne obstaja, kot je brezpogojna ljubezen. Matere pogojujejo ljubezen bolj kot vsa druga bitja pod soncem. Vse, kar moreš, boš uporabila, da bi pripravila človeško bitje, ki si ga ustvarila, da sprejme svoj potencial in da se v njem zrcali tvoja slava: spodbude, ljubezen, denar, disciplino – vključno s prikrivanjem, manipuliranjem in čustvenim izsiljevanjem. S tem ni nič narobe. Tako pač je od nekdaj. Moja hči je imela priložnost, ampak jo je zapravila. Vi imate tudi priložnost –

MOLLY: Priložnost, da –

MARGOT: – Da vzamete usodo v svoje roke.

Pri tej priči lahko odkorakate od tukaj. Spet lahko postanete, kar ste pač že bili, preden ste stopili skozi to francosko okno. Lahko pa seveda tudi pritisnete na petelina in boste do konca svojih dni moja ujetnica.

Postali boste »tista punca, ki je brutalno umorila Margot Mason«. Mojo moč boste samo še povečevali, in to celo, ko mene ne bo več. Si to res želite?

MOLLY: Jaz si želim nazaj tisto, kar sem izgubila zaradi vas.

MARGOT: Kaj ste izgubili?
Premolk.

MOLLY: Usedite se! Tole vzemite! *Molly ji vrže lisice.* Natakните si jih. Ne tako! *Tako! Molly jo priklene k pisalni mizi in ji zaveže usta z ruto. Nekoliko se obotavlja, kot bi jo malce zaskrbelo.*

Preverja zavezano ruto. Bo v redu?

MARGOT prikimava: Mmffff.

Molly krene proti kuhinji, nato se ustavi in obrne.

MOLLY: Da ne bi slučajno kam šli s tem stolom.

Molly odide. Margot sedi na stolu in tuhta o svoji usodi. Pleza na mizo in poskuša odkleniti lisice. Noge prestavlja sem ter tja in se znajde v precej zagatnem in komičnem položaju: vogal mize se ji zagozdi med noge – kar pa ni povsem neprijeten občutek.

Pride Tess Thornton, privlačna ženska v poznih tridesetih letih, skrajno bizarno oblečena (kot bi navlekla nase cape, ki so ji prišle pod roko) in vstopi skozi francosko okno. Ogleduje si Margot, vklejano z lisicami in z zavezanimi usti, pa tudi knjige, razmetane po sobi, in posluša hrup, ki ga v kuhinji zganja Molly. Premolk.

TESS: Ob nepravem času sem prišla, a ne? *Premolk.* O bog, Ne, saj je v redu. Mislim, saj jaz – jaz nikogar ne obsojam. Vsakogar kdaj kaj zamika, a ne? Ne, mami, res no, vse je v redu. Ti si odrasla ženska in če se hočeš malo pozabavati – saj ne rečem, zakaj pa ne? To res ni tako zelo bedno, gnusno in ogabno, če se hoče ženska tvojih let – *(Mukoma zadržuje odpor.)* intimno zblížati z ... No, za naju z Bryanom je že misijonarski položaj dovolj izzivalen ... V bistvu je najin najljubši položaj spanje

– ampak ti imaš pa seveda vso pravico, da ... Ni važno, jaz bi šla rada samo v svojo sobo, da bi se malo ulegla. Obljubim, da bom tiho ko miška.

MARGOT: Mmmmmffff! –

TESS: Saj jo še imam, ne, svojo sobo?

MARGOT: Mmmmmffff! –

TESS: Mislim, nisi je še predelala, a ne? V mučilnico ali kaj podobnega? Ne? Me veseli. Tako sem utrujena.

MARGOT: Mmmmmffff! –

Iz kuhinje se sliši Mollyjino ropotanje. Margot roti Tess z očmi. Tess ji zrahlja ruto. Hlastno in obupano. To ni nobena igrlica, to je zares.

TESS: Kaj je zares?

MARGOT: V hiši je oseba, ki me hoče ubiti, Tess. Telefon je tudi mrtev.

TESS: V hiši je oseba, ki te hoče ubiti?

MARGOT: S pištolo!

TESS: Krava blokira vhodna vrata.

MARGOT: Tess!

TESS: A je bolna?

MARGOT: Tess! Na kolenih te prosim! Prihaja! Hitro, skrij se!

Od strani se sliši Molly, kako se približuje. Tess Margot spet zaveže ruto in se potuhne, v roko prime težak kamnit doprsni kip. Pride Molly s pijačo. Tess otrpne.

MOLLY: Čaj sem si skuhal. Ti boš morala pa vodo piti. Po slamic.

Natoči si skodelico čaja. Pred Margot postavi kozarec vode. Molly ji potegne ruto z ust.

Margot na robu vidnega polja olajšano opazi Tess, oboroženo s kipom v iztegnjenih rokah nad glavo. S pogledom spremlja Tess, ko se približuje Molly, da jo bo treščila po glavi.

No, v čem je torej tvoja hči tako povprečna? Tess otrpne. Kip še vedno drži nad Mollyjino glavo. Margot si ne upa pogledati Tess, da je ne bi izdala.

MARGOT: Nisem tega rekla.

MOLLY: O, pa si.

MARGOT: Ne, nisem!

MOLLY: Še pred desetimi minutami si to rekla. »Luzerka,« si rekla.
Med naslednjimi replikami Tess počasi spušča roke, v katerih drži kip, in se ritensko umika v ozadje.

Da ima votle možgane. Skisane. Da je velikansko razočaranje. Zdolgočasena in dolgočasna. Z grozljivim pomanjkanjem –

MARGOT *zadirčno in prestrašeno:* Ja, ja, že prav! Pač mislim, da je njeno življenje zelo drugačno od mojega. Jaz ne bi hotela njenega – čeprav je zanjo njeno čisto v redu – ona pa ne bi hotela mojega.

MOLLY: Ampak namignila si, da je ona – kako si se že izrazila? – »žrtvovala vsako najmanjšo malenkost, zaradi katere je bila kdaj vsaj malo zanimiva«.

MARGOT *panično:* No, to je bilo grdo od mene. Pa še res ni. Ona je zelo bistra in krasna ženska, ki se je odločila, da bo žena in mati, kar je tudi ... čisto fino. Krasno je. Lepo. Sploh pa, saj živimo v svobodnem svetu.

MOLLY *zmeden:* Vsekakor si zdaj ubrala drugačne strune.

MARGOT: Včasih res izjavim kaj zelo neposrečenega.

MOLLY: Pri seminarju si nam rekla, da je tvoja hčerka »izdala svoj potencial«.

MARGOT: Tega pa že nisem rekla! Kje pa!

MOLLY: »Izdala svoj potencial«, si rekla. Se dobro spomnim. Tako brutalno je bilo.

MARGOT: A-a, brutalno? Ena taka drobna kritika, eh? Ja, kakšne cmere smo zdaj vsi!

MOLLY: Navedla si jo kot svarilo, kaj se nam lahko zgodi, če se ne bomo, citiram, *odzvale svojemu intelektualnemu impulzu*, konec citata. Rekla si, da bomo stagnirale v morju gospodinske pasivnosti in bomo do konca življenja komu brisale nos.

MARGOT *se namršči:* Ja, in?

MOLLY: Konec me bo od lakote. Imaš v hladilniku kaj takega, kar bom znala izgovoriti?

MARGOT: Dvomim.

MOLLY: Če te samo slišim, bom pritekla nazaj in te počila naravnost v srce.

Molly odide. Margot se obrne k Tess, ki nemo strmi vanjo. Dolg premolk.

MARGOT: Tega res ne bi bila smela reči. Tess molči.

Saj se lahko pogovoriva. Res se lahko pogovoriva, Tess. Ampak ne zdaj. Nimava veliko časa. Ti moraš takoj k Winfreyjevim in poklicati policijo.

Tess se niti ne zgane.

Tess, na kolenih te prosim. Vem, da si jezna name, ampak za božjo voljo, no! Ženska me lahko umori!

TESS: To si rekla svojim študentom?

MARGOT: Pretirava!

TESS: Mene si uporabila kot svarilo?

MARGOT: Tess, policijo moraš poklicati. Vsak trenutek bo nazaj!

TESS: Ne morem verjeti, da si to rekla! Da sem »žrtvovala vsako najmanjšo malenkost, zaradi katere sem bila kdaj vsaj malo zanimiva«?

MARGOT: Tess, se bova pozneje pogovorili!

TESS: Jaz se hočem zdaj!

MARGOT: Manjkinjo imam v hiši, ti pa bi se rada pogovarjala o ideologiji?

TESS *posmrka:* Ne. *(Spet se začenja stara pesem med njima.)* Jaz bi se rada pogovarjala o meni. O tvojem odnosu do mene. Ne ljubiš me.

MARGOT: Tess!

TESS: Ne ljubiš me! Nikoli me nisi ljubila! *Izčrpana sem!*

MARGOT: Seveda te!

TESS: Potem pa reci, da me!

MARGOT: Ni mi treba govoriti tega!

TESS: Je, ja! Reci!

MARGOT: To je trapasta, kičasta beseda!

TESS: Si jo ti sploh kdaj že izrekla?

MARGOT *(Ta pogovor je njena najhujša nočna mora.):* Tess!

TESS: Kdaj?

MARGOT: Seveda sem jo ... Razbija si glavo, da bi se spomnila, potem pa zmagoslavno naznani. V zvezi s Fromageom.

TESS *nejeverno*: S Fromageom!? S tistim prekletim cuckom?!

MARGOT: Na primer.

TESS: *Reci!*

MARGOT (*To je resnično njena najhujša mora*): Pomagaj mi, Tess.

TESS *ji zabrusi*: *Jebi se.*

Obe kar poskočita. Tess naredi dolg požirek viskija iz steklenice.

Nikoli nisi prišla pogledat Lily v Alici v čudežni deželi!

MARGOT (*Že spet ista pesem!*): Za božjo voljo, saj ni bila Alica! Jebenti, no, *čajnik* je igrala!

TESS: Njena stara mama si!

MARGOT: Ne uporabljaj tega izraza! Dobro veš, kaj čutim ob tem izrazu!

TESS: Tomu si rekla, da bo maček Feliks umrl.

MARGOT: Saj tudi bo. Feliks bo enkrat umrl.

TESS: Pa jaz da bom umrla pa njegov oči da bo tudi umrl in tudi on sam da bo enkrat umrl pa vsi na svetu bojo umrli, če jih seveda ne bojo prej razstrelili teroristi.

MARGOT: O, ti boga! Ampak, a mogoče ni res?

TESS: *Štiri leta je bil star. Premolk.* Kdo je moj oče?

MARGOT: Ne začenjaj spet s tem!

A Tess »spet začenja«. Že desetletja je to njun glavni »problem«.

TESS *tako glasno, da jo bo Molly zagotovo slišala*: KDO JE MOJ OČE?

Pride Molly s pištolo.

MOLLY: Kdo si?

TESS: Kdo si pa ti?

MOLLY: Ne, kdo si ti?

TESS: Oh, oh, jaz sem luzerka.

MOLLY: Luzerka?

TESS: Jaz osebno.

MOLLY: *Ti si torej LUZERKA?*

TESS: Ja, sem. To sva razčistili. Kdo si pa ti?

MOLLY: Jaz sem pa morilska manijakinja!

TESS *preutrujena, da bi se je to sploh dotaknilo*: Čestitam.

MOLLY: Zvezati te bom morala.

TESS: Ni treba, res ne.

MOLLY: Ja, pa je.

TESS: Ker res ne bom –

MOLLY: Tako se to –

TESS: Saj ne bom –

MOLLY: Tako se to dela. V taki situaciji. Zveže se. *Premolk.* Pridi sem, takoj.

MARGOT: Nikamor ne bo šla!

TESS: Crknila bom od utrujenosti! Peš sem morala vso pot od glavne ceste. Na postaji sem vzela taksi. Jebela, so šle cene taksijev gor! Za tak denar ti res ne bi bilo treba poslušati taksista, kako naklada. Njegovo življenjsko zgodbo. Kako ga je žena zapustila. Ne da bi vedela, kaj sploh hoče, razen tega, da noče njega, bla bla bla. Na začetku dovoza me je odložil, da ne bi slučajno obtičal v blatu. Moški so taki bedniki. Samo to si želim, da bi bila lezbijka. Res si želim. Veliko bolj zabavno bi bilo, sploh zdaj, ko so lezbijke tako glamurozne. *Preudarja in za hip ošine Molly.* Mogoče bi res poskušala postati lezbijka. Težje od italijanščine že ne more biti. V glavnem. Tako sem utrujena. Zelo utrujena. Moram iti ležat.

MOLLY: Jaz bom vsak trenutek počila tvojo mamo, ti greš pa ležat?

MARGOT *Tess*: Jebenti, no, ne bodi taka mimoza!

TESS: Mimoza? *Mimoza, jebenti mater?!*

Ponoči sem izdelala štirinsedemdeset fensi stojal za papirnate robčke iz škotel koruznih kosmičev in žic, ti pa praviš, da sem ... mimoza? Pa dvesto devetinštrideset pirinih mafinov s čokoladnimi okruški sem spekla za šolski bazar!

MARGOT: *Pištolo ima, Tess.*

MOLLY *rahlo razdraženo*: Roke za glavo!

TESS: Pozneje. Obljubim. Zdaj se bom odvlekla gor in šla malo zadremat.

MOLLY: Mater, tik na tem sem, da bom ustrelila tvojo mamo!

TESS: Mmm. Ja. Ti kar izvoli. Pa glej, da bo hitro in natančno. Sicer pa, če malo

pomislim, se lahko tudi tukaj uležem in gledam. Ne se pustiti motiti zaradi mene.

Molly gleda, kako se Tess uleže.

Pa kaj je to – *pokemon*?

MOLLY: Kdo kaj je?

TESS: Ves dan. Brez milosti, neumorno: »*Kam grejo pokemoni na počitnice? Kaj jejo pokemoni za malico? Se pokemoni sončijo?*« Kako pa naj jaz vem. »*Se Zemlja vrti okoli Sonca ali se Sonce vrti okoli Zemlje?*« Lily je vprašala: »*Kaj je boljše? Ogenj ali voda?*« No, *kaj* je boljše? Jaz ne vem ničesar! Ne vem, kakšna je razlika med sesalci in ... in ... onimi, onimi ... ki to niso. Oni me pa gledajo, kot da bi *morala* vedeti. *Morala* bi vedeti. Ker bojo sicer zaradi mene in zaradi tega, ker ničesar ne vem, pa zato, ker sem tako utrujena, čez par let vsi na igli in bojo s prebodenimi ustnicami dremali na sredstvih javnega prometa. Kdo je Bog?

MOLLY: »Kdo je Bog?«

TESS: Ne vem.

MOLLY: Kdo pa ve?

TESS: Jaz bi morala vedeti, a ne? Če mame ne vejo, kdo je Bog, kdo potem ve?

MOLLY: Kaj pa si ti rekla?

TESS: Rekla sem ji: »*Ti si Bog*«.

MOLLY: Dobro.

TESS: Ona je pa rekla, da bi, če bi bila Bog, sigurno vedela, kam grejo pokemoni na počitnice.

MARGOT *neznansko nasršeno:* Čestitam za ta teološki čvek, ampak mene bolj zanima, kaj me zdaj počnemo tukaj? Hočem reči, kaj se me zdaj gremo?

TESS: Je ne bi mogla kar zdaj ustreliti? Mislim, ni to plan A?

MOLLY: Ja, to je plan A.

TESS: In?

MOLLY: Vse ob svojem času.

TESS: Kaj ti bo plan A, če se ga ne držiš?

MOLLY: Prosim?

TESS: Pokaži malo odločnosti, ženska. Ustrelj jo, potem pa še mene.

Molly vprašujoče preučuje Tess.

MOLLY: Kaj je pa s *tabo* narobe?

TESS: Saj sem ti povedala.

MOLLY: Kaj? Na mamina vrata si se prišla razjokati, ker imaš poln kufer razgrajaških pamžev?

TESS: Ja. To ni nič, a ne? To ni nič, zate ni to nič, seveda ni. So pač malo hrupni, pa kaj potem? *Zakaj zganja baba tak cirkus?*

MOLLY: Samo to sem hotela reči, da –

TESS: Nonstop. Ves ljubi dan. Ko se jutraj zbudim, ne morem verjeti. Se en dan tlake pred mano. Neizmeren, neskončen hrup, jaz pa ves dan na nogah: sok, pulover, sok, polit sok, šolske torbe, sok, projekti. »*Kino moram narediti*«, je rekel. »*Do jutri. V merilu. Iz balze*.« Se ti slučajno zdim oseba, ki zna izdelati *kino*? Ko sem ga pred šestimi leti iztisnila iz sebe, sem takrat mogoče vedela, da bom morala celo noč rezljati kino iz balze v merilu? A sem? *Eh? Eh?* »*Mami, mami, mami, mami, mami!*« Tudi jaz sem samo človek! Tudi jaz imam svoje potrebe! Ki se vsem sladko jebejo! *Premolk, med katerim Margot in Molly dojameta silovitost njene bolečine.*

MOLLY *prevzame pobudo:* Jaz bi rekla, da se moraš samo malo spočiti, pa bo. A ne, Margot?

MARGOT: Absolutno! Spočiti, pa bo!

MOLLY: Samo spočiti se moraš. Par dni kje na soncu. Predolgo samo garaš. Prevelik pritisk. Premalo spanja. Rabiš nekoga, da bi se pogovorila z njim. Matere majhnih otrok se hitro počutijo zelo izolirane. *Tišina.*

TESS *osuplo:* Kako pa ti to veš?

MOLLY *zavzeto:* Materinstvo je že v osnovi premalo cenjeno v družbi, ki je izgubila stik s svojimi prvinskimi silami.

TESS *šokirano:* Ah.

MOLLY: Poveličevanje korporativne senzibilnosti v sodobnem življenju, pohod maničnega potrošništva in pretirano

pozdvigovanje poklicne uspešnosti kot edinega merila za življenje krnijo prepoznavanje temeljnih potreb. Nihče se ne zaveda, da vse te ženske, ki v supermarketih topo boljčijo v police z jogurti, držijo v rokah *prihodnost sveta*. Premolk.

TESS: O mojbog! Ti to razumeš!

MOLLY: Seveda razumem! Moški pa še zmeraj hodijo na lov, a ne?

TESS: Mislim, ja, da je to tisto, kar dela Bryan. Nisem čisto prepričana. Diverzifikacija portfelja se baje temu reče.

MARGOT: Diverzifikacija portfelja! Kako tipično moško!

TESS: Zmanjšanje tveganja vlagatelj. Zelo komplicirano. Kot kakšna nagradna igra na televiziji, le da so vsi v poslovnih oblekah. In Bryan reče, *nafta bo šla gor*, ali pa *jaffa piškoti bojo šli dol*, in potem se začnejo vsi dreti *kupi, kupi, kupi* ali pa *prodaj, prodaj jaffa piškote, prodaj, prodaj*. In če se Bryan ni zmotil, zasluži njegovo podjetje težke milijone.

MOLLY: Z jaffa piškoti?

TESS: Na primer.

MOLLY: Tudi prav. Ampak bistvo je v tem, da je on zdoma in da postava okoli aparatov za vodo in klepeta o Bradu in Angelini.

MARGOT: Točno tako!

TESS: A da klepeta?

MOLLY: Ta čas, ko se ti doma ubadaš z najtežjim in najpomembnejšim poklicem na svetu, s poklicem, kako narediti dobre ljudi.

TESS: Dobre ljudi? Mislim, ja, da so dobri!

MOLLY: Bryan je pa zgolj še en –

MARGOT: Jamski človek –

MOLLY: Jamski človek, ki sledi svojim osnovnim nagonom, tebi pa prepušča najtežje naloge, ne da bi sploh kdaj kaj pomislil, kaj šele razumel. Ta prasec!

MARGOT: Prasec!

TESS: Ampak, ni pa on čisto tak jamski človek. Bryan lika. Vse, razen prevlek za odejo.

MOLLY: Ker so prevelike.

TESS: Vem. *Queen size*.

MOLLY: *Materinstvo*. (*Premolk*.) Samo to pravim, da je materinstvo podcenjeno.

TESS *zdaj prvič prizna*: Jaz sem grozna mama!

MOLLY: Kje pa! Nisi!

TESS: Ja, pa sem! Sem! Grozna sem.

MOLLY: Nisi grozna. Samo tako se počutiš!

MARGOT: Zelo dobra res ni.

MOLLY in TESS: Tiho!

TESS: Vse življenje sem posvetila nečemu, za kar nimam nikakršnega talenta.

MOLLY: To pa ne drži! Kako lahko izmeriš talent za materinstvo? Tako, da si.

TESS: Saj, ampak ravno to nisem, a mogoče sem? Nisem. *Jaz sem ... tukaj*.

MOLLY: Zaradi kratke pavze jih pa že ne bo konec. Sploh pa, ne bi mogel njihov oče prevzeti nekaj odgovornosti?

MARGOT: Bryan? Dvomim!

MOLLY: Ne bi mogel Bryan malo sodelovati?

TESS: Ja, samo ne zdaj.

MOLLY: Zakaj ne?

TESS: Ker je v Šanghaju?

MARGOT: Kje pa drugje.

TESS: Ali pa v Dubaju.

MOLLY: V Šanghaju ali v Dubaju?

TESS: Nekje, kjer je denar!

MOLLY: Kdo je pa potem z otroki?

TESS *previdno*: Kdo je z otroki?

MOLLY: Komu si pustila otroke?

TESS: Mene sprašuješ?

MOLLY: Koga pa? Komu si pustila otroke?

Premolk. Vse tri naenkrat doumejo.

Saj si jih pustila komu, Tess, a ne?

TESS *zmeden*: Eh ...

MARGOT: Kje so otroci, Tess?

TESS: Samo malo sem šla ven na svež zrak.

MOLLY: Malo si šla ven na svež zrak in ...?

TESS: In šla še malo naprej.

MARGOT: In?

TESS *ne doume*, *dokler ne izreče*: In se mi je zazdelo, da bi šla še malo naprej po ulici in

sem tudi šla, kar hodila sem, dokler nisem prišla do postaje. Tam sem stopila na vlak, potem pa v taksi, v katerem je bil tisti taksist z neverjetno življenjsko zgodbo. Na koncu sem šla pa še peš po dovozu.

MARGOT: Otroke si pustila same! O, jebenti!

TESS *doume*: O madona ... *Madona!!!*

MOLLY *panično*: Dobro, dobro, samo nobene panike.

TESS: *Sami so. Otroci so sami!*

MOLLY: Že dobro.

TESS: Otroci so sami, Molly! Čisto sami so v hiši, polni električnih vtičnic!

MARGOT: Vse bo v redu, Tess.

TESS: V soseski, kjer mrgoli pedofilov! O moj bog! O madona! O jebenti!

MOLLY: O jebenti! Policijo bom poklicala.

TESS: Ti ne moreš poklicati policije. Te bojo aretirali!

MARGOT: Zakaj pa tebe to skrbi?!

TESS: Odpeljali jo bojo!

MARGOT: Ne bi bilo to *fino*?

TESS: Ne. Všeč mi je. Poslušati zna. Pa še tebe bo ustrelila!

MARGOT: Tess!

TESS: *Moja življenjska priložnost!*

MOLLY: Koliko so stari?

TESS: Tom je zelo zrel za ... šest. Lily je zelo pametna za ... štiri. Rosie je pa ... je pa skoraj dve, ampak zgleda bolj kot ... dve pa pol.

MOLLY: O bog.

MARGOT: To je blazno! Poslušaj, Molly, steci k sosedom, pokliči policijo, potem pa odidi. Ti samo odidi. Niti besede ne bova črhnil.

TESS: Če boš odšla, ne vem, kaj bom naredila.

MOLLY: Mejl bom poslala na policijo!

MARGOT: Si že kdaj slišala, da bi kdo *poslal mejl na policijo*? Kolikokrat si že slišala v filmih, da bi kdo rekel, *če se takoj ne pobereš iz moje hiše, bom poslal mejl na policijo*?

TESS *Molly*: Kdaj jo misliš že počiti? *Tedaj se spomni*. Pa saj imam mobi.

MOLLY: Mobi imaš?

MARGOT: Za božjo voljo, Tess!

TESS: Pozabila sem. Izklopila sem ga. Ne prenesem več zvonjenja *Pujse Pepe*.

MOLLY: Dobro, pokliči policijo. Takoj. Samo da ne boš povedala, kje si. Ali pa te bom ubila.

TESS: Ja, ja, ubila! Tako kot si ubila mojo mamo, ki si jo *prišla* ubit.

Molly *pograbi telefon*.

MOLLY: Halo? Policija? Tehten razlog imam, da verjamem, da je nekdo pustil majhne otroke popolnoma same v hiši v ...

MARGOT: V Oxley Greenu. Pod vrbami 14.

MOLLY: V Oxley Greenu. Pod vrbami. 14. Ja. Ni važno, kdo sem jaz, vi samo pošljite nekoga preverit. Njihova mama je šla kupit ...

TESS *improvizira*: Poper v zrnu ...

MOLLY: Poper v zrnu.

TESS: In jo je povozil avtobus.

MOLLY: In jo je v tragični nesreči povozil avtobus. Slušalke je imela in ga ni slišala.

Odloži telefon.

Že grejo.

Premolk. Vse tri si oddahnejo.

TESS: Neznansko prijazna si za morilsko manijakinjo.

MOLLY: Rada imam otroke.

TESS: Ko bo to enkrat za tabo, se lahko tudi ti ustališ in jih imaš par.

MOLLY: Ne. Jaz ne morem imeti otrok.

Tess globoko vdihne.

TESS: O joj! Zakaj ne?

MOLLY: Zaradi *tvoje mame*! Ki je v *Cerebralni vagini* zapisala, da je razmnoževanje genetska masturbacija.

MARGOT: O bog, to je bilo pred stotimi leti!

TESS *ogorčeno*: Kaj?

MOLLY: Tvoja mama je zapisala, da »z vsakim otrokom ostane en veliki roman nenapisan«.

TESS *zgroženo*: To je rekla?

MOLLY: *Moja* mama je pa slepo verjela vsaki njeni besedi. Rodila me je in me zapustila.

TESS: Zapustila te je?

MOLLY: Ob rojstvu.

TESS: O, ne!

MOLLY: Nisem je poznala. Poskušala sem jo najti. Mrtva.

TESS *hlipajoče:* Mrtva?

MOLLY: Kot kamen.

TESS: O bog!

MOLLY: In po čigavi krivdi?

TESS *besno:* Po njeni! Ona je vsega kriva!

Ona je kriva, da si ti popolnoma sama. Ona je kriva, da boš vedno sama v garsonjeri, polni Neckermannovih prodajnih katalogov in mačje hrane! Ona je kriva, da boš umrla sama in te bo čez dolga leta naključno našel popisovalec prebivalstva! Ona je kriva, da bojo za identifikacijo potrebovali zobozdravstveno kartoteko!

MOLLY: Ni panike! Ni panike!

TESS: Brez otrok in brez mame!

MOLLY: Moja mama je umrla s *Cerebralno vagino* v roki!

TESS in MARGOT: O madona!

MOLLY: Po božje je častila tvojo mamo, zato sem jaz njej na čast hodila na faksu na predavanja in k seminarjem tvoje mame.

MARGOT *prezirljivo:* Oh, te mame, mame, povsod mame!

MOLLY: Mislila sem, da bom edino tako lahko doumela svojo dediščino. Prebrala sem vse. Začela sem s *Cerebralno vagino* in nadaljevala z *Onstran vagine*, gledala sem dokumentarec v štirih delih in dramatizirano priredbo, nato prebrala še knjigo o nastajanju *Cerebralne vagine*, *Vaginine dosjeje*. In lani gledala še *Resničnostno vagino*.

MARGOT: Rejtingi so šli v nebo!

TESS: Sovražim to besedo. Vem, da je bedasto, še posebej, ker s penisom nimam problema, penis mi gre dobro od rok, kar občasno tudi demonstriram, ampak ta beseda na V se mi pa enostavno zdi grda.

MARGOT *zbadljivo:* Pa ne, da res?

TESS: Že prav, ti me kar ponižuj! Briga me! Mislim, da bi tisti, ki jo je poimenoval, kdorkoli je že bil, lahko to naredil dosti bolje. Zakaj ne bi bila recimo *regrat*? Eh?

Ali pa *falafel*? Ali pa celo *otomana*? Kaj je narobe s tem? *Cerebralna otomana* se sliši veliko lepše.

Margot si to na skrivaj zapiše in preizkuša za naslov svoje knjige.

MOLLY: Verjela sem v tvojo mamo. Na operacijo sem šla, da ne bom mogla imeti otrok.

Tess in Margot glasno zajameta sapo.

MARGOT: O ti koza trapasta, vsak idiot ve, da nisem hotela tega!

MOLLY: In potem ... prvi esej, ki sem ga napisala pri njenem seminarju ... Koliko sem pre jokala! Pozno v noč sem se mučila in ga pisala, noč za nočjo. Celo takrat, ko sem delala po 18 ur na dan, in to za *napitnino*, sem ponoči vstajala in pisala in popravljala, da bo ja popolno. Mislila sem: *Margot Mason si zasluži popolnost*. In sem pisala in pisala, tisočkrat vse skupaj raztrgala, dokler se mi nazadnje ni zdelo, da je vredno Margot Mason. Zgodba o čudnem novem svetu je bila to – o svetu, kakršen je naš, le da je rahlo futurističen, razumeš, nihče več ne jé, vsi samo goltajo tablete, ki so kot *virtualni* piščanci v omaki ali pa piščančja obara, samo da niso čisto kot piščanci – skratka, o čudnem novem svetu, kjer ženske na koncu požrejo njihovi lastni jajčniki. Njihovi *notranji sovražniki*.

TESS: Vau!

MARGOT *se zgroženo spomni:* O bog! Zdaj se pa spomnim.

MOLLY: Nikoli ne bom pozabila. Dneva, ko nam je vrnila eseje. Rekla mi je, da nimam nikakršnega talenta. Da sem izgubljen primer. Vélíka Margot Mason. *Vstane, vidno razburjena.*

TESS: Ti revica uboga!

MOLLY: Malo vode moram spiti.

Potihu odide v kuhinjo.

TESS *Margot:* Če samo pisneš, te bom lastnoročno sesekljala na drobne koščke in z njimi nafutrala tvoje kurčeve kure. *Tess sledi Molly v kuhinjo. Margot, zaprepadena nad razvojem dogodkov, obsedi*

na stolu kot ohromljena in si razbija glavo, kako naj se reši. Na robu mize zagleda steklenico viskija in se sključi, da bi z usti dosegla njen vrat. Ker ji ne uspe, dvigne eno nogo in si poskuša steklenico približati s stopalom, tedaj pa jo v nogi zagrabi krč. Mukoma ji uspe premakniti nogo in jo položiti na tla. Nato se ji izredno spretno le posreči, da z vklenjenimi rokami nagne steklenico nad kozarec in začne piti po slamici. V tistem stopi skozi francosko okno Bryan Thornton, Tessin mož, čeden moški, star med trideset in štirideset, oblečen v temno poslovno obleko s kravato. Zelo je zadihan. Bryan je utelešena simpatičnost. Kar zadeva številke, je pravi genij, drugače pa je zelo zabiti.

BRYAN: Margot? A je ... tukaj?

MARGOT: Je.

BRYAN: Hvala bogu! Na vhodnih vratih imaš kravo.

MARGOT: Vem.

BRYAN: Je bolna?

MARGOT: Ne, trmasta.

BRYAN *pokaže na lisice:* Kaj pa je to?!

MARGOT: Lisice so to, Bryan. Kaj? Nisi Tess še nikoli priklenil na okvir postelje?

BRYAN *se za hip zmede:* Tess je otroke pustila same.

MARGOT: Vem.

BRYAN: Enostavno je odkorakala ven.

MARGOT: Vem.

BRYAN: Sami so bili doma.

MARGOT: Je vse v redu z njimi?

BRYAN: Hvala bogu. Dostavljalec jih je našel in povedal sosedu, ki jih je vzela k sebi. Pojedli so tri škatle sladkorja v kockah in devet kroglic naftalina, drugače so pa nepoškodovani. Kje je zdaj?

MARGOT: Bi mi lahko snel tole? Dost mam!

BRYAN: Kdo ima ključ?

MARGOT: *Kdo ima ključ? Oseba, ki me je vklenila, ima ključ.*

BRYAN: Vzvod rabiva, Margot.

MARGOT *zajedljivo:* Hvala ti, Bryan. Kaj če bi ga skočil kupit?

BRYAN: Ne zdaj, Margot! Najprej moram najti Tess.

MARGOT: V kuhinji je. Klepeta. S psihotično vdiralco.

BRYAN: Sosedje so me poklicali. Sreča, da sem bil že na poti domov z letališča.

Otroke je pustila!

MARGOT: Vem!

BRYAN: Margot, otroke je pustila same!

MARGOT: Vem, Bryan, da jih je.

BRYAN: Kaj se dogaja?

MARGOT: No, da vidimo ... V hiši je manijakinja pa moj idiotski zet je ravnokar prijezdil v mesto na belem žrebcu.

BRYAN *pogleda okoli sebe:* Kje?

Tess in Molly se vrnete v sobo. Ko opazita Bryana, njun smeh zamre.

Tess!

TESS: O bog, ne!

MOLLY: Roke na glavo, ali pa te bom počila.

MARGOT: Pa saj to je samo Bryan.

Bryan položi roke na glavo.

BRYAN: Vse v redu, že dobro, saj ne bom ničesar poskušal! Častno besedo ti dam.

MOLLY: Častno besedo?

BRYAN: Častno, ja. Malo se pozanimaj, pa boš videla, da tam, od koder prihajam, to nekaj šteje.

MOLLY: Od kod pa prihajaš?

BRYAN *se za trenutek zmede:* Ja, od tam pač, kjer dana beseda nekaj šteje.

MARGOT *Molly:* Težko bi si zamislila boljši način, da spoznaš Bryana.

TESS: Je vse v redu s tamalimi, Bryan?

BRYAN: Tamali so v redu, Tess. Kaj pa ti, si ti v redu?

TESS: Ni za prehvaliti. Že leta se nisem imela tako dobro.

BRYAN: Skrbelo me je, Tess.

TESS: Oprosti mi, Bryan.

BRYAN: Ti si moja sorodna duša, Tess.

TESS: Sorodna duša. Mmm. Ja.

BRYAN: Toliko sva že skupaj dala skozi, Tess.

TESS: Najbrž res, Bryan.

BRYAN: Prekrasno družino imava.

TESS: Ja, to pa res.

BRYAN: Družina je vse, a ne, Tess?

TESS: Veliko. Ni pa vse.

BRYAN: Kaj je sicer smisel življenja, Tess?
Brez družine?

TESS: No, recimo, užitki.

BRYAN: Zagotovo. Ampak poleg tega?

MOLLY: *E-ej? E-ej? Jaz imam pištolo, če ste slučajno že pozabili.*

TESS: Bryan, to je Molly. Molly je oborožena vdiralca.

BRYAN: Jaz sem Bryan. Finančnik.

MOLLY: Vem.

TESS: Molly je psihična razvalina.

MOLLY: No –

TESS: Manično rečeno, je dala skozi pekel pa še kaj.

BRYAN: Auva!

TESS: Globoko motena je –

MOLLY: No –

TESS: Mama jo je zapustila ob rojstvu. Otrok ne more imeti. Pri tem, da si jih noro želi.

BRYAN: Ko ima hudič mlade –!

TESS: Molly je njena mama oddala ob rojstvu, ker ji je možgane oprala industrija Margot Mason.

BRYAN: Grozno!

TESS: Potem se je pa njena mama, tista lepa svobodna dušica, vrgla pod vlak s *Cerebralno vagino* v roki.

BRYAN: O bog!

TESS: Molly pa se je obrnila na mojo mamo, svojo mentorico, da bi našla tolažbo in smisel, a je bila od nje deležna izključno prezira!

MARGOT: Ti nisi prebrala njenega eseja, Tess.

TESS: In potem je šla na operacijo, zato da ne bo nikoli mogla imeti otrok. To pa zato, ker je Margot, ta kuzla od Margot Mason, nekoč ženskam rekla, naj to naredijo.

BRYAN: Mislim, Tess, da razumem, kaj hočeš povedati, zato ni nobene potrebe, da bi

preklinjala. Sploh pa veš, kaj si mislim o vsem tem. *Premolk.* Tess, kaj se dogaja?

TESS: Nisem več mogla prenašati hrupa, Bryan. Samo to je bilo. Enostavno nisem več zdržala.

BRYAN: Same si jih pustila doma, Tess.

TESS *oponaša kričanje otrok:* »Daj mi to! Ti si imel že prej! Zdaj sem jaz na vrsti! Daj mi!« Dosti! Nehajte! Ampak me ne poslušajte. Bryan, ne poslušajte me. Zato sem stopila iz kuhinje, tako čisto malo, da bi pobežnila pred hrupom, potem se mi je pa naenkrat zazdelo, kako super bi bilo, če grem še malo naprej.

BRYAN: Domov te bom odpeljal, Tess.

TESS: Jaz ne morem domov, Bryan. Dokler ne bom izvedela, kam grejo pokemoni na počitnice, že ne.

MOLLY: Je z otroki res vse v redu?

BRYAN: Popolnoma. Sicer pa, kaj to tebe briga?

MOLLY: Ljudje, ki so imeli nesrečno otroštvo, želijo začarani krog trpljenja bodisi nadaljevati ali pa poskušajo svojo preteklost napisati na novo in videti otroke, kako uspevajo v optimalnem okolju.

BRYAN: Ti si pa očitno hodila na psihoterapijo.

MARGOT: Seveda je. Zato tudi vdira v hiše in grozi ljudem s strelnim orožjem.

BRYAN: Ne zdi se mi nujno, da bi zdaj izrekli vrednostne sodbe, Margot. Vrednostne sodbe nič ne zaležejo.

MARGOT: A da ne? Jaz torej ne smem izrekat vrednostnih sodb o moteni vdiralci, ki ogroža moje življenje?

BRYAN: Danes nihče več ne izreka vrednostnih sodb, Margot. Vse je kulturno pogojeno. Nekje drugje bi bila ona popolnoma normalna. Kdo lahko reče, da je naša normalnost *edina* legitimna normalnost? Mogoče smo *mi* malo čudni – si kdaj pomislila na to možnost, Margot? *Potrka se po glavi.* Včasih je treba znati držati gobec.

MARGOT *Molly:* Bi mogoče lahko ustrelila njega?

MOLLY: Zdaj vas imam pa res dovolj!

Molly ustreli v strop. Vsi zakričijo. Kos ometa trešči na tla. Vsi ostrmijo in zgroženo obmolknejo.

BRYAN: Porkaduš! Pištola je prava!

MOLLY: Tisti, ki se spoznajo, jo imenujejo nabita pištola.

BRYAN: Prava pištola, porkaduš!

MOLLY: Ko bom naslednjič ustrelila, bom nekoga ubila. *Margot:* Zato pazi, kaj govoriš.

BRYAN: Oh, Molly, veš, nasilje redko deluje.

MOLLY: O, deluje, deluje!

BRYAN: Deluje, saj ne rečem, ampak dejanja so glasnejša od besed.

MOLLY: Točno to ti govorim.

BRYAN: Oh, no. Hotel sem reči, da je pero močnejše od meča.

MOLLY: No, po mnenju tvoje tašče jaz ne znam pisati. Nimam talenta. Tako da je to moj edini izhod.

MARGOT: Za boga milega!

BRYAN: Samo to ti pravim, da se ne prenašli. Maščevanje, veš, je jed, ki je najboljša, ko se prah poleže.

TESS *nazadnje prešine:* Bryan, jaz ne grem nazaj.

BRYAN: Ne bodi smešna. Seveda greš. Dom imaš. Družino. Mene. Ljubim te, Tess.

TESS *Margot, zagrenjeno:* Vidiš, on pa to reče!

BRYAN: Saj veš, da sem te vedno postavljaj na pedestal.

MARGOT: Bog nebeški!

TESS: Bryan, ti kdaj stojiš pri aparatu za vodo?

BRYAN: Če stojim pri aparatu za vodo?

TESS: In se pogovarjaš o Bradu in Angelini?

BRYAN *zmeden:* A je to narobe?

MOLLY: Ko si ti zdoma in ugibaš o vzponih in padcih vsega mogočega, drži ona stvari v rokah na domači fronti, in to tako močno, da se ji zaradi tega že meša. Sploh veš, kako težko je skrbeti za tri majhne otroke? Veš? *Mogoče veš?* Se ti sploh sanja? Kaj se pravi biti ujet doma kot v pasti, in to dan za dnem in uriti majhne človečnjake, naj bojo vljudni? Naj ne grabijo in ne jemljejo stvari.

Ne mečejo špagetov po sobi. Ne govorijo ljudem, da so debeli, čeprav so debeli? Veš, kako težko je to, Bryan, sploh veš?

BRYAN: No, ja ... Najbrž ne. Ne vem. Najbrž pride do mene samo drobec tega. Najbrž ne vem.

MOLLY *pretresena in razorožena zaradi njegovega priznanja:* Ah.

BRYAN: Po mojem tipu v glavnem nimamo pojma, kako uspeva ženskam početi sto stvari hkrati. Včasih vidim Tess, kako z eno roko hrani Rose, z drugo meša večerjo, zraven govori po telefonu, zлага perilo in vrže kaj v Toma, povrhu pa še hlipa, in takrat si rečem, ja, jebela cesta, pa saj tisto, kar počnem jaz v tako imenovanem resničnem svetu tam zunaj, ne sega niti do kolen temu, kar dela ona, pa se ji nihče niti ne zahvali, ker vzgaja novo generacijo ljudi. *Tess, Molly in Margot nemo zrejo vanj.* Bryan nadaljuje vse bolj zaneseno, dokler ne privzame takšnega tona kot kakšen predsednik med slavnostnim nagovorom. Že res, da je moja služba lahko zelo naporna – da, včasih delam tudi sedemnajst ur na dan – toda jaz delam zdoma in sem del plime in oseke globalnih tokov. Tess pa je doma, ujeta v mikrosvet družine, in ravno ta majhnost, ta banalnost, je neskončno naporna, zakaj to je najpomembnejše delo na svetu, hkrati pa tudi najbolj nevidno. *(Še bolj ognjevit.)* Te ženske so herojinje. Vsaka od njih, ki zarisuje tok novih življenj, je sodobna Amelia Earhart. To so naše velike pustolovke. Ki to, jebela cesta, počnejo v prid vseh nas.

Osupla tišina.

V zadregi. Veste kaj, bom šel zdaj malo v kuhinjo pogledat in nam na hitro scmaril kaj malega za pod zob. Ste za to?

MOLLY *precej medlo:* Če boš poskušal pobegniti, te bom ujela in ustrelila.

BRYAN: Zmenjeno.

Bryan odhiti proti kuhinji.

MOLLY *potiho in docela očarana:* Ni tisto, kar sem pričakovala.

MARGOT: To je rekla tudi Tess po poročni noči.

TESS: Kar naprej me je spraševal, če mi je bila všeč njegova *oracija*.

MARGOT: Edino Bryan je sposoben pomešati govornišтво in oralni seks.

TESS: Nehaj že.

MARGOT: Bi mi mogoče kdo izrekel kakšno priznanje? Se ne spomniš, Tess? Se ne? Ali se? Ko sem te potegnila na stran in ti rekla: »Samo tri besede bom rekla in zelo verjetno bodo to tri najpomembnejše besede, kar ti jih bom kdaj rekla: Dolgčas. Dolgčas. Dolgčas.« Pa si me mogoče poslušala?

TESS: To je bilo štiri minute pred tem, ko naj bi šla proti oltarju.

MARGOT: »Dolgčas, dolgčas, dolgčas«. Da to ugotoviš, res ni treba biti astrofizik.

TESS: Misliła sem, da si želim ravno *dolgčas*. Dosti sem imela ljudi, kakršni so bili okoli mene, ko sem odrasčala.

MARGOT: Česa ne poveš? Svetovnih voditeljev! Dvornih pesnikov! Iris Murdoch! Tebe je *Derrida* začel navajati na gosto hrano!

TESS: Hotela sem enega čisto navadnega tipa.

MARGOT: No, ljubica, potem si pa res zadela terno.

TESS: Nič ne rečem, če bi bil v mojem življenju kakšen močen, stabilen moški, potem se najbrž z njim ne bi hotela poročiti.

MOLLY: Meni se zdi zelo simpatičen.

TESS: Nočem, da je simpatičen. Hočem, da je ... slab. Hočem moškega, ki reče: »*Sleci se že, da te bom od zadaj*.«

MOLLY: Takih danes ne boš več našla.

TESS: »In če ne boš ubogala, boš morala počistiti stanovanje samo v predpasniku od služkinje.«

MOLLY: Takih ne delajo več. In komu se imaš zahvaliti? Svoji mami.

TESS: »Najprej bom tebe, potem bom pa nabrisal še tvojo dvojčico!«

MARGOT: Sveta nebesa! Pa kaj je z vami, ženske? Kje je vaš *bes*? Obdane ste z moškimi, ki jih prav nič ne ustavi, da ne bi

bili pokroviteljski in resda čisto *ljubeznivi*, to pa izključno zato, da bi bile ve še naprej nemočne in bi vas lahko spremenili v svoje spolne sužnje. Vam pa je popolnoma vseeno! Mlade ženske gledajo reklame za sladoled, v katerih ženske simulirajo fafanje in si mislijo: »To je edino, za kar sem dobra!«

MOLLY: Ne. Mlade ženske si mislijo: »*Ful rada jim ga fafam*, ko mi pa ne bo več kul, jim ga pa ne bom več. In bom šla mogoče raje na Mount Everest ali pa bom pekla mafine, medtem ko bom kandidirala za predsednico Čila.« Je tako, Tess?

TESS: Je, razen tistega o fa... *Komaj opazno nakaže z glavo*. Saj veš, kaj mislim.

MOLLY nadaljuje, obrne se k Margot: Vaša sovražnost nam gre veliko bolj na živce kot pa bedaste otročarije samcev človeške vrste. Naš problem niso moški. Naš problem so stare feministke.

MARGOT: O bog!

MOLLY: Dejstvo je, Tess, da zgleda Bryan čisto fejšt človek.

TESS: Saj je, Molly.

MOLLY: Srce ima na pravem mestu.

MARGOT: Ne pa tudi možganov, na žalost.

TESS: Dobro je, da je Bryan čisto spodoben moški. Seveda je dobro. Mi pa to seveda ne požene ognja po žilah!

MOLLY: Mogoče pa je živalsko vzburljiv.

Mogoče samo ti nisi tega nikoli videla.

Mogoče je on v resnici en pokvarjen, perverzen bog seksa.

Pride Bryan v Margotinem predpasniku, ki si ga je zavezal čez poslovno obleko, v roki nese pladenj s skodelicami juhe.

BRYAN: Tole juho sem izbrskal. Malo juhice rabimo, pa bo vse takoj lepše. Včasih res mislim, da je ni boljše stvari na svetu od krepke juhe. *Udobno se namesti s skodelico juhe*. Margot, ti poznaš mojo politiko. Nikoli je nisem skrival pred tabo. Mislim, da si naredila veliko hudih napak.

MARGOT: Kakšnih napak?

BRYAN: Preveč, da bi jih zdaj našteval, pa saj veš, o čem govorim. *Z nekakšno mračno odločnostjo.* Da si dajala idejam prednost pred ljudmi.

MARGOT: Ti misliš, da sem dajala idejam prednost pred ljudmi?

BRYAN: Ja, mislim. In nisem povsem prepričan, da samo idejam.

MARGOT: Kaj hočeš reči?

BRYAN: Da si se ves čas spogledovala z določeno mero slave. No, pa sem izrekel. Slave na račun človeških čustev.

MARGOT: Jaz da sem se spogledovala s slavo? Dragi moj, slava se spogleduje z *mano*.

BRYAN: Poslušaj, Margot, zaradi mene se greš mirno lahko še naprej te svoje zavite besedne igrice, ampak poglej nas – *vsi mi* smo trpeli zaradi tebe. Na tak ali drugačen način.

TESS: Točno tako.

MOLLY *neustavljivo očarana nad Bryanom:*
Res je.

BRYAN: Recimo, Molly. Prvič, ubila si njeno mamo.

MARGOT: Njene mame nisem niti poznala!

BRYAN: Ravno za to gre, a ne? Ogromno ljudi nisi niti poznala.

MARGOT: Prosim?

BRYAN: Kar pa ti ni preprečilo, da ne bi šla in uničevala njihovih življenj. Mollyjina mama si je vzela k srcu, kar si rekla. Zapustila je otroka, ker si ji ti tako rekla.

MARGOT: Jaz ji nisem ničesar rekla!

MOLLY: »Eliminirajte odvisnost,« si rekla.

MARGOT: Nisem pa mislila »znebite se otrok«! Bog nebeški, a zdaj sem pa jaz odgovorna za vse čustveno motene ženske bogve kje?

BRYAN *zadovoljen s to mislijo:* No, no, Margot, dvomim, da bo etiketiranje pomagalo. Kar je za nekoga »čustveno motena oseba«, je za drugega »občutljiva umetnica«.

MARGOT: Kaj bi rad povedal? Da intelektualci ne bi smeli uporabljati svojega intelekta,

da jih slučajno ne bi kdo napačno interpretiral?

BRYAN: Molly je žrtvovala tisto, kar se ji je zdelo potrebno. Ti si ji rekla, da je žrtvovanje potrebno, in ona je to kupila, zdaj pa poglej, kam jo je pripeljalo! Ljubi otroke, svojih pa ne bo mogla imeti. Ta lepa, pametna, mlada ženska zdaj stoji sredi tvoje hiše s pištolo v roki. Ona je samo še en primer za to, kako pušča družba mlade ljudi na cedilu. *Nabira samozavest.* Začela je vsa nedolžna. Novorojenčica. Polna upanja in življenja. Potem pa ji je svet začel jemati stvari eno za drugo. Njeno mamo. Njene sanje. Čez čas začne iskati svojo junakinjo in najde – Margot Mason. Obrne se nate, ko išče mentorico, ki bo videla naravnost v njeno dušo in ji rekla, da je dragoceno bitje. Mlada ženska, ki misli, da je ves svet njen.

MOLLY: A ni?

BRYAN: Ne, ni. *Nadaljuje.* Margot. Ti pa ničesar ne vidiš! Niti sanja se ti ne, kakšno odgovornost imaš. Ne da bi razmislila, jo odpraviš s plehkim izgovorom, ki njo, vso lepo, krasno, inteligentno ... in *seksi*, treščiš na čeri cinizma.

MOLLY *uročeno:* O moj bog!

BRYAN: Zelo verjetno je dala na čevelj že lep kup fejš fantov – in je, kolikor se jaz spoznam, trenutno samska (*Premolk, ko razmišlja o morebitnih posledicah te trditve.*) – To pa zato, ker si ji ti rekla, indirektno, seveda, da bo njena moč splahnela zaradi ... no, zaradi *ljubezni*.

MOLLY *osuplo, nejeverno, ginjeno:* Kako si vedel?!

BRYAN *se potrkva po glavi:* Nekaj malega se pa le skriva tukaj, Molly.

MARGOT: Ja, ampak res *malega*.

BRYAN: Ti nisi nikoli zelo navijala za ljubezen, Margot, a ne?

MARGOT: Za ljubezen!

BRYAN: Za ljubezen, ja. Ljubezen je zate samo kičast motiv za čestitke. Ampak nekateri

od nas se čustev ne bojimo, Margot. Ne bojimo se tistih ubogih devetih črk, ki spremenijo vse, in to na bolje. In če smo zato sentimentalni ali pa solzavi, kaj potem. *Premolk, ko ugotovi, da se je zmotil glede števila črk. Popravi se.* No, osmih črk. Jaz sem preprost človek, Margot, in preprostost je preprosto fajn.

MARGOT: Pa o čem hudiča ti zdaj to?

BRYAN: Govorim o tebi na prehitevalnem pasu in o nas, o ostalih, na ... *Išče pravi izraz.* Na onem drugem pasu.

MARGOT: Prosim?

BRYAN: Ne sprašuj, kaj lahko narediš za svojo deželo in za nas ... *Išče prave besede.* Ne sprašuj, kaj lahko terjaš od pravkar omenjene dežele, ampak sprašuj deželo, kaj lahko ona stori za nas.

TESS: *Zberi se, Bryan.*

BRYAN: Tess – ona je dobra ženska, Margot, ampak si jo ti izčrpavala, izčrpavala si jo in dajala v nič, ker opravlja najtežje jebeno delo na tem svetu: *matricid. Za hip se zmede, a vseeno nadaljuje.* Govorila si ji, da je butasta, ker ni diplomirala. Kot da bi to lahko spremenilo svet! Veš, samospoštovanje je mantra naših dni, Margot. Vsi se trudimo, da bi ga vcepili svojim otrokom. Zdrava doza samozavesti – to je tisto sidro, ki slehernega od nas pričvrsti sredi oceana eksistenčnega obupa – in to oceana z visokimi valovi, Margot – in z vetrovi – z vetrovi in valovi *in s čermi.* Ampak ti temu nisi nasedla, a mogoče si, Margot? *Ganz au confrere.* Slehermo priložnost, ki se ti je ponudila, si porabila, da si ji govorila, kako ne zna plavati in da niti male mature ne bo izdelala. Zato *vsaka malenkost*, ki žre Tess, izvira iz enega samega dejstva, in sicer iz tistega velikanskega vprašaja, ki ji visi nad glavo. *(Premolk.) Njenega očeta.*

MARGOT: Ki je ... *irelevanten!*

TESS: Zame že ne!

MARGOT: Par anonimnih majhnih bičkarjev! *Nihče. Niče.* Irelevanten.

TESS: Ko pogledam sebe kot mamó in vidim, kako sem grozna, si rečem, ja, saj ni čudno: Kakšno mamó sem pa imela jaz!

MARGOT: Oh, lepo te prosim! Pa kaj vi, generacija X, res ne mislite nehati stokati zaradi staršev? *Mi nismo potrebovali staršev, da bi nam povedali, kdo smo.*

TESS: Zato, ker ste imeli prave mame. Naše pa so imele preveč dela z odkrivanjem sebe.

BRYAN: Tega, Margot, sicer ne vem. Tisto, kar dobro vem, je pa to, da vam je uspelo vse skupaj neznansko zakomplicirati za moške.

MARGOT: Ubogi revčki!

BRYAN: Ne rečem, da niste pustile svojega pečata, se pa sprašujem, če nismo bili vsi skupaj samo poskusni zajčki v majhnem eksperimentu! *Skopile ste nas! (Navdušen je nad to besedo.)* Vse tisto je bil en sam dolg proces skopitve. O, ja ... ja. Margot Mason je šlo to zmeraj prekleto dobro *od rok.*

TESS: Bryan, jaz te cenim, in to zelo. Ljubim te pa ne.

BRYAN: Oh, Tess. Ne govori tako.

TESS: Bryan, ne ljubim te.

BRYAN: Daj no, Tess. Midva imava ... *Kratek premolk, da se spomni.* ... tri krasne otroke imava. Si bova že kaj izmislila.

TESS: Tako sem zmedena! Ne vem, kdo sem! Samo ena na smrt utrujena, nesrečna, prazna ženska z vprašajem v jedru svoje identitete!

BRYAN: Dobra mama si, Tess. Malo časa pač rabiš, da boš ugotovila, *kdo si.*

MOLLY: Tess: Si prepričana, da nisi zaljubljena vanj?

TESS: Popolnoma.

BRYAN: To lahko razumem. Vem, da nisem zelo zanimiv, in mislim, da ti v srcu veš, da bi rada nekoga, ki ima tisto, čemur pravijo tisti, ki se spoznajo, *ostrina.* Mislim, da bi morala slediti svojim sanjam, Tess.

MOLLY: Neverjetno!

BRYAN: V bistvu niti ni, Molly. Samo za to gre, da če nekoga resnično ljubiš, ga moraš

osvoboditi. Razen tega Tess *resnično* koprne po nekom, ki bo bolj *kul* od mene in precej bolj divji, po nekom, ki so mu všeč *Coldplay*. Ne razumi me narobe, ker jaz sem tudi precej *kul*, res pa je, da nisem HUDO *kul*. Kar te bo mogoče presenetilo.

MOLLY: Po mojem bi morala Tess nujno početi še kaj zunaj gospodinske sfere.

BRYAN: Se popolnoma strinjam.

MOLLY: Morala bi napeti mišice in se podati v svet velikih idej.

BRYAN: Jaz tudi tako mislim. Ona enostavno ni srečna.

MOLLY: Ni srečna.

BRYAN: Že leta ni srečna.

MOLLY: Vidim, ja.

BRYAN: Na obrazu se ji vidi.

MOLLY: Tako očitno je.

BRYAN: Od nekdaj je bila tako –

MOLLY: Hoče se –

BRYAN: Točno tako!

MOLLY: – Osvoboditi –

BRYAN: Mislim, da je zelo ustvarjalna –

MOLLY: Oh, jaz tudi –

MARGOT: Se opravičujem, da prekinjam vajino *delavnico osebne rasti*, ampak –

BRYAN: Samo to hočeva reči, da bi Tess morala razpreti krila. V intelektualnem smislu, jasno.

MARGOT: Ji ne trobim točno tega že vsa ta leta? Samo da sem jaz zaradi tega velika prasic.

BRYAN: Vse je odvisno od tega, Margot, s *katerega mesta* to izrekaš. Ti vedno vse poveš s *svojega* zornega kota. *Margot se na obrazu vidi, kako neumna je njegova trditev.*

TESS Margot: Hotela si, da bi jaz postala intelektualka, ker bi potem tudi ti dobro izpadla. Hotela si, da bi bila jaz reklama zate na dveh nogah! Tri majhne otroke imam, in kolikokrat si jih prišla čuvat?

MARGOT: Ne morete okriviti mene za vse, kar je šlo narobe v vašem življenju. Jaz sem *mislec*! *Moje delo je, da mislim.* Je kdo od

vas že kdaj pomislil, da je nekoč obstajala generacija moških in žensk, ki niso zjutraj, ko so se zbudili, najprej pomislili, kako se bo dan odvijal *zanje*, ampak so planili iz postelje, odločeni, da razmislijo, kako se bo svet odvijal za vse? Jaz sem pač zaslovela. Vi pa boste zdaj poskušali *mojo* slavo uporabiti proti meni, ker niste zadovoljni s sabo? Ne bi raje prevzeli malce odgovornosti in, ko boste ravno pri tem, pokazali malo čisto navadne hvaležnosti?

MOLLY: Hvaležnosti ne moreš *terjati*!

MARGOT: Ja, jebenti, no, saj sem si jo zaslužila! *Premolk.*

TESS: Nič ne rečem, to je vse lepo in prav, ampak *kdo je moj oče?*

MARGOT: Tess, kdaj misliš nehati s tem?

TESS: *Kdo?*!

MARGOT: Ne vem!

TESS: Pomisli!

Dolga pavza, med katero se Margot le odloči, da bo povedala, česar vsa ta leta ni hotela priznati.

MARGOT: No, prav! Si pripravljena? Ker vem, da ti ne bo všeč, kar boš slišala! Divje smo krokali nekje na King's Roadu. To je bila noč, ko se je Mick razšel z Marianne Faithfull. Marianne je bila namazana s taramasalato, Joni Mitchell totalno zadeta od quaaludes, stroboskopski reflektorji so pa tako divje utripali, da se mi niti ne sanja, s kom sem bila! Okoli mene petdeset virilnih mladcev, en od njih mi je odpel zadrgo na mojih Ossie Clark kavbojkah, in sem, čira čara hokus pokus, *zanosila*. V temi sva se mečkala pod umazanim hipijevskim pregrinjalom, v ozadju pa se je vrtela *Mrs. Robinson*.

TESS: To je to! *To je to?*

Pri vratih pozvoni. Vsi okamnijo.

MOLLY: Policija! Da ste mi vsi čisto tiho.

Tiho! Vam povem, da vas bom, če bo policija vdrla noter, vse počila – v imenu svoje matere.

BRYAN *občudujejoče*: Porkađuš!

V tistem pride skozi francosko okno Frank, čeden in zelo možat mladenič zgodnjih tridesetih let.

MOLLY: Kdo si pa ti?

TESS: To je moj taksist!

FRANK: O, gospa, ki daje veliko napitnino!

TESS: Si pričakoval, da te bom še *nagradila* za to, da si me na smrt dolgočasil?

FRANK: *Izpovedal* sem se vam. *Izpovedal* o svojem življenju!

TESS: Žena te je zapustila. Ubožček.

FRANK: Saj me niste niti poslušali!

TESS: Ves čas samo *jaz jaz jaz!* Kaj pa *jaz!*

FRANK: Kaj? *A jaz?*

TESS: *Ne. Jaz.*

FRANK: Do konca sem se vam odprl. Pa ste me mogoče poslušali? Ste rekli: »Frank, *razumem* tvojo bolečino?« Ste uspeli stisniti iz sebe majceno napitnino?

TESS: Plačala sem ti, da me voziš, ne pa da mi nakladaš!

FRANK: No, lepo! A tako je to? Kot da vas bo konec zaradi enega vljudnega pogovorčka!

TESS: Tisto ni bil noben pogovorček, ampak zelo dolg monolog o življenju, v katerem se ni nič prav izšlo. Ni mi treba poslušati takega sranja. Jaz tako sranje živim!

FRANK: Pa kaj še! Celo *moje* življenje govori o vas? *Molly* *pomaha* s pištolo.

MOLLY: Se opravičujem, da vaju prekinjam, ampak *nihče od vaju* žal ni glavna tema tukaj.

FRANK: Pištolo ima.

BRYAN: Ja, Frank, pištolo ima. Smrtonosno orožje.

FRANK *skoraj občudujejoče*: Bejba s pištolo!

MOLLY *Franku*: Še malo, pa te bom počila s njo.

FRANK *pokaže na Tess*: Zakaj ne počiš raje *nje*?

MARGOT: Končno malo zdravega razuma!

FRANK *Tess*: *Izpovedal* sem se vam!

TESS: *Bla bla bla*. Hočeš nasvet s prve ženske bojne črte, srček? Kaj če bi nehal nakladati in bi raje kaj *naredil!*

MARGOT: Fenomenalno!

FRANK: Res, krasno, ja. Najprej nam ženske ves čas težite s tem, da bi morali moški več *komunicirati*, potem pa nas povozite tisti trenutek, ko se odpremo.

TESS: Sveta nebesa! Pa vi ste imeli vendar dolga tisočletja vse v rokah, na Luno ste šli, ko smo me tičale doma in pekle piškote. Stojte lulate, pa še zmeraj niste zadovoljni!

FRANK: V bistvu sem govoril z vami kot s človekom, ne kot z žensko. Opravičujem se.

TESS *razburjeno*: Poslušaj, veliko slabih izkušenj s taksisti in njihovimi osebnimi razmišljanji imam, a je prav? Se razumeva? »*Svet ni pravičen*«. »*Odlično idejo za roman imam*«. »*Žena me ne razume* ...« Vse to sem že stokrat slišala. *Capisc?*

FRANK: Hotela je, da bi bil točno tak kot – ona. Senzibilen, ljubeč, domiselni starš. Hotela je, naj vzpostavim stik z žensko platjo v sebi, naj prisluhnem, se odpiram, postanem čustveno dostopen in – in –

BRYAN *mu pomaga*: »Na enaki valovni dolžini –«

FRANK: Na enaki valovni dolžini, ja. In sem tudi bil.

TESS: Bravo.

FRANK: Trudil sem se. Res sem se trudil. Trudil sem se, da ne bi zadrževal svojih čustev. Naučil sem se videti v njej enakovredno partnerico pri *velikem podvigu* *najinega skupnega bivanja*.

BRYAN: Vau.

FRANK: Sprejemanje odločitev sem prepustil *njej*. Naučil sem se peči pecivo. Kadar je imela kakšen problem, sem *poslušal*. Nisem se trudil, da bi našel *rešitev*, kar bi počel vsak normalen kreten. Pral sem in likal. Prepuščal sem ji, da je vozila, in nisem zgroženo vreščal, kadar je imela eno nogo na zavori, drugo pa na plinu. Kadar sva se izgubila, sem ustavil avto in vprašal za smer. Skupaj z njo sem gledal filme o rakavih bolnikih in jokal. Bil sem krasen, krasen in čuteč moški.

BRYAN: Celo mene privlačiš, Frank!

FRANK: Ampak – a uganete? Takoj ko je dobila moškega, ki je bil točno tak kot ženska, je ugotovila, da v resnici potrebuje – moškega.

BRYAN: Tipično!

TESS: Oh.

FRANK: Zato bom od zdaj naprej raje zvest samemu sebi. Me poslušate?

TESS: Ja, poslušam!

FRANK: Postal bom moški, kakršen sem zmeraj bil, ampak sem se moral skrivati!

TESS: Prav! Prav!

FRANK: Spet bom postal jaz, a je prav? Je jasno? Adijo, *Franco Simpatico*.

TESS: Jaz v bistvu –

FRANK: Usedi se.

TESS: Ampak jaz – jaz –

FRANK: Usedi se.

TESS: Jaz nisem –

FRANK: *ukazovalno:* Rekel sem, da sedi.

MOLLY: Čakaj malo –

TESS: No, jaz –

FRANK: *Usedi se in poslušaj!*

Tess se meša od navdušenja – natanko o takšnem možatem vedenju je sanjala. Njen odnos do Franka se spremeni.

Zaupal sem ti. Moral sem priti nazaj, da ti povem.

TESS: Da mi poveš –?

FRANK: Midva sva ranjena.

TESS: *nenadoma zelo sočutno:* Seveda si, ti si ranjen.

FRANK: Mislim sem, da boš razumela.

TESS: *ga zdaj uzre v drugačni luči:* Eh – zdaj vidim, da morda imaš kaj povedati ...

FRANK: To je neverjetna zgodba o človeku, ki je bil prisiljen živeti v laži. Ganljiva zgodba. Globoka.

MOLLY: Poslušaj, ti! To je moja (*ugrabitev*) –

TESS: *postopoma vse bolj spogledljivo in zapeljivo:* Saj ne rečem, če te ne bi tako prenačljeno ocenila, bi se mi morda zdel ... fascinanten.

FRANK: Ni se mi zdelo, da poslušáš.

TESS: Globoko v sebi verjamem, da sem bila *fascinirana*. Ampak sem bila preveč utrujena.

BRYAN: Ona je bila izmučena, Frank. *Crknjena*. Ni bila takšne volje, da bi se jo dalo fascinirati.

MOLLY: Jaz imam pištolo!

MARGOT: Japajade. Kaj še! Ker so moški tako zelo *fascinantni*! Prav gotovo!

FRANK: Hej!

MOLLY: *Me sploh kdo poslušá?*

MARGOT: Misliš, da si, če opereš par žeht, že »novi moški«? Kakšna aroganca! Saj nismo neumne! Vemo, da ste pripravljeni narediti vse, da bi nas lahko še naprej zadržali doma boste in noseče.

BRYAN: Oh, Margot, lahko si prepričana, da ne poznam nobenega moškega, ki bi tebe rad videl ... (*Pogum mu splahni.*) ... boso.

MARGOT: *Franku:* Ti, poba, boš pa moral še globoko pogledati vase. Ti si primerek, ki nazorno kaže, kako zelo sem ga polomila! In koliko dela me še čaka.

FRANK: Aja? No, za začetek se lahko lotite goveda pred vhodnimi vrati.

TESS: *se preglasno zasmije, čisto zatrapana je:* »Goveda pred vhodnimi vrati!«
Frank zdaj prepozna Margot. Nenadoma se mu posveti.

FRANK: Vas pa poznam! Vi ste tista tastara, ki zmeraj vsem težil!

MOLLY: *Skoraj vsem!*

MARGOT: Stara? Ravno v najboljša leta prihajam, srček!

FRANK: Na televiziji sem vas videl, zdaj se spomnim. Utrujali ste o tem, kaj ženske v resnici hočejo in da so moški vsi skupaj veliki luzerji ...

MARGOT: Res? *Moi?*

FRANK: Nesramni ste bili. *Zelo nesramni.*

BRYAN: *Zelo.*

MOLLY: Tiho in poslušajte!

MARGOT: Ti ni bilo všeč, kar sem povedala, eh? Si se počutil tako čisto malo ogroženega, kaj?

FRANK: Pa vi kdaj odnehate?

MARGOT: Nikoli, srček. Ravno v tem je čar Margot Mason. Ona dela na primeru 24 ur na dan, vsak dan v tednu in daje vedeti takim pajacem, kot si ti, da se svet spreminja, čeprav se oni ne!

FRANK *brzdajoč svoj bes:* Ste mi rekli pajac?

MARGOT: Ja, kavboj, sem.

FRANK: Zdaj pa dosti!

Frank iztrga pištolo iz rok nič hudega sluteče Molly. Vik in krik. Frank maha s pištolo po zraku in hodi po sobi. Vsi prestrašeno ležejo na tla.

Vsi na tla!

Tedaj ugotovi, da so že na tleh.

Glave dol! Če bo kdo kaj poskušal, bom sprožil!

MOLLY: To je moja pištola! Zelo sem se namatrala, da sem jo dobila!

FRANK *se prestopa po sobi in si slači jakno:* Glave dol, ali pa bom sprožil! Nekaj je v vas, kar me je pripravilo do tega, da sem ... *pobesnel.*

TESS *vzburjeno:* Pobesnel je! Pobesnel!

FRANK: Najprej ste mi šli rahlo na živce, potem sem pa videl, da bom *pobesnel!* Prišel sem nazaj, da ji povem, kar ji imam povedati, pa ne mine par sekund, ko imam že na vratu to noro staro babo, ki reže dedcem jajca in me spravi *na rob blaznosti.*

MOLLY *užaljeno:* To je moja ugrabitev!

FRANK *besno:* Zelo sem prizadet. A je jasno? A je? Me zastopite?

MOLLY *se umika:* Jaz te.

FRANK: Me zastopite?

MOLLY: Jaz te zastopim.

FRANK *vsem:* O, seveda sem dober za vas, kadar dežuje ali kadar avtobusarji štrajkajo. Dober sem za vas, kadar vas žulijo čevlji, vi pa rabite nekoga, da vas spravi s točke A do točke B. Kadar pa vam ponudim privilegij, da izveste kaj o *mojem* življenju, o *mojem* času, o *moji* duši ... se pa samo namrdnete ...

TESS: Prav imaš.

FRANK: Poslušanje je prvi korak k ozdravitvi.

TESS: Lepo si povedal, Frank.

BRYAN: Ej, stari, dajva se midva pogovoriti kot dedca.

MARGOT *burkasto:* To postaja komično!

FRANK: Joj, gospa, kako polni ste sebe, a ne? Ampak, veste, kaj? Vi nimate pojma, o čem govorite. Vam bom jaz povedal, kaj hočejo ženske. Ženske hočejo *moškega.*

MARGOT: Ženskam so oprali možgane, zato mislijo, da hočejo *moškega.*

MOLLY: Ne, ženskam so oprali možgane, zato mislijo, da *nočejo* *moškega!*

MARGOT: Govorimo mi zdaj o feminizmu, postfeminizmu ali postpostfeminizmu?

FRANK: Pustite vi zdaj te vaše *izme.* Mi govorimo o tem, da bi vas najraje privezali na kol in zažgali. Tako kot so delali v tistih časih, se spomnite, ko sta spola skupaj živela v jamah in so dedci nosili smeti ven. Kdaj pomislite na to?

BRYAN: *Touché,* Frank!

FRANK: Mislite, da je neandertalec počel stvari z gumijastimi rokavicami?

BRYAN: Niti slučajno, stari!

FRANK: Moški so stali ob kontinentalni prelomnici – dokler se ni premaknila – in se posvetovali s svojimi skvo: »Hladilnik bi rada očistila?« In ona je rekla: »Bi, ja, hladilnik znam očistiti bolje od tebe, tako da, ja, bi ga.« »Kaj pa žarnice?« »Prav, tudi žarnice lahko zamenjam, če boš ti medtem malo prestavljal pohištvo sem pa tja.«

BRYAN: In so bili vsi zadovoljni.

FRANK: Potem pa – kaj? Prišla so sedemdeseta leta, in ta aranžma, ki je tisočletja krasno funkcioniral, za punce kar naenkrat ni bil več dober! O, ne! Naenkrat znajo one vse bolje. In potem se nekatere od res *ta* *grdi*h lotijo enega majhnega eksperimenta in – kaj se zgodi? Bom jaz povedal, kaj se zgodi!

BRYAN: Ti kar!

FRANK: Moški ugotovijo, da *prijazni fantje* *žensk* *strastno ne vzbujajo.* (*Premolk.*) Da ženske

še zmeraj hočejo jamskega človeka. *Premolk.*
 Ženske hočejo moškega, ki zna narediti kakšno stvar, in to dobro. *Premolk.* No, dve stvari. *Premolk.* Predigro. In davčno napoved.

TESS: Vau! Ta človek je modrec!

BRYAN: Pa malo zgodovinarja tudi.

MARGOT: Veste kaj, ženske se pa danes tudi ne uležejo kar tako in prenašajo tako sranje!

TESS: Jaz se uležem kar tako in ga prenašam.

FRANK: Speljite se že enkrat, gospa!

MARGOT: Speljem naj se?

FRANK: Speljite!

MARGOT: Če slučajno še nisi opazil, sem z *lisicami priklenjena na mizo, idiot kretenski.*

FRANK: V meni je toliko jeze.

MOLLY IN TESS: V kom je pa ni?!

FRANK: Življenje ni obrodilo sadov.

MARGOT: Ja, in? Življenje ničesar ne bo samo obrodilo, ti sam moraš po sadove in jih pobrati. Razumeš, kaj hočem povedati? Vi, otročički, sploh ne veste, kaj se pravi shajati tako, da ti ni vse dano na pladnju! Vi ste taki razvajenčki. Kar daj, ustrelji me, ampak tako to je! Vi boste meni govorili o generaciji JAZ? Vse te neumnosti o osebni identiteti pa o osebni rasti in izpolnitvi! Kakšen kup samozadostnega sranja –

FRANK: Joj, kako ste pametni!

MARGOT: Ja, v bistvu sem res. Sem, ja. Brihtna za popizdit, za razliko od tebe, ki imaš možgane na žalost locirane v tiču!

FRANK: No, gospa pametnjakovička, če vas ravno zanima, so moji možgani preveliki za moj penis!

TESS ga tolaži (ona že ve): Oh, sem prepričana, da to ni res ...

BRYAN: Po mojem velikost tukaj zdaj ni glavn problem.

FRANK nadaljuje: Tisto, kar sem prepričan, je pa to, da obstajajo ženske, ki jim je treba enkrat povedati par stvari. *Margot.* Marsikaj slabšega bi lahko naredili kot to, da bi par dni skrbeli za kakšnega moškega!

BRYAN vzneseno: Ho ... ho ... ho!

FRANK: Res bi morali nekaj časa preživeti doma z malo testis-testos-testo-

BRYAN mu brž priskoči na pomoč: Toblerone.

FRANK: Z moškimi. In jih zadovoljiti. Jim pustiti, da bo dedec dedec!

BRYAN se nesmrtno zabava: U-uuu!

MARGOT: No, s takim intelektom ... Res me ne čudi, da voziš taksi.

Skozi francosko okno pride Theo Reynolds, živahen in čeden šestdesetletnik.

FRANK: Roke gor!

MOLLY: Kdo ste?

THEO: Theo. Margotin urednik. Kdo ste pa vi?

MOLLY: Jaz sem pa ... vsiljivka v njenem domu.

THEO: Aha. Pokaže na Franka. Pa vi?

TESS: On je pa mesija.

THEO presenečeno: Nisem si ga ravno tako predstavljal.

TESS: Frank je sit feminizma. Pobesnel je.

THEO: Kdo je Frank?

FRANK: Jaz. Jaz sem pobesnel.

THEO: Mags, kaj se dogaja? Opazi lisice. So to lisice?

MARGOT: So, Theo.

THEO: Tole mi zgleda dober žur. Kaj bi pa on rad?

BRYAN hiti pripovedovat: Frankov taksi je na dovozu. Tess je pripeljal s postaje, ker doma ni več mogla prenašati hrupa. Otroci so požrli devet kroglic naftalina, ko sem bil v Dubaju. Franka je varala žena, zato je prizadet. Tess ga ni poslušala, ker je taksist. Vrnil se je iz spoštovanja do samega sebe, zdaj bo pa umoril Margot.

THEO ujame najpomembnejši del: Margot bo umoril? To je absurdno. Če Margot ne bi obstajala, bi si jo morali izmisliti.

Bryan plane po pištoli, uspe mu jo iztrgati iz Frankovih rok.

BRYAN: V redu je. Vse je v redu. Jaz imam pištolo.

TESS, MARGOT in MOLLY popolnoma zgrožene: Bryan ima pištolo!

BRYAN bahavo: Vse v redu. Vse je pod kontrolo, ker se ta igračka in jaz slučajno zelo dobro ...

Pištola se sproži in zadane vazo, ki eksplodira. Vsi zakričijo, a nihče glasneje in bolj vreščeče in deklško od samega Bryana, ki se vrže na tla.

BRYAN: AAARGHHHHHHH!

Sredi zmešnjave Molly izpuli Bryanu pištolo iz rok.

MOLLY: Tako, zdaj pa vsi na tla!

Nihče se ne uleže.

THEO: Kaj bi pa TA rada?

MOLLY: Rekla sem VSI NA TLA!

Nihče se ne zgane.

TESS: Molly je tudi prišla umoriti mami.

Premolk. Vsi smo jo prišli.

MOLLY: *Ha-looooo?* Kako je možno, da ko on reče vsi na tla, vsi planejo, ko pa rečem jaz, se nihče niti ne premakne? To je popolna diskriminacija.

TESS: Ja, je diskriminacija. Ampak če sem iskrena, je odvisno tudi od tega, kako markanten je kdo.

THEO *hlavno:* Mlada dama, ne vem, kaj vas muči, ampak v nobenem primeru ne smete, pod nobenimi pogoji ne smete ubiti te ženske!

MARGOT *razneženo:* Theo!

MOLLY: Povejte mi en sam dober razlog, zakaj ne!

THEO: Če gre ona, bo šla po gobe tudi založba Reynolds and Purbrick.

MARGOT *zgroženo:* Theo!

THEO: Banko imam na vratu. Uspešnice nismo izdali že vse od *Islamske vagine*. Resne težave imamo. Če Margot knjige ne bo končala do naslednjega tedna, je z založbo konec!

MARGOT: A tako? Se pravi, Theo, da sem zate samo molzna krava? Po vseh teh letih!

THEO: Seveda ne, Mags. Ti si moja najboljša in najstarejša prijateljica. A dejstvo je, da te potrebujemo živo. Samo ti nas lahko izvlečeš iz dreka.

MARGOT *zadovoljno:* Samo jaz?

THEO: Samo ti nas lahko rešiš!

MARGOT: La Paglia, si slišala?

THEO: Nihče od vas si niti ne predstavlja, kakšna katastrofa se nam obeta. Mali založniki bijemo življenjski boj! Tržišče je velikanska pošast, ki žre vse in hlepi samo še po vulgarnosti. Mar res potrebujemo še eno biografijo Justina Timberlakea?

BRYAN: Kaj pa vem.

THEO: Jaz sem človek izjemno rafiniranega in plemenitega okusa, moram pa se dobesedno boriti za zrak v tem času čiste surovosti. Zdaj je vse samo *trženje*. Koga zanima vsebina, če imamo pa *trženje*?

BRYAN *se zmede, a pritrujuče prikimava:* Vsebina je precenjena. Od nekdaj je bila precenjena. In vedno tudi bo.

THEO: Multinacionalke nas stiskajo z vseh strani, tako da je Margot naša zadnja šansa. Margot je moja J. K. Rowlingova, zato bi bilo dobro, da čimprej *povrže*.

BRYAN: Kdo pa je njen Harry Potter, Theo?

THEO: Eh, eh ... *vagina*, Bryan. Če mi uspe njeno knjigo spraviti na police v petih mesecih, imamo mogoče kakšno šanso. Ampak čas je zdaj *ključnega pomena*. Koliko si že napisala, Mags?

MOLLY: Dvesto triindvajset besed!

THEO: O, pizda!

MARGOT: Klinc, saj jaz bi zdaj pisala, če me ne bi ta ženska vklenila!

THEO: Ne moreš tipkati z lisicami?

MARGOT: Poslušaj, Theo, *Samica človeške vrste* bo zagotovo uspešnica, samo na miru me že pustite!

THEO: *Samica človeške vrste?* Ni slabo.

MOLLY: Jaz sem se spomnila.

THEO *razmišlja:* Mogoče, ja, če bi dali na ovitek ... kakšne luštne punce med nakupovanjem.

FRANK: To bi sigurno delovalo.

MARGOT: Jaz sem boksarska vreča za samopomilovanje vseh in vsakogar! A jaz se pa nikomur od vas ne smilim? Kaj gre zdaj res samo še za to, kaj lahko kdo *naredi* za koga? Jaz prestajam eno

najhujših kriz v svojem življenju, in kdo mi je v oporo? Nihče!

THEO: Kakšno krizo?

MARGOT *obupano:* V čem je sploh še smisel, Theo? V čem je smisel vsega tega?

THEO: V Umbriji, Mags! V potovanjih v prvem razredu in v čudovitih malih jedkankah iz Sothebyja! Ne smeš se zapustiti!

MARGOT: Ne, sploh ne gre za denar, Theo! Gre za dragoceno mesto v veselju! Moje življenje je definirala *Cerebralna vagina*, ki sem jo napisala pred petintridesetimi leti! Kdo sem jaz, Theo?

THEO: Kdo si ti?

MARGOT: Kaj sem jaz – razen provokativnega, predrznega, pronicljivega intelekta? Razen tega, kaj sem? Kdo sem?

MOLLY *Margot, postopoma vse bolj vneto:* Res ne vidiš? Res ne razumeš? Ti imaš neverjetno moč, neverjetno sposobnost, da o svetu razmišljaš kritično – a kaj ti bo moč zaradi moči same, moč *mora biti* tudi sila dobrega. Razumeti moraš, da so človeška bitja šibka in kompleksna in da ima domišljija večjo moč od čistega razuma in da ideologija zanika pristno in nenavadno lepoto človeške izkušnje. *Pavza. Vsi kar ostrmijo nad to strastno tirado.*

THEO: Vau!

FRANK: Ti boga!

TESS: Oh!

BRYAN *Theo:* Ni krasna?

THEO *očarano:* Od kod se je pa ta vzela?

BRYAN: Dolga zgodba. Ampak če povzamem: mama jo je zapustila ob rojstvu, pozirala je naga, delala v prodajalni francoskega peciva, izsledila svojo biološko mamo in jo našla mrtvo pod vlakom s *Cerebralno vagino* v roki, kelnarila je v maroški restavraciji, kjer jo je otipaval lastnik, hotela je postati pisateljica, pa jo je Margot ponižala in zdaj jo hoče ubiti.

THEO: Senzacionalno!

FRANK: Jaz vam lahko pomagam, Margot.

MARGOT: Ne rabim tvoje pomoči!

FRANK: Po mojem pa jo. Jaz vas lahko osvobodim, Margot. Jaz vas lahko osvobodim vaših strahov.

MARGOT: Saj me ni strah!

FRANK: Zakaj pa potem ne morete napisati nove knjige? Kaj vas tako obremenjuje?

MARGOT *negotovo:* No, za začetek to, da me ves čas kdo moti!

FRANK: Po mojem se globoko v sebi zavedate, da je vaša pisateljska blokada posledica določene groze, Margot. Groze pred soočenjem z resnico o vas samih. Tu spodaj, nekje v najglobljih predelih vaše notranjosti, se gotovost lomi na tisoče drobnih koscev ...

MARGOT *nenadoma z zanjo neobičajno negotovostjo:* A da se?

FRANK: In tista polna in čudežna čudaškost vas samih čaka, da se bo izrazila. Odpreti se morate.

MARGOT: Ah ... kaj pa vem ... mogoče ...

FRANK: Ljudi morate spustiti noter, Margot. *Cerebralna vagina* je zdaj nekje v veselju in čisto dobro ji gre brez vas.

MARGOT *prikima:* Seveda ji gre ...

FRANK: Vse tiste bitke, ki ste jih bojevali in v njih zmagali, vsi tisti neznanski premiki mišljenja, ki so za vedno spremenili stvari ... pustite jih zdaj.

MARGOT: Pustim naj jih?

FRANK: In se za trenutek vrnite k sebi, Margot. K dekletu v vas. Samo pomislite, kako osvobajajoče bo, če boste svetu dopustili, da skrbi sam zase, pustite drugim, naj prevzamejo odgovornost, prepustite se in znova usmerite svoj pogled v jedro Margot Matron.

MARGOT: *Mason.*

FRANK: *Mason.* Na novo morate raziskati svoj potencial. Spet se morate uzreti kot prazno platno. Bodite radovedni, ne pa, da ste tako prepričani. Priznajte, kako hudo je breme tega, da ljubiš in si ljubljen.

MARGOT: Jaz?

FRANK: Seveda! Ljudje vas ljubijo, Margot.

MARGOT *posmrka:* A da me?

FRANK: Seveda vas. To sem začutil tisti trenutek, ko sem stopil v to sobo. Na svoj način jo vsi ljubite, je tako?

S pogledom ošine zbrane, čakajoč potrditev. Vsi komaj opazno prikimajo, da jo ljubijo; no, če že ne ljubijo, pa do nje gojijo vsaj določeno naklonjenost. Margot je s tem povsem zadovoljna. Pogleda Molly.

MARGOT: Jaz pa sem bila ves čas osredotočena na to nesebično poslanstvo, na globalno prizadevanje, da bi zdramila svet in mu pokazala, kako lahko postane boljši. In jasno, da sem to počela, saj je pomoč drugim zame nekaj povsem naravnega. Ampak kako prav imate, Frank. Ne morem več sama nositi na ramenih vse te teže. O moj bog! Če pa to ni tipično! Ko modrost naposled nastopi, se zgodi v podobi idiotskega vedeža –

FRANK: Čakajte malo –

BRYAN: To je kompliment, Frank. Pomeni *idiota, ki dosti ve.*

FRANK: No, jaz –

MARGOT: Naslednje poglavje bo torej moralo biti izključno o meni sami. O skrbi za tiste najgloblje predele mene same, za predele, ki ležijo globoko pod, pod, pod – (*Premolk.*) *Pod egom.* Sposobna sem odpuščati. Sposobna pozabiti. In sprejeti nenavadno zmotljivost človeške narave in to z vso milino in ... eleganco in toleranco. *Obrne se proti Tess. Tess ... Tess jo pričakuječe pogleda.* Tess, jaz te...

TESS: Ja?

MARGOT: Jaz te ...

TESS: Ja?

MARGOT *še vedno ne dovolj spremenjena:*

Saj veš, kaj.
Premolk.

Molly, jaz nisem odgovorna za tvojo mamo. Ampak mi je pa hudo. *Premolk.*

MOLLY: Hvala, Margot.

Molly položi na mizo ključ za lisice.

THEO: No, zdaj ko so razodetja za nami ... Imate kaj za pod zob?

MOLLY: Bom skočila v kuhinjo pogledat. A če bo kdo samo kaj poskušal, bom – zelo slabe volje bom.
Frank vzame ključe z mize in odklene lisice. Molly in Bryan odideta. Osvobojena Margot si vzame trenutek, dva, in si dodobra ogleda Frankovo zelo privlačno telo.

BRYAN: Ti kaj pomagam?

MOLLY *plaho:* Hvala, Bryan.

TESS *roteče, strastno:* Oprostite! Ha-looo? Jaz sem pa še vedno vsa razbolena.

FRANK: Premakni se že, punca.

TESS: Misliš, da nisem poskušala, *Frankie?* Poskušala sem, poskušala, ničkolikokrat, ampak vsakič, ko hočem osvoboditi otroka v sebi, se soočim z globokim breznom cone brez identitete.

THEO: Nekaj rabiš, da te bo zamotilo, Tess. Napiši knjigo!

TESS: To bi zelo rada, Theo. Ampak niti besedice ne bom mogla napisati, dokler ne bom izvedela, kdo je stal na začetku mojega osebnega popotovanja.

MARGOT *prenovljena, poboljšana:* Kako lepo si se izrazila, Tess.
Molly in Bryan se vrmeta, neseta pladenj s prigrizki, smejeta se.

BRYAN: Par stvari sva našla v hladilniku. Malo zelo okusne taramasalate.

THEO: O, fino. *Postreže si.* Taramasalata, eh? Ne vem, zakaj, ampak taramasalata me zmeraj spomni na Marianne Faithfull. Hecno, ne?

Margot, Tess, Bryan in Molly otrpnejo. Theo si postreže s taramasalato in jé.

Perfektna je. Si jo ti naredila, Mags?

TESS *presunjeno:* Si rekel Marianne Faithfull?

Theo neha jesti sredi grizljaja, zave se nenavadnega učinka, ki ga ima na zbrane.

THEO: Ja, ampak nimam pojma, zakaj. Neka čudna asociacija. Ki je absolutno ne razumem.

Dolga pavza.

TESS: Oči!

Dolga pavza. Theu se posveti.

THEO Margot: Je to možno?

MARGOT: Nikakor ne.

THEO: Je možno, da –?

MARGOT: Kje si bil ti takrat, Theo? Tisti večer na King's Roadu, ko se je –

THEO: Mick razšel z Marianne?

Margot na kratko zajame sapo.

Seveda sem bil tam, Maqs. »Tripping the light fantastic!«

MARGOT pretreseno: Ti si bil tam?

THEO: Koga pa ni bilo? Ti si bila za požret v tistih svojih Ossie Clark kavbojkah –

MARGOT: Ampak ti si bil takrat že gej!

THEO: Ne, ljubica, takrat sem ravno lebdel na pragu priznanja. Le kdo bi se ti takrat lahko uprl.

MARGOT ganjeno: Theo ...

THEO: Nikoli pa nisem vedel, da je bilo to tisto noč, ko –

Theo pogleda Tess.

Moje ljubo, ljubo dekle!

Tess steče k Theu in ga objame.

TESS: Kakšna moč me je nenadoma preplavila! Pravi val smisla in izpoljenosti. Prvič po dolgih letih čutim, da sem sposobna česar koli!

THEO: Jaz sem oče! Oče.

BRYAN mu seže v roko: Čestitam.

THEO: Kolosalno! Lahko boš prišla na obisk k nama z Adrianom med mojimi vikendi! *Obrne se k Molly.* Vam, Molly, bi pa rad ponudil pogodbo.

MOLLY: Prosim?

THEO: Za osebne spomine s tragiko v samem jedru, s potrebo po zaključku ...

MOLLY: Vi mislite, da znam pisati?

BRYAN: Ti znaš vse, Molly!

THEO: O vašem težkem življenju ... Kako vas je mama zapustila ob rojstvu, pa kako se je nabadla na izvod *Cerebralne vagine*.

MOLLY: Ja! Ja! Edino ... moja mama se na *Cerebralno vagino* ni nabadla. Samo v roki jo je držala, ko je padla pod vlak.

THEO nepopustljivo: Nabadla se je, Molly. Na njen hrbet. Knjiga je bilo trdo vezana!

MOLLY se hitro uč: Ja, imate prav, zdaj se spomnim. Nabadla se je.

THEO Franku: Kar se pa vas tiče, mladi mož ...

BRYAN: To! To!

THEO: Obstaja majhna možnost. Post post postfeministična obravnava ženske izkušnje. To je edini žanr, ki ga še ne pokrivamo: prelomno delo, ki bo najmanj za desetletje spremenilo založniško industrijo in polnilo strani nedeljskih časnikov. Odziv tipa vrni-udarec, naj-živi-razlika; nepričakovan, nadvse provokativni, intelektualistični in intelektualni zorni kot s stališča *a-bi-že-nehale-dajmo-se-raje-pogovoriti*, antimetroseksualni *na-jetra-mi-greste-ampak-sem-vseeno-pozoren-ljubezniv-pripravljen-pomagati* odgovor čednega, mladega in močatega moškega na vprašanje, kaj potrebuje –

FRANK: – *Samica človeške vrste.*

MARGOT: Krasno. Vsak, ki ima pet minut časa, piše knjigo, razen mene, *edine prave* pisateljice. Jaz bom čepela tukaj sama, družbo mi bo delala edino moja pisateljska blokada, medtem ko boste vi veselo tolkli po svojih apple macih. (Vzame izvod *Cerebralne vagine*.) Včasih se res sprašujem, koliko dobrega je ta knjiga v resnici naredila zame. Mlinski kamen okoli mojega vratu je. In vendar, če ne bi bilo te knjige, bi ljudje še naprej samozadovoljno rili po svetu in ne bi iskali globljih resnic, tolažili bi se z lastno neznosno lenobo. *Jaz pa sem spremenila svet.* Spremenila sem ga *takrat* in ni hudič, da ga ne bi še *enkrat*. (Premolk. Končno je

*dobila navdih.) Samo malo ... Samo malo ...
Nekaj se mi svita ... mogoče pa bo kaj ...
Ideja za knjigo, ki bi jo lahko ... Nekaj mi
prihaja! Nekaj mi prihaja! Nekaj, kar bo
izstrelilo mene in feminizem nekam, kjer še
nismo bili! Povsem svež pogled na celotno
delo Margot Mason! Neverjeten odklon!
Osupljivo izviren koncept!
Premolk.*

Ranljiva vagina.

*(Cerebralno vagino zaluča na drugi konec
sobe.)*

Feminizem in ... ljubezen!

Knjiga pristane na pištoli, ki se sproži.

Margot se zgrudi.

*Strašljiva tišina. Vsi planejo pogledat
Margotino dozdevno nepremično telo brez
življenja. Mine nekaj trenutkov.*

TESS: O. Moj bog,

*Margot se nenadoma zravna in usede. Vsi
odskočijo, docela so pretreseni. Margot
spusti pogled in ugotovi, da ji je srce
zakrila debela, trdo vezana izdaja knjige
Moški so grozni, ki je prestregla kroglo.
Previdno jo odmakne od sebe.*

MARGOT: *Moški so grozni. Knjiga je prestregla
kroglo! Če se torej ne motim, bi morala biti
zdaj hvaležna samcu človeške vrste, ker mi
je rešil življenje, kajti če ne bi bil tako grozen,
nikoli ne bi bila napisala knjige o njem.*

THEO *olajšano:* Tako se govori, Margot.

MARGOT: Preganjal me je patriarhat, napadal
esteblišment, sabotirala konkurenca,
mesarili so me ozkosrčni seksistični
zaplankanci, nazadnje pa sem bila še
ustreljena. Ampak ni je stvari, s katero bi
se dalo utišati Margot Mason.

TESS: *Ranljiva vagina. Kako lepo.*

MARGOT: Je kdo lačen?

MOLLY: Lahko bi jedli na vrtu!

MARGOT: Krasne fige imam pa malo pršuta ...

BRYAN: Bova pripravila mizo, Molly?

MOLLY: Seveda, Bryan!

THEO: Lačen sem, da bi vola požrl!

BRYAN: Pred vhodnimi vrati imaš kravo,

Theo. Ti kar ...

*Luč zamira, mrači se, medtem ko veselo
pripravljajo večerjo.*

Zatemnitev.

Konec.

vse, na kompromise pa samo takrat, ko so v službi višjih interesov ...» (Matej Bogataj: Komedija o srhljivem predvolilnem mačku, Delo, 17. 12. 1996, str. 7). »Čeprav gre pohvala vsem nastopajočim, pa je še posebej treba omeniti bleščečo Anico Kumer, ki je upodobila lik stremuške, odločne, nepopustljive in kljub svojim lastnostim simpatične Žive« (Dario Svetej: Povolilna nasmihanja, Večer, 17. 12. 1996). »Med igralci je svojo priložnost nedvomno najbolj žlahtno izkoristila Anica Kumer v naslovni vlogi Žive Breskvar Piškur, saj je bila nenehna spodbujevalka in pospeševalka vsega komedijskega dogajanja (pravi motor komedije). Če je Živi ob brezmejni obsedenosti in zasljepljenosti z oblastjo le po naključju uspelo ohraniti 'čiste roke in dušo', je izkušeni umetnici z zgledno igralsko samokontrolo uspelo izoblikovati komično odrsko podobo, ki je združevala v sebi do absurdnosti stopnjevano radoživost (vitalizem) in potrebno človeško verjetnost in prepričljivost« (Slavko Pezdir: O dedcih in babah v politiki, Novi tednik, 19. 12. 1996). Anica Kumer »ni samo okretna in pristrčna, ni samo smešna, še manj grenka (čeprav je tudi to), je predvsem popolnoma neposredna in kratkočasna, ni možačasto nasilna in ošabna, čeprav si (tudi drugega) moža očitno zlahka in po mili volji ovija okrog prsta, je v stremljivosti in častihlepiju in nečimrnosti skozinsko samozavestna, naivno dobrovoljna ... (Vasja Predan: Gospa poslančeva, Sodobnost, 20. 12. 1996).

Ob tem ne gre pozabiti na njeno nadarjenost za muzikal, ko je kot Fraulein Schneider v *Kabaretu* ob igralskem dokazala tudi svoj pevski talent.

V svoji dolgoletni karieri je odigrala veliko vlog v predstavah za najmlajše, ki so ji pomenile ogromno, saj je igrati za otroke prav poseben napor, vendar – kot meni sama – tudi največji užitek. Nazadnje nas je očarala v *Čarovnicah*, kjer je odigrala vlogo Babice, ki s svojim vnučkom rešuje svet pred zlobnimi čarovnicami, in v tej vlogi združila humor s človeško toplino. Kritika je zapisala: »V predstavi je izjemna Anica Kumer kot babica, ki simbolizira spravljenost s svetom in hkrati previdnost in distanco do netolerantnega in sovražnega družbenega okolja« (Peter Rak: Berljivost različnih ravni, Delo, 8. 10. 2009, str. 27).

Ob delu v matičnem gledališču je Anica Kumer sodelovala tudi z drugimi gledališči, naj med številnimi predstavami omenim le Ionescovo *Instrukcijo* v Koreodrami v režiji Damirja Zlatarja Freya, igrala je tudi v filmih (*Moj ata, socialistični kulak ...*) in nadaljevalkah (*Naša mala klinika, Začnimo znova ...*).

Anica Kumer je bila – in je še vedno – velika zvezda celjskega gledališča, izjemna gospa, neprekosljivega talenta, ki ve, kaj je pravo gledališče, in ki je svojo umetniško pot okronala s številnimi velikimi vlogami in nagradami. Ta priznanja je sprejela skromno, vedno je bila odprta do novih, mladih ljudi, stala jim je ob strani ob njihovih prvih korakih v gledališču. Vseskozi je pripravljena na pogovor, nikoli utrujena, polna življenjskega elana, vseskozi nasmejana, izjemno priljubljena tako pri občinstvu kot pri kolegih v gledališču.

Anici želimo prijetno upokožitev in pa, da bi se rada vračala k nam v gledališče – kot igralka, prijateljica umetnosti in vseh nas.

Mirca Lorenci, Bojan Umek, Miro Podjed, Anica Kumer, Rastko Kroš, in Barbara Medvešček

**SEZNAM NAGRAD IN VLOG
ANICE KUMER V SLG CELJE**

NAGRADE

Sezona 1976/1977

- **DIPLOMA BORŠNIKOVEGA SREČANJA** – za vlogo Jacinte v drami Ivana Cankarja **POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI**.
- **NAGRADA SKLADA STANETA SEVERJA** – za vlogo Jacinte v drami Ivana Cankarja **POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI**.

Sezona 1978/1979

- **NAGRADA PREŠERNOVEGA SKLADA** – za vlogo Jacinte v drami Ivana Cankarja **POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI** in za vlogo Florie Tosce v **TOSCI Vjerana Zuppe**.

Sezona 1979/1980

- **NAGRADA ZA IGRO NA STERIJINEM POZORJU** – za vlogo Lepe Vide v drami Ivana Cankarja **LEPA VIDA**.

Sezona 1982/1983

- **BORŠNIKOVA NAGRADA IN DIPLOMA** – za vlogo *Gospodične Isabelle Danzard* v **SESTRAH Wendy Kesselman**.
- **NAGRADA ZLATI SMIJEH V ZAGREBU** – za vlogo Žene v predstavi Raymonda Queneaua **VAJA V SLOGU**.

Sezona 1983/1984

- **NAGRADA IN PRIZNANJE K S O C** – za pomembne umetniške dosežke zadnjih dveh let.

Sezona 1996/1997

- **NAGRADA ŽLAHTNA KOMEDIJANTKA na festivalu Dnevi komedije**
– za vlogo Mici v komediji Zorana Hočevarja **SMEJČI**.
- **NAGRADA ZLATI CELJSKI GRB** – za vrhunske umetniške dosežke.

Sezona 2000/2001

- **NAGRADA ŽLAHTNA KOMEDIJANTKA na festivalu Dnevi komedije**
– za vlogo Ane Andrejevine v Gogoljevem **REVIZORJU**.

Sezona 2003/2004

- **BORŠNIKOV PRSTAN NA BORŠNIKOVEM SREČANJU** – za vloge v **SLG Celje**.

VLOGE V SLG CELJE

Sezona 2009/2010

Margot Mason v SAMICI ČLOVEŠKE VRSTE
Joanne Murray-Smith, režiser Dušan Mlakar,
premiera 18. septembra 2009.

Sezona 2008/2009

Špela v TRIKOJU Milana Jesiha, režiser Luka Martin
Škof, premiera 5. marca 2009. Oderpododrom.

Maria Josefa v HIŠI BERNARDE ALBA, režiser
Diego de Brea, premiera 5. decembra 2008.

Babica v ČAROVNICAH Roalda Dahla in
dramatizaciji Davida Wooda, režiser Miha
Alujevič, premiera 4. oktobra 2008.

Sezona 2006/2007

Fraulein Schneider v KABARETU Joeja
Masteroffa, Johna Kanderja in Freda Ebba,
režiser Miha Alujevič, slavnostna premiera 19.
septembra 2006, premiera 22. septembra 2006.

Juta v DOGODKU V MESTU GOGI Slavka Gruma,
režiser Aleksandar Popovski, premiera 16.
marca 2007.

Ellie, Maggie, Linda v HOWARDU KATZU
Patricia Marberja, režiser Matjaž Zupančič,
premiera 18. maja 2007.

Sezona 2005/2006

Delavka, AnneMarie v KAJ SE JE ZGODILO POTEM,
KO JE NORA ZAPUSTILA SVOJEGA MOŽA, ALI
STEBRI DRUŽB Elfriede Jelinek, režiser Samo M.
Strelec, premiera 12. oktobra 2005.
Oderpododrom.

Olive Harriet Smythe v SPUSTITE ME POD
KOVTER, GOSPA MARKHAM Raya Cooneya,
Johna Chapmana, režiser Vinko Möderndorfer,
premiera 3. februarja 2006.

Sezona 2004/2005

Igralka v SEKS? IZVOLITE IN NAJ VAM TEKNE
France Rame, Daria in Jacopa Foja, režiser Miha
Alujevič, premiera 2. oktobra 2004.
Oderpododrom.

Špela v Trikoju

Stewardesa, Druga ženska, Prva ženska v
TERORIZMU Vladimirja Olega Presnjakova,
režiserka Mateja Kolečnik, 19 predstav,
premiera 18. februarja 2005.

Vskok v vlogo *Učiteljice* v MOJ ATA,
SOCIALISTIČNI KULAK Toneta Partliča, režiser
Michal Babiak, premiera 24. septembra 2004.

Sezona 2003/2004

Jožica v NA KMETIH Vinka Möderndorferja, režiser
Dušan Mlakar, premiera 7. novembra 2003.

Dorina mama v SEKSUALNIH NEVROZAH NAŠIH
STARŠEV Lukasa Bärfussa, režiser Matjaž Latin,
premiera 21. marca 2003. Oderpododrom.

Sezona 2002/2003

Mrmoljevka v ZA NARODOV BLAGOR Ivana
Cankarja, režiser Želimir Mesarič, premiera 18.
oktobra 2002.

Dorina v TARTUFFU Jeana-Baptista Poquelina
de Molièra, režiser Mile Korun, premiera 14.
marca 2003.

Sezona 2001/2002

Vižintinova v PODNAJEMNIKU Vinka
Möderndorferja, režiser Vinko Möderndorfer,
premiera 5. oktobra 2001.

Maria Josefa v *Hiši Bernarde Alba*

Mici v *Smejči*

Barbara v CELJSKIH GROFIH dr. Branka Krefta, režiser Marjan Bevk, premiera 21. junija 2002. Predstava na celjskem Starem gradu.

Sezona 2000/2001

Gospa de Montreuil v MARKIZI DE SADE Jukia Mišime, režiser Dušan Mlakar, premiera 11. oktobra 2000. *Oderpododrom*.

Ana Andrejevna v REVIZORJU Nikolaja Vasiljeviča Gogolja, režiser Matija Logar, premiera 15. decembra 2000.

Sezona 1999/2000

Rozalija v LIMONADI SLOVENICI Vinka Möderndorferja, režiser Vinko Möderndorfer, premiera 17. decembra 1999.

Bolničarka v TRAMVAJU POŽELENJE Tennessee Williamsa, režiser Matija Logar, premiera 26. maja 2000.

Sezona 1998/1999

Kertovka v VAJI ZBORA Vinka Möderndorferja, režiser Franci Križaj, premiera 11. decembra 1998.

Alice More v ČLOVEK ZA VSE ČASE Roberta Bolta, režiser Franci Križaj, premiera 23. aprila 1999.

Sezona 1997/1998

Gospa Pearceova v PIGMALIONU Bernarda Shawa, režiser Franci Križaj, premiera 19. septembra 1997.

Korbarjeva v SVATBI Rudija Šeliga, režiser Matija Logar, premiera 6. februarja 1998.

Mici Polžek v MOŽU ZA ZOFIJO Zorana Hočevarja, režiser Franci Križaj, premiera 15. maja 1998.

Sezona 1996/1997

Helena Damson v GORGONINEM DARU Petra Shafferja, režiser Mile Korun, premiera 18. oktobra 1996.

Živa Breskvar Piškur, gospa poslančeva v GOSPE POSLANČEVI Toneta Partljiča, režiser Franci Križaj, premiera 13. decembra 1996.

Sezona 1995/1996

Anastazija v HALŠTATU Draga Jančarja, režiser Franci Križaj, premiera 10. novembra 1995.

Elsa v PATU ALI IGRI KRALJEV Pavla Kohouta, režiser Franci Križaj, premiera 22. marca 1996.

Sezona 1994/1995

Amalija Balicke v BOBNIH V NOČI Bertolta Brechta, režiser Mile Korun, premiera 7. oktobra 1994.

Eleonora v DETEKTIVU MEGLI Jožeta Krajca, režiser Franci Križaj, premiera 25. novembra 1994.

Mici v SMEJČI Zorana Hočevarja, režiser Franci Križaj, premiera 8. februarja 1995.

Sezona 1993/1994

Ines Masperi v KOT ME TI HOČEŠ L. Pirandella, režiser Janez Pipan, premiera 8. oktobra 1993.

Beatrice, preoblečena v Federiga Rasponija v SLUGI DVEH GOSPODOV Carla Goldonija, režiser Franci Križaj, premiera 7. januarja 1994.

Sezona 1991/1992

Pavlina Krt v SKRIVNEM DNEVNIKU JADRANA KRTA Sue Townsend, režiserka Duša Škof, premiera 14. januarja 1992.

Émilie Paumelle v VICTOR ALI OTROCI NA OBLASTI Rogerja Vitrac, režiser Franci Križaj, premiera 27. marca 1992.

Sezona 1990/1991

Lojzka, učiteljica v HLAPCIH Ivana Cankarja, režiser Mile Korun, premiera 28. septembra 1990.

Klara v ZVEZDAH NA JUTRANJEM NEBU A. Galina, režiser Franci Križaj, premiera 12. aprila 1991.

Sezona 1989/1990

Fay v PLENU Joeja Ortona, režiser Franci Križaj, premiera 9. marca 1990.

Markiza de Prie v POKVARJENCU ALI LEPOTI IN MOČI Alexandra Dumasa pèra, režiser Vito Taufer, premiera 8. junija 1990.

Sezona 1988/1989

Lucy v OPERI ZA TRI GROŠE Bertolta Brechta, režiser Vinko Möderndorfer, premiera 30. septembra 1988.

Kirka v MEDEJI Daneta Zajca, režiser Franci Križaj, premiera 9. decembra 1988.

Mati v KRVAVI SVATBI Federica Garcíe Lorce, režiserka Barbara Hieng, premiera 10. februarja 1989.

Tosca v *Tosci*, Zgodovinski arhiv Celje, Fond SLG Celje, Tosca 80/5

Colomba v VOLPONEJU Stefana Zweiga, režiser Franci Križaj, premiera 7. aprila 1989.

Gdč. Supo v ORNIFLU ALI SAPICI Jena Anouilha, režiser Miran Herzog, premiera 26. maja 1989.

Sezona 1987/1988

Selijina služabnica, Nerina v ZGRABITE SGANARELA Jeana-Baptista Poquelina de Molièra, režiser Vinko Möderndorfer, premiera 25. septembra 1987.

Judith v HUDIČEVEM UČENCU Georgea Bernarda Shawa, režiser Franci Križaj, premiera 5. februarja 1988.

Tov. Vera Miška, predsednica delavskega sveta v SOZD Gumzašplat; industrijska psihologinja v PETRU IN PAVLU Toneta Peršaka, režiser Franci Križaj, premiera 27. maja 1988.

Sezona 1986/1987

Olivija v KAR HOČETE Williama Shakespeara, režiser Mile Korun, premiera 19. septembra 1986.

Vila Rožca v RAZBOJNIKU ROGOVILEŽU Ootfrieda Preuslera, režiser Miran Herzog, premiera 29. oktobra 1986.

Anastazija v ZAKONU GOSPODA MISSISSIPPIJA Friedricha Dürrenmatta, režiserka Barbara Hieng, premiera 13. februarja 1987.

Lepa Vida v *Lepi Vidi*; Zgodovinski arhiv Celje, Fond SLG Celje, Lepa Vida 82/1

Jolanda Mrmolja v *ŠČUKI DA TE KAP* Toneta Partljiča, režiser Franci Križaj, premiera 29. maja 1987.

Gospa v temnem v *SONATI STRAHOV* Augusta Strindberga, režiser Dušan Mlakar, premiera 10. aprila 1987.

Sezona 1985/1986

Jennet Jourdemayne v *GOSPA NE BO ZGORELA* Christophera Frya, režiser Dušan Mlakar, premiera 20. septembra 1985.

Gola blodnica v *SAMORASTNEŽIH* Ferija Lainščka, režiser Franci Križaj, premiera 14. februarja 1986.

Alina v *STAVBENIKU SOLNESSU* Henrika Ibsena, režiser Franci Križaj, premiera 30. maja 1986.

Sezona 1984/1985

Jelena Andrejevna v *STRIČKU VANJI* Antona Pavloviča Čehova, režiser Miran Herzog, premiera 27. septembra 1984.

Gospodična Aleteja v *PODEŽELANKI* Williama Wycherlya, režiser Franci Križaj, premiera 16. novembra 1984.

Šefinja cvetličark v *SLAVNOSTNI VEČERJI V POGREBNEM ZAVODU* Iva Brešana, režiser Franci Križaj, premiera 31. maja 1985.

Jacinta v *Pohujšanju* v dolini Šentflorjanski, Zgodovinski arhiv Celje, Fond SLG Celje, Pohujšanje 78/6

Sezona 1983/1984

Emanuela Klemen, glumačica, nekdanja škofova ljubica v *ŠKOFU TOMAŽU HRENU* Denisa Poniža, režiser Franci Križaj, premiera 30. septembra 1983.

Kraljica v *RUY BLAS* Victorja Hugoja, režiser Andrej Hieng, premiera 20. aprila 1984.

Sezona 1982/1983

Constanze Weber v *AMADEUSU* Petra Shafferja, režiser Dušan Mlakar, premiera 24. septembra 1982.

Mlada žena v *RAJANJU* Arthurja Schnitzlerja, režiser Franci Križaj, premiera 15. oktobra 1982.

Vila Abraska, Smrt v *SREČANJU NA OSOJAH* Alenke Goljevšček, režiserka Meta Hočevar, premiera 14. januarja 1983.

Žena v *VAJE* v *SLOGU* Raymonda Queneaua, režiser Jurij Souček, premiera v Cankarjevem domu 22. aprila 1983, v SLG 20. maja 1983.

Sezona 1981/1982

Anica Šavron v *POLKI* Milana Kleča, režiser Franci Križaj, premiera 25. septembra 1981.

Lucila v *ŽLAHTNEM MEŠČANU* Jeana-Baptista Poquelina de Molièra, režiser Franci Križaj, premiera 30. oktobra 1981.

Gospodična Isabelle Danzard v SESTRAH
Wendy Kesselman, režiser Zvone Šedlbauer,
premiera 26. februarja 1982.

Justina v JAKOBU IN NJEGOVM GOSPODARJU
Milana Kundere, režiser Franci Križaj, premiera
7. maja 1982.

Sezona 1980/1981

Karmen v ODPRITE VRATA, OSKAR PRIHAJA
Borivoja Wudlerja, režiser Dušan Mlakar,
premiera 19. septembra 1980.

Azijska bakhantka v BAKHANTKAH Evripida,
režiser Franci Križaj, premiera 17. oktobra 1980.

Natalija v PREVZGOJI SRCA (KARAMAZOVI)
Dušana Jovanovića, režiser Mile Korun,
premiera 12. decembra 1980.

Kraljica v HAMLETU Williama Shakespeara,
režiserka Vida Ognjenović, premiera 8. maja
1981.

Sezona 1979/1980

Jelka Pepelka v PAVLIHI IN MALO ČEZ LES
Janeza Žmavca, režiser Franci Križaj. Na novo
postavljeno delo iz sezone 74/75.

Lepa Vida v LEPI VIDI Ivana Cankarja, režiser
Mile Korun, premiera 28. septembra 1979.

Rozalina v LJUBEZNI TRUD ZAMAN Williama
Shakespeara, režiser Franci Križaj, premiera
21. marca 1980.

Sezona 1978/1979

Natalija Ivanovna v TREH SESTRAH Antona
Pavlovića Čehova, režiserka Vida Ognjenović,
premiera 29. septembra 1978.

Lena v PINDAROV ODI Janeza Žmavca, režiser
Franci Križaj, premiera 8. decembra 1978.

Alisa, ardnova žena v MOJSTRU ARDENU
Anonimusa, režiser Dino Radojević, premiera
11. maja 1979.

Sezona 1977/1978

Minka v OSKUBITE JASTREBA Toneta Partljiča,
režiser Franci Križaj, premiera 14. oktobra 1977.

Flora Tosca, znamenita pevka v TOSCI Vjerana
Zuppe, režiser Ljubiša Ristić, premiera 19.
februarja 1978.

Kristina v KURBAH Fedje Šehovića, režiser
Franci Križaj, premiera 19. maja 1978.

Sezona 1976/1977

Mary Warrnova v SALEMSKIH ČAROVNICAH
Arthurja Millerja, režiser Franci Križaj, premiera
8. oktobra 1976.

Hči Meri, 13-letna dijakinja ESS v ZLATIH ČASIH,
LEPIH KRASIH Pavla Lužana, režiser Miran
Herzog, premiera 4. februarja 1977.

Apotekarka v GOSPODAR PUNTILA IN NJGOV
HLAPEC MATTI Bertolta Brechta, režiser Franci
Križaj, premiera 8. aprila 1977.

Olja v MARATONCI TEČEJO ČASTNI KROG Dušana
Kovačevića, režiserka Vida Ognjenović, premiera
27. maja 1977.

Sezona 1975/1976

Manjuška, služkinja v ZOJKINEM STANOVANJU
Mihaila Afanasjeviča Bulgakova, režiser Franci
Križaj, premiera 3. oktobra 1975.

Brina, hčerka v MAKSU ŽVIŽGAČU Carstena
Krügerja in Volkerja Ludwiga, režiser Iztok
Tory, premiera 12. novembra 1975.

Ida v IGRAJTE TUMOR V GLAVI IN ONESNAŽENJE
ZRAKA Dušana Jovanovića, režiser Ljubiša
Ristić, premiera 9. januarja 1976.

Lodovica Strozzi v LORENZACCIU Alfreda de
Musseta, režiser Dušan Mlakar, premiera 30.
januarja 1976.

Jacinta v POHUJŠANJU V DOLINI ŠENTFLORJANSKI
Ivana Cankarja, režiser Mile Korun, premiera 19.
marca 1976.

Sezona 1974/1975

Elianta, Celimenina sestrična v LJUDOMRZNIKI
Jeana-Baptista Poquelina de Molière, režiser
Zvone Šedlbauer, premiera 27. oktobra 1974.

Helena, novinarka v ŠČUKE PA NI Toneta
Partljiča, režiser Dušan Jovanovič, premiera 11.
oktobra 1974.

Jelka Pepelka v PAVLIHI IN MALO ČEZ LES
Janeza Žmavca, režiser Dušan Mlakar, premiera
27. novembra 1974.

Tretja žurnalistka v KRALJU MATJAŽU Ferda
Kozaka, režiser Franci Križaj, premiera 4. aprila
1975.

Sezona 1973/1974

Pandora v PROMETEJU ALI TEMA V ZENICI
SONCA Vena Tauferja, režiser Dušan Mlakar,
premiera 27. septembra 1973.

Igralka Žlobudralka v IGRI O ZMAJU Jura
Kislingerja, režiser Juro Kislinger, premiera 22.
septembra 1973.

Milena, študentka v KRALJU MALHUSU Ervina
Fritza, režiser Franci Križaj, premiera 28.
decembra 1973.

Sezona 1972/1973

Smrtni greh, duh v TRAGEDIJI O DOKTORJU
FAUSTU Christopherja Marlowa, režiser Franci
Križaj, premiera 19. oktobra 1972.

Pavla Žarnikova, rejenka v ROMANTIČNIH
DUŠAH Ivana Cankarja, režiser Dušan Mlakar,
premiera 1. decembra 1972.

Nežka v FIGOLE FAGOLE Leopolda Suhadolčana,
režiser Juro Kislinger, premiera 14. decembra 1972.

Ivonina teta v IVONI, PRINCESA BURGUNDIJE
Witolda Gombrowicza, režiser Dušan Jovanović,
premiera 2. marca 1973.

Sezona 1970/1971

Katica v VERONIKI DESENIŠKI Otona Župančiča,
režiser Franci Križaj, premiera 25. septembra 1970.

Dekle v SEKIRI Janeza Žmavca, režiser Franci
Križaj, premiera 19. decembra 1970.

Sfairia, sužnja v MOSTELLARIJ ali HIŠNEM
STRAHU Titusa Maccius Plautusa, režiser
Zvone Šedlbauer, premiera 21. maja 1971.

Sezona 1968/1969

Cvetka v ČAROBNI PIŠČALKI Frana Roša, režiser
Janez Drozg, premiera 14. decembra 1968.

Ženska s ceste v MALOMEŠČANIH Maksima
Gorkega, režiser Igor Pretnar, premiera 24.
januarja 1969.

Falstaffov paž v VESELIH WINDSORČANKAH
Williama Shakespeara, režiser Juro Kislinger,
premiera 25. aprila 1969.

Sezona 1967/1968

Anka v HLAPCIH Ivana Cankarja, režiser Mile
Korun, premiera 20. oktobra 1967.

Glas Tretje vile v TRNULJČICI Saše Škufca, režiser
Juro Kislinger, premiera 9. decembra 1967.

Dejanira v KRČMARICI Carla Goldonija, režiser
Dino Radojević, premiera 2. februarja 1968.

Vloga v ŠVEJKU v DRUGI SVETOVNI VOJNI
Bertolta Brechta, režiser Franci Križaj,
premiera 24. novembra 1967.

Sezona 1966/1967

Mojca v DEDEKU MRAZU M. Šurinove, režiser
Janez Povše, premiera 10. decembra 1966.

Milagros v LA MALQUERIDI Jacinta Beneventa,
režiser Dino Radojević, premiera 20. januarja 1967.

Ženski glas v CVETJU ZLA Dominika Smoleta,
režiser Franci Križaj, premiera 7. aprila 1967.

Kmetica/ Veronika v CELJSKIH GROFIH Bratka
Krefta, režiser Branko Gombač, premiera 24.
junija 1967.

Sezona 1965/1966

Markiza Mondecar, dvorna dama v DON CARLOSU
Friedricha Schillerja, režiser Juro Kislinger,
premiera 1. oktobra 1966.

Sezona 1964/1965

Junona v VIHARJU William Shakespeara, režiser
Branko Gombač, premiera 12. februarja 1965.

ZLATI LEV ZA NAJBOLJŠO PREDSTAVO V CELOTI

Na festivalu komornega gledališča Zlati lev v Umagu je uprizoritev Hiša Bernarde Alba v režiji Diega de Bree prejela zlatega leva za najboljšo predstavo v celoti.

Obrazložitev strokovne žirije

Lorcin tekst, ki je bil v zgodovini gledališča uprizorjen na vse možne načine in tisočkrat, je ta ekipa uspela uprizoriti na posebno fascinanten način.

Na jasnih temeljih koreodrame se de Brea odloči, da igralkе svojo igro brez besed, s simboli in specifičnim gledališkim vokabularjem izpovejo zgodbo o nesrečnih ženskah, ki v njihovi interpretaciji ne govori samo o rigidni Španiji, temveč o vseh ženskah na tem svetu.

Njegove slike so briljantne, a spet jasne. Njegov diskurz je nagnjen k simbolizmu, a niti v enem trenutku ni zdrnil v banalnost ali vsiljevanje stališča. Delo z igralkami žirija ocenjuje kot odlično, ker se vse emocije pretakajo skozi ta izključno ženski ansambel.

Kostumografija, izbor glasbe in scenografija so povsem sinhronizirani z idejo predstave – podpirajo igralkе, vsi skupaj pa služijo ideji prenašanja misli gledalcu na vsak možen čutni način. Gledalci so celo njihove medsebojne dotike, naj so bili nežni ali grobi, občutili na lastni koži.

Simbolika je vrhunsko rafinirana in nepretenciozna, igra privedena do izvirnosti, a predstava košček umetnosti, v kateri se težko najde napaka.

Strokovno žirijo so sestavljale dr. Manca Košir, predsednica žirije, Jelena Veljača in Dubravka Ostojić.

MINCA LORENCI

Nagrada strokovne žirije za najboljšo igralko v sezoni 2008/2009 v skupnem projektu Za zaveso SLG Celje in NT RC za vloge v predstavah *Čarovnice*, *Hiša Bernarde Alba* in *Samorog*

Obrazložitev

Minca Lorenci je v pretekli gledališki sezoni številne uspešne kreacije vlog, ki jih je ustvarila kot članica ansambla Slovenskega ljudskega gledališča v Celju v preteklih letih, nadgradila s tremi odmevnimi interpretacijami. Kot del skupine je odlično dopolnila uglašeno igro *čarovnic* v Dahlovi igri, ki jo je SLG Celje pripravilo za mladinsko občinstvo. Od burkaško groteskne *čarovnice* se je popolnoma razlikovala druga vloga v pretekli sezoni. Kot *Martirio* v Lorcini *Hiši Bernarde Alba* je bila hkrati nepogrešljiv del peterice nezadovoljenih mladih žensk, ki jih dušijo zatajene strasti, in samosvoja v lastnem iskanju osmislitve svojega bivanja, ki je v predstavi vselej kruto prekinjeno. Vrhunec sezone in najbrž eden izmed pomembnejših trenutkov njene igralske kariere je bila vloga blazne Uršule v Strniševem *Samorogu*. Zahtevno vlogo norice, ki razume več od drugih ljudi, je Minca Lorenci odigrala s pretresljivimi poudarki in prepričljivimi neverbalnimi izpovednimi sredstvi ter s svojo igro nadgradila in dopolnila sklenjeno celoto umetniških kreacij v celjski uprizoritvi Strniševe poetične drame. Minca Lorenci je v pretekli sezoni ponovno dokazala, da je sposobna samosvoja igralsko poetiko subtilno vpeti v igro ansambla, ne da bi pri tem izgubila svojo posebno izrazno moč.

Strokovno žirijo so sestavljale dramaturginja in predavateljica Katja Mihurko Poniž (predsednica), novinarka NT RC Janja Intihar in profesorica Poslovno komercialne šole Celje Irena Lasnik.

Dvojni praznik Dušana Mlakarja

Režiser Dušan Mlakar je letos praznoval sedemdeseti rojstni dan, pred kratkim pa je praznoval tudi štirideset let svojega ustvarjanja v slovenskem gledališču. V Slovenskem ljudskem gledališču Celje je prvič režiral v sezoni 1972/1973, Cankarjeve *Romantične duše*, od takrat pa je na oder celjskega gledališča postavil še 22 uprizoritev. Ob dvojnem prazniku mu iskreno čestitamo.

kolektiv SLG Celje

Režije v SLG Celje

Sezona 2009/2010

- Joanna Murray-Smith *Samica človeške vrste*

Sezona 2008/2009

- Terry Johnson *Diplomiranec*

Sezona 2006/2007

- Vinko Möderndorfer *Šah mat*

Sezona 2003/2004

- Vinko Möderndorfer *Na kmetih*

Sezona 2000/2001

- Jukio Mišima *Markiza de Sade*
(Oderpododrom)

Sezona 1997/1998

- Ray Cooney *Minister v škripcih*

Sezona 1995/1996

- Jean Anouilh *Skušnja ali Kaznovana ljubezen*

Sezona 1993/1994

- Henrik Ibsen *Strahovi*

Sezona 1992/1993

- Damir Zlatar Frey *Kri in košute*
(Špitalska kapela)

Sezona 1990/1991

- Murray Schisgal *Lubezen*

Sezona 1987/1988

- Harold Pinter *Stari časi*

Sezona 1986/1987

- August Strindberg *Sonata strahov*

Sezona 1985/1986

- Christopher Fry *Gospa ne bo zgorela*

Sezona 1982/1983

- Peter Shaffer *Amadeus*

Sezona 1980/1981

- Borivoj Wudler *Odprite vrata, Oskar prihaja*

Sezona 1978/1979

- Janez Žmavc *Pavliha in malo čez les*

- Nikolaj Vasiljevič Gogolj *Ženitev*

Sezona 1975/1976

- Alfred de Musset *Lorenzaccio*

Sezona 1974/1975

- Janez Žmavc *Pavliha in malo čez les*

Sezona 1973/1974

- Veno Taufer *Prometej ali Tema v zenici sonca*

- Franček Rudolf *Celjski grof na žrebcu*

Sezona 1972/1973

- Ivan Cankar *Romantične duše*

- Smiljan Rozman *Zvonovi*

Nagrade za uprizoritve v SLG Celje

- Nagrada Prešernovega sklada za režijo dram *Romantične duše* (SLG Celje), *Zvonovi* (SLG Celje) in *Lažna Ivana* (Drama SNG Maribor), 1974

- Borštnikova diploma in nagrada za režijo *Celjski grof na žrebcu*, 1974

- Nagrada mednarodne žirije za režijo igre *Odprite vrata, Oskar prihaja* na srečanju malih odrov v Novi Gorici, 1981

**In memoriam
Tomaž Simon
(2. 11. 1967 – 1. 9. 2009)**

Mnogo prezgodaj nas je nepričakovano zapustil novinar, publicist in gledališki kritik Tomaž Simon, ki je dolga leta budno spremljal gledališko dogajanje v SLG Celje.

Dragi prijatelj in sodelavec, ohranili te bomo v spominu.

kolektiv SLG Celje

Glavni medijski pokrovitelj

VEČER

premena

Milica Piletić

TOM SAWYER IN VRAŽJI POSLI

(Tom Sojer i đavolja posla)

Po motivih knjige *Prigode Toma Sawyerja* Marka Twaina

Predstava za osnovnošolce

Prva slovenska uprizoritev

V dramatizaciji *Tom Sawyer in vražji posli* Milice Piletić je dogajanje postavljeno v drugo polovico 19. stoletja, v malo mesto nekje v Ameriki, kjer teče Mississippi, in se osredotoča na dogodivščine navihanih mozoljastih kavbojev Toma Sawyerja, Hucka Finna in Bena Harperja. Neko noč se znajdejo na pokopališču s crknjeno mačko, da bi pričakali vraga, ki bo na pokopališče prišel po dušo največjega lopova, s seboj pa bo odnesel še njihove mozolje. Na pokopališče namesto vraga prinese nevarnega Indijanca Joeja, zapitega Muffa Potterja in tatu s pokopališča Bena Tanerja. Mladi kavboji so priča umoru na pokopališču. Njihove sanje o pravih avanturah postanejo resničnost, ne glede na vse nevarnosti, ki jim pretijo, pa mulci neprenehoma sanjajo o zakladu. Toma poleg vsega mučijo še ljubezenske težave, saj se je zagledal v najlepšo punco v mestu, sodnikovo hči Becky, ki ga pred vsemi ozmerja z oslom.

Prisrčna zgodba z obilico dobre glasbe in petja o navihanem kavboju, njegovih prijateljih, najbolj luštni puncu v mestu, o stari in pošteni puncu teti Polly, o osamljenih vdovah, crknjenih mačkah, nevarnem Indijancu, o večno zaspanem šerifu in njegovem pametnem namestniku ter drugih nenavadnih prebivalcih mesta je polna napetosti, kjer se po nizu nenavadnih preobratov izkaže resnica in zmaga pravica.

Premiera 2. oktobra 2009

Joanna Murray-Smith

THE FEMALE OF THE SPECIES

First Slovene Production

Translator **Tina Mahkota**

Director **Dušan Mlakar**

Dramaturg **Tina Kosi**

Set Designer **Marko Japelj**

Costume Designer **Maja Ballund**

Music selected by **Dušan Mlakar**

Language Consultant **Jože Volk**

CAST

Margot Mason Anica Kumer

Molly Rivers Minca Lorenci

Tess Thornton Barbara Medvešček

Bryan Thornton Bojan Umek

Frank Rastko Krošl

Theo Reynolds Miro Podjed

The Female of the Species is a comedy based on a true-life incident, involving a well-known feminist author Germaine Greer and a young disillusioned female student who broke into her house in April 2000.

In the play, Margot Mason is a world famous feminist author. The list of her works is impressive, and it includes a pioneer hit book *The Cerebral Vagina* which was followed by a number of best-selling books in the field. As the play opens, we find Margot Mason, an ardent women's rights advocate, in the midst of a serious writer's block. It is in this moment of crisis that her house is intruded by her former student, Molly Rivers, whose late mother was a true devotee and admirer of Margot's writing. Although Molly is well-acquainted with Margot's ideas, she did not come for a little chat. Quite the opposite, her aim is to seriously confront and challenge Margot, who is, according to her, nothing but a poseur changing her views on female issues in every consecutive book of hers. Their verbal duel sets off a riveting plot in which various other characters are drawn to Margot's house, many of them quite unexpectedly. As the play unfolds it is revealed that the great feminist author whose ideas influenced millions of women all over the world is a woman with many unresolved personal issues and dilemmas of her own.

In addition to other issues, *The Female of the Species* deals with a personal responsibility of authors towards their readers. This is presented in a light-hearted manner, and yet with a remarkable degree of directness and poignancy.

Opening 18 September 2009

Gledališki list
Slovenskega ljudskega gledališča Celje
Letnik 59, sezona 2009/10, številka 1
Izdaja Slovensko ljudsko gledališče Celje.

Vse pravice pridržane.

Cena te številke je 2 EUR.
V skladu s 13. točko prvega odstavka 26.
člena Zakona o DDV davek ni obračunan.

Za izdajatelja mag. Tina Kosi
Urednica Tatjana Doma
Lektor Jože Volk
Fotograf Damjan Švarc
Prevajalka Tina Mahkota
Oblikovanje Alten10
Naklada 1.000 izvodov

Celje, Slovenija, september 2009

Celje - skladišče

D-Per

97/2009/2010

5000029217,1

COBISS 0